

UÇAN SÜPÜRGE KADIN DERGİSİ

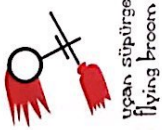
Sayı: 22 2004 3.000.000 TL

UÇAN HABER

özel sayı

kadınların
'gündökümü'

7. uçan süpürge kadın filmleri festivali
6-16 mayıs 2004

kısa film yks yarışması

son başvuru tarihi: 29 şubat 2004

tür

bilgi için: www.ucansupurge.org

başvuru için adres: bykei sokak 20 / 4 kavaklıdere ankara tel: (312) 427 00 20 faks: (312) 466 55 61 e-posta: festival@ucansupurge.org

Raymond Pettibon

'Kadın sözü'nün grameri

Simone de Beauvoir'ın "On ne naît pas femme, on la devient" yani; "İnsan kadın olarak dünyaya gelmez, zamanla kadın olur" sözünü ezberinde tutanlar, doğuştan sahip olunamayan hak ve özgürlüklerin kazanılması için verilen savaşların kadın hareketinin kumaşını nasıl dokuduğunu da bilirler. Erk'e

dayalı sistemin, değerleri, geleneği, inanç ve ideolojileri yeniden üreterek kadınların ikincil konumunu sağlamlaştırma çabasına en güzel yanıtı, bu gezegenden yükselen 'kadın sözü' verir ve iyi ki verir.

Bu 'söz'ün peşinde olanca savaşkanlığı, direngenliği ve 'ortak güce' olan inancıyla kadınlar var. Bu 'söz'ün ardında dünyayı değiştirmek, dönüştürmek isteği var. Bu 'söz'ün yanında, kadınlarla birlikte yürümek var...

Bu zamana kadar Uçan Süpürge olarak bu 'söz'ün yanında olduk hep. Sekizinci yaşımızı kutladığımız bu yıla da, sözlerin ve sözcüklerin çoğalması dileğiyle girdik. Bir yanda yeni yıla yönelik beklentiler, hedefler, dilekler... diğer yanda geride bıraktığımız yılın dökümü...

O zaman, açalım bu taze yılın kapağını ve Uçan Haber'den dökülsün geçmiş yılın günleri...

Kadınların 2003'ü... 2003'ün kadınları... Geride kalan yıla damgasını vuran haberler... Çok konuştuğumuz, çok tartıştığımız olaylar... Başarılar ve kazanımlar... Öfkelen diren, sevindiren, gururlandıran, üzen gelişmeler... Kısaca, kadın tarihinden bir yaprak.

Uçan Haber, bu özel sayısında kadınların 2003'teki gündeminin bir özetini sunarken, 2004 yılı beklentilerine ve kuruluşların yeni yıldaki hedeflerine de yer veriyor. Bir anlamda kadın sözünü kayda geçiriyor, kadın hareketinin belleğine 2003'ün "gündökümünü" armağan ediyor.

22. kez merhaba!

With the contribution of the Royal Danish Embassy.
Bu sayı Danimarka Kraliyet Büyükelçiliği'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Sahibi: A. Ürün Güner

Sorumlu Yaz İşleri Müdürü:
Halime Güner

Genel Yayın Yönetmeni:
Uğur Yüksel

Editör:
Selen Doğan

Sanat Yönetmeni:
Filiz Takeş

Finans Yönetmeni:
Çiğdem Ferah

Uçan Süpürge
Büyükelçi Sokak 20/4
Kavaklıdere / Ankara
Tel: (312) 427 00 20 (pbx)
Faks: (312) 466 55 61
e-posta:
ucanhaber@ucansupurge.org
www.ucansupurge.org

Uçan Süpürge Haber Merkezi:
Adıyaman: Sevim Kılınç / Antalya:
Handan Sema Ceylan / Çanakkale:
Emel Aygören Şen / Diyarbakır: Naşide
Buluttekin / Eskişehir: Mahperi Baş /
Gaziantep: Sevgi Kani / İzmir: Feriğül
Özgüven / Mardin: Nilgün Yıldırım /
Mersin: Elif Zülfiaroğlu / Samsun: Tane
Alper Ünver / Şanlıurfa: Gül San / Van:
Zeynep Özgökçe

Katıda bulunanlar (Alfabetik sırayla):
A. Figen Kocay, Aşu Bar, Azu Çur,
Ayşe Gönüllü, Ayşen Hadimoğlu,
Dilek Iyigün, Fatma Nevin Varoğlu,
Gaye Erbatır, İmece Kadın
Kooperatifi, Jale Karabekir, Leyla
Pervizat, Meltem Çukurelmal, Müge
İplikçi, Nazlı Işık, Selma Acuner, Serpil
Uğur, Şenel Saruhan, Şükran Yücel,
Tülin Uygur, Yakan Ertürk, Yaşar
Seyman, Yıldız Ecevit.

Kapak resmi: ZAC dominique zaquine

Abonelik için:
Abone Bedeli: 20.000.000 TL (6 sayı)

Abone bedelini İş Bankası Kavaklıdere
Şubesi Uçan Süpürge 472266 no.lu
hesaba yatırıp ödendi belgesi ile birlikte
adresimize postayla ya da faks yoluyla
ulaştırabilirsiniz.

Tasarım: Filiz Takeş
Basım: Duman Matbaa
Tel: (312) 257 11 79

Dağıtım: Yayıncı

Fiyat: 3.000.000 TL
ISSN: 1304-2564 Uçan Süpürge

ocak

TCK kadınların gündeminde....

şubat

Savaşa Karşı Küresel Eylem Günü...

mart

Savaş başladı.

nisan

Dünya "Savaşa Hayır!" demeye devam ediyor.

mayıs

6. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali başladı.

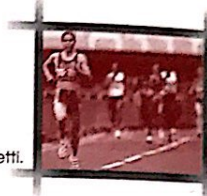
haziran

Taşlanarak öldürülmek istenen Şemse Allak, yaşama veda etti.

temmuz

"Haydi Kızlar Okula" kampanyası devam ediyor.

ağustos

Süreyya Ayhan koşmaya devam etti.

eylül

Anna Lindh, uğradığı bıçaklı saldırı sonucu yaşama veda etti.

ekim

2003 Nobel Barış Ödülü, Şirin Ebadi'ye verildi.

kasım

"Kadınlara Mahsus Gazete" Pazartesi "tekrar merhaba" dedi.

aralık

Uçan Süpürge, "Köprüler Kuruyoruz" projesi için Güneydoğu'daydı.

2003... 365 gün... 3 Şey...

Bir yılın vedası, bir başka yılın selamı...

Yılı aylara, ayları günlere böldük,

Kadının penceresinden nasıl görünüyorsa dünya, öyle bir resim çizdik.

2003'te kadının gündeminin izini sürdük.

2003'n kapağını kapatırken kadınlara sorduk:

2003'te kadınların gündeminde ne vardı?

Kadın hareketinin tarihine neler kaldı bu yıldan?

Kısaca, 2003'te kadınlar açısından sizce en önemli 3 Şey neydi?

Sesimizin ulaŐtıđı kadınların sesini duyduk:

Bunlar, bunlar, bir de bunlar kaldı geriye...

Kadınlar, arkamızda bıraktığımız yılı değerlendirdiler; bazıları uzun uzun yazılarla, bazıları da kısa kısa...

Sonuçta; bir yılın içinden geçenler bir bir döküldü sayfalarımıza.

ocak 2003

ocak 2003

2 ocak

Aile hukukundan doğan davaları görmek üzere Aile Mahkemeleri kurulmasını öngören yasa tasarısı, TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edildi. Medeni Kanun'daki değişiklik paralelinde yargı organlarında uzmanlaşmayı öngören tasarıya göre, Aile Mahkemeleri her ilde ve merkez nüfusu 100 binin üzerindeki her ilçede tek hakimli ve Asliye Mahkemesi derecesinde kurulacak; kurulmayan yerlerde ilgili dava ve işlere Asliye Hukuk mahkemeleri bakacak. Tercihen evli ve çocuk sahibi, 30 yaşını doldurmuş ve aile hukuku alanında lisansüstü eğitim yapmış olan yargıçların atanacağı Aile Mahkemelerinde birer psikolog, pedagog ve sosyal hizmet uzmanı da görev yapacak. Aile Mahkemeleri, evlilik birliğinden doğan yükümlülükleri konusunda eşleri uyarak gerektiğinde uzlaştıracak. Yetişkinler hakkında, ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan mali yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin gerekli önlemleri alacak.

3 ocak Polis Kolejlerinin 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren kız öğrenci almaya başlayacağı bildirildi.

6 ocak Ankara Tabip Odası tarafından 16-17 Kasım 2002 tarihlerinde düzenlenen "Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu"nun sonuç bildirgesi açıklandı. Bildirgede, Türkiye'de kadınların yüzde 58'inin dayaağı maruz kaldığı belirtildi.

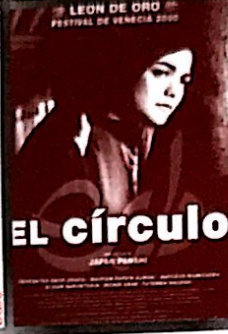
8 ocak Anıtkabir'in ve TBMM'nin inşaatlarında baş mühendis olarak çalışan, Türkiye'nin ilk kadın inşaat mühendisi ve Fenerbahçe Spor Kulübü'nün ilk kadın voleybolcusu **Sabiha Gürayman**, 93 yaşında İzmir'de yaşama veda etti.

8 ocak

1500 metrede dünyada 2002 yılının en iyi derecesini gerçekleştiren milli atlet **Süreyya Ayhan**, Avrupa'da Yılın Atleti ödülünü kazandı.

10 ocak

Daire, İran'da kadınlara tek başlarına yolculuk yapma izni verilmemesi, kürtaj hakkı tanınmaması, ekonomik özgürlüğe sahip olmamaları, bütün baskılara rağmen fuhuşun yaygın olması gibi sorunları cesaretle ele alıyordu.

11 ocak **Marilyn Yalom**'un *Evli Kadının Tarihi* adlı kitabı çıktı. Kitap, 'kadın'ın tarih boyu evlilik kurumundaki çeşitli durumlarını sorguluyor.

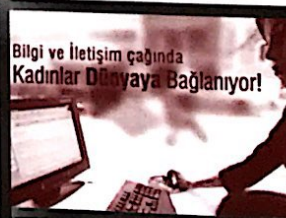
15 ocak Mardin'de 13 yaşındaki N.Ç. adlı kız çocuğunu kandırarak fuhuşa zorladıkları belirlenen iki kadın, ve N.Ç. ile ilişkiye giren 16 kişi tutuklandı.

16 ocak

Sundance Film Festivali kapsamında düzenlenen Sundance/NHK Uluslararası Film Yapımcıları Ödülü'nü Avrupa kıtası adına **Bulutları Beklerken** adlı senaryosuyla **Yeşim Ustaoglu** kazandı.

21 ocak

Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA-DER) öncülüğünde "Kadınlar Dünyaya Bağlanıyor" sloganıyla başlatılan "İnteraktif Kadın Projesi" ile, 2003 yılı içinde 16 ilde yaklaşık 3 bin kadına ücretsiz bilgisayar ve İnternet eğitimi verileceği bildirildi.

23 ocak Uçan Süpürge, Ankara'da "Kadın Örgütleri ve Devlet İşbirliği" başlıklı bir panel düzenledi.

23-24 ocak Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, "Üniversitede Kadın Çalışmaları" toplantısı düzenledi.

25 ocak ABD İlaç ve Gıda Kurumu (FDA), Prozac'ın 7-17 yaş arası kullanımına onay verdi. Depresyon ve takıntı gibi rahatsızlıklar için önerilen ilacı artık çocuklar da kullanabilecek.

26 ocak Usta yazar **Nezihe Meriç** 40 yıl aradan sonra **Alaceren** adlı romanıyla okurlarına yeniden "merhaba" dedi.

27 ocak Sinema Yazarları Derneği (SİYAD), *Hiçbir Yerde* filminin oyuncularından **Zuhal Olcay**'a Cahide Sonku En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü, **Meral Okay**'a da En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü verdi. SİYAD Onur Ödülü ise **Fatma Girik**'in oldu.

28 ocak

İngiltere'nin en saygın edebiyat ödüllerinden Whitbread Ödülü'nü, biyografi yazar **Claire Tomalin** aldı.

30 ocak Türban yasağı ilk kez delindi. Açıköğretim Lisesi sınavına türbanlı öğrenciler katıldı.

30 ocak Dünya politik tarihinin ve sosyalist literatürün önemli ismi **Rosa Luxemburg**'un, Peter Nettl imzalı biyografisi Everest Yayınları'ndan çıktı.

31 ocak Belçika'da eşcinsellerin evlenmelerine olanak sağlayan kanun tasarısı Senatodan sonra Mecliste de onaylandı. Belçika, Hollanda'dan sonra, eşcinsellere evlenme hakkı veren ikinci ülke oldu.

31 ocak Dışişleri Bakanı Yaşar Yakış, adı açıklanmayan bir bakanın sekreteriyle aşk yaşadığı iddialarına karşı bazı gazetelere açtığı davada, sekreterinin baka-ret raporunu mahkemeye delil olarak sundu.

2003 ve 3 şey

Devlet ve Kadın:

TCK Tasarısı'nda kadının yurttaşlık ve birey haklarının ihlal edilmeye devam edilmesi. Bu konuda kadınların ses çıkarmalarının gerekliliği...

Sivil Toplum Örgütleri ve Kadın:

TCK Alternatif Çalışma Grubu'nun çalışması bence olağan-üstü önemliydi. Keşke biraz daha yaygınlaşmasını sağlayabilseydik.

Projeler ve Kadın:

Diyarbakır KA-MER'in "Namus Cinayetleri" projesi; WINPEACE'in barış eğitimi ve agro-turizm projeleri.

Şiddet ve Kadın:

Namus cinayetlerinin gündeme oturması (yaşananların dehşeti yanında verilen tepki az ama yine de umut verici).

KA-MER'in kurucusu Nebahat Akkoç'un Time dergisi tarafından yılın kahramanlarından ilan edilmesi.

İnsan Hakları ve Kadın:

Tarih Vakfı'nın Ders Kitaplarında İnsan Hakları Projesi ve bu projede yapılan cinsiyet ayrımcılığı vurgusu/uyarıları.

Savaş ve Kadın:

Savaş karşıtı harekette çok sayıda kadın ve feminist olmasına karşın kadınların görünmezliği (işleri hep kadınlar yaptı ama kürsülerde hep erkekler vardı!). Feminist araştırmacı **Cynthia Enloe**'nun İstanbul ve İzmir'de toplam beş etkinlikte gündemimize getirdiği kadınlar, savaş ve militarizm tartışmaları.

Siyaset ve Kadın:

AKP'li milletvekili eşlerinin türban taktıkları için yaşadıkları aşağılanma ve cinsiyetçi ayrımcılık. Türban krizlerinin 'normalleşmesi'. Siyasi partilerin ve belediyelerin kadın çalışmalarının-merkezlerinin artması (özellikle Güneydoğu'da).

Yoksulluk ve Kadın:

Ayşe Buğra ve Çağlar Keyder'in yoksulluk araştırması ve buradan çıkan "her türlü yardım kadınlara yapılmalı; onlar parayı daha iyi değerlendiriyorlar" sonucu.

Edebiyat ve Kadın:

Sevgi Soysal'in hatırlanması, tekrar gündeme gelmesi (daha çok konuşmalıyız onu ve eserlerini!).

Sinema ve Kadın:

Uçan Süpürge festivallerinin güzelleşerek devam etmesi!

Bilim ve Kadın:

Prof. Dr. Ayşe Erzan'ın Avrupa'nın en önemli bilim ödüllerinden birini kazanması.

Ayşe Gül Altınay

şubat 2003

1 şubat

Uzakdoğu'da SARS virüsü alarm vermeye başladı.

2-9 şubat

Kadınların sinemaya katılımını desteklemeyi ve kadın filmlerinin izleyiciyle buluşmasını amaçlayan Filmmor Kadın Filmleri Festivali yapıldı.

5 şubat

İsveç Dışişleri Bakanı **Anna Lindh**, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki töre cinayetlerinin önlenmesi için hazırlanan projeye 25 bin dolar bağışladı.

6 şubat

Greenpeace Örgütü üyeleri, İstanbul'daki Atatürk Kültür Merkezi'nin (AKM) tepesinden iplerle sarkarak, 240 metrekairelik 'Savaşa Hayır' yazılı pankart açtılar.

7 şubat

Fotoğraf: Ulla Lemberg

Modern ailedeki eşitsizliği tartışmaya açtığı 'Sevgili Çocuk' çalışmasıyla da tanınan İsveçli kadın fotoğrafçı **Ulla Lemberg**'in Dünya Kadınlar başlıklı sergisi İstanbul Bilgi Atölye 111'de açıldı.

9 şubat

Türkiye'nin pek çok kentinden 7 Şubat'ta yola çıkan sivil toplum kuruluşu üyesi kadınlar, Diyarbakır'da buluştuktan sonra Silopi'ye vardılar. Kadınların amacı, sınıra kadar ulaşıp tel örgülere barışın simgesi olarak çiçek, yazma ve eşarp bırakmaktır.

11 şubat

ABD'nin Irak'a olası müdahalesini engelleyebilmek için bir araya gelen 26'sı Türkiyeli ve 40'ı yabancı olmak üzere toplam 66 kişilik "**Canlı Kalkan**" grubu, Bağdat'a gitmek üzere Ankara'dan ayrıldı.

11 şubat

Dünya Nüfus Enstitüsü, dünya nüfusunun 6.2 milyar aştığını açıkladı. Verilerine göre; kızların sadece yüzde 76'sı en alt seviyede eğitim alabiliyor. Az gelişmiş ülkelerde 18 yaşından önce evlenen ve anne olan kız çocukların oranı çok yüksek. 10-14 yaşları arasında gebelikler ve doğum sırasında ölen kız çocukların oranı 20-24 yaşları arasında aynı nedenlerle ölenlerden beş kat daha fazla. Son 20 yılda gelişmekte olan ülkelerde kırsal kesimde yoksulluk içinde yaşayan kadınların oranı yüzde 50 artarak 565 milyona ulaştı.

12 şubat Kültür-Kanış Höyüğü'nde bulunan M.Ö. 2000 yılında bölgede yaşayan Asurlu tüccarların kullandığı çivi yazılı tabletler, Anadolu'da o dönemlerde kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğunu, kadınların boşandıktan sonra nafaka, eşi öldüğünde de mirastan pay alma hakkı bulunduğu ortaya çıkardı.

13 şubat

Roche ilaç firması, karşılaştığı protestolar sonucu, ürettiği AIDS ilacı Vircept'in fiyatını indirdiğini açıkladı. Böylece 4 bin dolar civarında olan yıllık AIDS tedavisi maliyeti 800 dolara düştü. Firmadan yapılan açıklamada, AIDS tedavisi için gerekli ilaçların, Afrika ve diğer az gelişmiş ülkelerin hükümetlerine ve sivil toplum kuruluşlarına kâr amacı gütmeksizin satılacağı belirtildi.

14 şubat İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin raporuna göre; Şanlıurfa, Bingöl, Diyarbakır, Batman ve Hakkâri'de ocak ayı içinde 6 kadın intihar etti.

14 şubat Uçan Süpürge'nin web sayfası www.ucansupurge.org 1 yaşında!

15 şubat

"Savaşa Karşı Küresel Eylem Günü" olarak belirlenen bu günde, tüm dünyada milyonlarca savaş karşıtı protesto gösterileri yapıldı.

17 şubat *Vajina Monologları* adlı oyunun adının genel ahlak kurallarına aykırı olduğunu savunan Kadıköy Kaymakamı Yüksel Peker, oyunun Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde sahnelenmesine izin vermedi.

17 şubat Batı Avrupa'da evsizlerin sayısında büyük bir patlama yaşandığı ortaya çıktı. Sivil toplum kuruluşlarının araştırmalarına göre, Batı Avrupa ülkelerinde 3 milyon evsiz sokaklarda yaşıyor. ABD'de ise resmi evsiz sayısı 2 milyon. Merkezî Brüksel'de bulunan, evsizler ile ilgili çalışmalar yürüten FEANTSA adlı sivil toplum örgütünün

raporunda, evsizlerin artık bireylerden değil, allelelden oluştuğuna dikkat çekildi.

20 şubat

Sanatçı **Hande Özyürek**, dünyanın en ünlü orkestraları arasında gösterilen Bavyera Radyosu Senfoni Orkestrası'na 1. Kemancı olarak girdi.

22 şubat İzmir Urla'da ellerinde 'Savaşa Hayır' yazılı pankartla eylem yaptıkları iddia edilen ilköğretim okulu öğrencileri gözaltına alındı. Karakola götürülen öğrenciler daha sonra işlem yapılmadan serbest bırakıldı.

23 şubat Şiddete Karşı Kadın Örgütü'nün sözcülerinden **Violeta Delgado**, Nikaragua'da 9 yaşındaki bir kız çocuğunun kürtaj olduğunu açıkladı. Nikaragua'da yalnızca annenin yaşının tehlikede olması, tecavüz sonucu hamile kalınması ve ceninde önemli kusurlar bulunması durumunda kürtaja izin veriliyor.

24 şubat Mardin'de 13 yaşındaki **N.Ç.**'ye tecavüz etmekle suçlanan 18'i devlet memuru 28 kişinin yargılanmasına başlandı. 19.5 saat süren duruşmada N.Ç. tüm sanıkları teşhis etti. Sanıkların 5 -12 yıl arasında hapsi istendi.

24 şubat

Norah Jones 45. Grammy Ödülleri'ne damgasını vurdu. Şarkıcı; yılın albümü, albüm kaydı, yılın şarkısı ve en iyi yeni şarkıcı, kadın pop vokal performansı, pop vokal albümü, kadın rock vokal performansı olmak üzere altı dalda Grammy aldı.

28 şubat Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), N.Ç. için harekete geçti. N.Ç.'nin velayetinin anne ve babasından alınmasını isteyen kurum, dava açmak için N.Ç.'nin nüfus kaydını Emniyet Müdürlüğü'nden istedi.

2003 ve 3 şey

Kadın Örgütleri ve Kadın: EKB'nin bir kadına şiddet uygulanmasına tepki vermediği için Jeoloji Mühendisleri Odası Lokali'ni basması, bildiri okuması ve yönetim kurulu karar almak zorunda bırakması..

Barış İçin Sürekli Kadın Platformu'nun ikinci yılında da sürmesi.

Kadın örgütülüğünün ilerleyen gelişmesi; iletişim, uluslararası başarılar.

Devlet ve Kadın: N.Ç.'nin taciz-tecavüz sanığı iki subayın askerî mahkemede yargılanıp ihracı.

Devlet memuru, siyasi parti (DEHAP) sendika ve Türkiye Mimarlar Mühendisleri Odası üyesi diğer sanıklara devletin de STK'lerin de hiçbir şey yapmaması, hepsinin salıverilmesi.

STK'ler ve Kadın: Hiçbir STK'de 'Kadına şiddetin' disiplin suçu olarak yer almaması.

DSİ Genel Müdürü'ne cins ayrımcı uygulaması ve basın bildirisi nedeniyle, üyesi olduğu Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası tarafından idari Mahkemede dava açılması.

Savaş ve Kadın: Ankara'da yapılan üç mitinge Doğu ve Güneydoğu'dan 18 kadının katılması.

Siyaset ve Kadın: TBMM'yi CHP'den arkasını dedeye-babaya-kocaya dayamış kadınların doldurulması.

Hukuk ve Kadın: Mal bölüşümü, şiddet, kadın sığınma evleri konusunda ileri adımlar.

52 yerinden bıçaklanan kadının şikayetini geri alması ve bunun üzerine kadın avukatların davadan çekilme refleksleri (bence yanlış).

Ayşen Hadimoğlu

mart 2003

2 mart

E Dergisi'nin yayın yönetmeni **Hasan Öztoprak**'ın, yazar **Aslı Erdoğan**'la yaşadığı ilişkili en ince ayrıntılarına kadar anlattığı kitabı **İmkansız Aşk**'in Can Yayınları tarafından piyasaya sunulması üzerine, yayınevine bağlı beş kadın yazar kitabı protesto etmek için Can Yayınları'ndan ayrılmak istediklerini basın açıklamasıyla duyurdular. Müge İplikçi, Feride Çiçekoğlu, Gönül Kivılcım, Nalan Barbarosoğlu ve Sema Kaygusuz, daha sonra, **İmkansız Aşk**'in yeni baskısının yapılmasıyla ilgili kendilerine söz verilmesi üzerine bu kararlarından vazgeçtiklerini açıkladılar.

2 mart

Hong Kong, Vietnam ve Çin'in yanı sıra Kanada ve ABD'de de pek çok kişinin ölümüne neden olan Akut Solunum Yetmezliği Sendromu (SARS) virüsünü yok etmek için, Singapur'da dünyanın en büyük karantina uygulaması başlatıldı.

3 mart

ABD'nin Irak'ı işgaline karşı tepkiler büyürken, Türkiye'de güçlü bir barış hareketinin yaratılması amacıyla harekete geçen sanatçılar 'Barış Demeli'ni kurdu.

3 mart

Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü sahibi, çevre eylemci **Saynur Gelendost**, 73 yaşında yaşama veda etti. Gelendost, 1993 yılında Gökova Sürekli Eylem Kurulu'nu kurarak, Muğla'daki Yatağan, Gökova ve Yeniköy termik santrallerinin çevreye verdiği zararın protesto etmek ve buna kamuoyunun dikkatini çekmek için ölüm orucuna başlamış, dönemin idarecilerinin santrallere filtre takılacağı vaadi üzerine eylemine son vermişti. Bu eylemden sonra Muğla İdare Mahkemesi santrallerin kapatılmasına karar verdi. Gelendost, AKP Muğla Milletvekili Hasan Özyer'in Fethiye-Gemile Koyu'nda yaptırması planladığı 650 yataklı otel inşaatı ile ilgili eylemler yaparak inşaatın durdurulmasını da sağlamıştı.

4 mart

Hükümet, töre cinayetlerine son vermek ve cezaları caydırıcı kılmak için 6. Uyum Paketi'ne "töre indirimlerinin kaldırılması"na ilişkin maddeler koydu.

4 mart

Aristophanes'in M.Ö. 5. yüzyılda yazdığı savaş karşıtı oyunu **Lysistrata**, Irak savaşını protesto etmek için dünya tiyatrolarında okundu. "Savaşa Karşı Tiyatro: Lysistrata Projesi"ne

Türkiye'den de dört topluluk katıldı. Lysistrata'da, ülkelerine kalıcı barış gelene kadar savaşçı kocalarıyla sevişmeme kararı alan kadınların mücadelesi anlatılıyor.

4 mart

Hasan Öztoprak'ın **İmkansız Aşk** adlı kitabı, İstanbul'da bir grup feminist tarafından protesto edildi. Kitabı yayınlayan Can Yayınları'nın sahibi Erdal Öz'ün kitabı piyasadan çekeceği ve Aslı Erdoğan'dan özür dileyeceği belirtildi.

6 mart

Türkiye'de bir Türkle evli olan yabancılarla çalışma izni verilmesine olanak tanıyan "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun" Resmi Gazete'de yayınlandı. Kanun, eşinden boşanmış yabancıların çalışma izni alabilmesi için en az üç yıl evli kalma ve Türkiye'de yerleşmiş olma koşullarını getiriyor.

7 mart

Mersin Valiliği Kadının Statüsü Birimi "Alle İçi Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri" konulu bir panel düzenledi.

7 mart

Suriye'de yapılan seçimlerde Mescitli kadın sayısı tarihinde ilk kez 30'u buldu.

7 mart

İzmir'de İşadamları Ceyhan Turnalı öncülüğünde "Evlilik Dışı Çocuklar Derneği" kuruldu. Dernek, sadece evlilik dışı çocuklara değil, annelere de yardımcı olmayı amaçlıyor.

8 mart

Dünya Kadınlar Günü, Türkiye'de ve dünyanın pek çok ülkesinde çeşitli gösterilerle kutlandı.

8-9 mart

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi Kadın Hakları Çalışma Grubu, "Erkek Egemen Sistem ve Kadına Yönelik Şiddet" konulu bir sempozyum düzenledi.

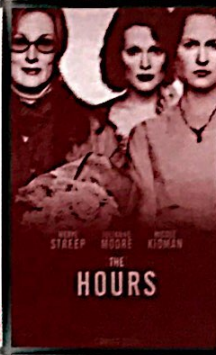
10 mart

Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında, yaşları, yaşantıları ve kimlikleri farklı beş kadın sanatçının yapıtlarından oluşan **5 Kadın 200 Yüz** başlıklı bir sergi açıldı. 200 portreden oluşan bir kadın yüzü mozağı temasının işlendiği sergide Canan Berber, Tuba Koyuncu, Tuana Ekmekçiçoğlu, Nilgün Polat ve Olca Tansuk Sirkeoğlu'nun yapıtları yer alıyordu.

11 mart

Bursa Devlet Tiyatrosu, Ayşe Emel Mesçi'nin yönetiminde Arthur Miller'in **Orkestra**'sını sahneledi. Oyun, 2. Dünya Savaşı sırasında Auschwitz Toplama Kampı'nda, gündüz gaz odalarına gönderilen esirlere müzik yapmak zorunda bırakılan Yahudi kadınların yaşadıklarını konu alıyordu.

14 mart

Ölümle aşk arasında gidip gelen ve birbirine paralel yol almayıp iç içe geçen üç kadın ve üç öyküden oluşan **Saatler** adlı film gösterime girdi.

18 mart

Irak savaşını sınırlı hava saldırıları ve kara işgaliyle yürüten ABD, daha önce 3 bin bomba ve füze kullanacağını ilan ettiği 'şok ve dehşet operasyonu'nu başlattı. ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) yetkilileri Aerial Day'ın (Hava Günü) kısaltması olarak "Bu bir A-Day" açıklamasını yaparken, bombardımanın Irak liderliğini teslim etmeye yönelik olduğunu belirtti. Ancak savaş gemilerinden atılan füzelerle B-52 ağır bombardıman uçaklarından bırakılan bombalar Bağdat, Musul ve Kerkük'e ateş yağmuru olup indi. 5 milyon kişinin yaşadığı Bağdat'a Basra Körfezi ve Kızıldeniz'deki gemilerden 320 Tomahawk füzesi fırlatıldı. Bombardımanın başlamasından kısa süre sonra basın toplantısı düzenleyen ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, Iraklı yetkilileri teslim olmaya çağırıyordu.

18 mart

Uluslararası Dayanışma Hareketi'nin temsilcisi ve barış gönüllüsü **Rachel Corrie**, Refah Mülteciler Kampı'nda Filistinli bir doktorun evinin yıkılmasını önlemek isterken bir buldozer tarafından ezildi. Kafatası kırılan Corrie, 14 Şubat'ta da İsrail'in terör operasyonu çerçevesinde yine buldozere siper olmuş ve bir eve sığınmak zorunda kalmıştı.

19 mart Yeni Meydan Sahnesi oyuncularından 28 yaşındaki **İlkay Eser**, topluluğun savaş karşıtı etkinlikler kapsamında turneye gittikleri Bartın'da trafik kazası sonucu yaşama veda etti.

20 mart Amerika Birleşik Devleti Irak'ı vurdu.

21 mart Devlet Opera ve Balesi sanatçılarından **Suna Korat** yaşama veda etti. İstanbul Devlet Opera ve Balesinden 1996 yılında emekli olan Korat, Bilkent Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde Opera Ana Sanat Dalı Başkanı olarak görevini sürdürmekteydi. Korat, 1981'de Devlet Sanatçısı unvanı almıştı.

23 mart 75. Oscar Ödülleri'nde En İyi Kadın Oyuncu **Nicole Kidman** (Saatler), En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu **Catherine Zeta - Jones** (Chicago) ödül aldı. En İyi Yabancı Film Ödülü ise Almanyalı kadın yönetmen **Caroline Link**'in *Afrika'da Hiçbir Yer* adlı filmine verildi.

25 mart Sanık sayısının 29'a çıktığı N.Ç. davasının ikinci duruşması 15 saatte tamamlandı. Duruşmaya gönüllü olarak 22 kadın avukat katıldı. Mahkeme, Dicle Üniversitesi'nde kemik yaşı 13 yaş 11 ay olarak belirlenen N.Ç.'nin daha önce İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda geçirildiği testin raporunun beklenmesi için duruşmayı erteledi.

27 mart Amerika'daki Uluslararası Şiir Kütüphanesi, şair **Mine Bahadır**'ı Yılın En Başarılı Yeni Şairi Ödülü'ne değer buldu.

28 mart **Frida Kahlo**'nun yaşamını konu alan "Frida Yaşasın Hayat" adlı oyun Ateş Tiyatrosu tarafından Şişli Etfal Hastanesi'nde ilk kez sahnelendi. **Beliz Güçbilmez**'in kaleme aldığı oyunda Frida Kahlo'yu **Jülide Kural** canlandırdı. Oyun, adını Kahlo'nun yaptığı son tablodan alıyor.

28 mart Kadın yönetmen **Julie Taymor**'un Frida Kahlo'nun yaşamını ve sanatını anlattığı filmi "Frida" gösterime girdi.

2003 ve 3 şey

"Asıl hücreler insanların kafasına örülüyor"du

2003 yılını düşünüyorum, nerede başladığını veya nerede biteceğini yerleştirmeye çalışıyorum kafamda. Geçen yılbaşında İletişim Fakültesi son sınıf öğrencisiydim ve seçmeli ders kapsamında çektiğimiz belgesel nedeniyle kamera başındaydık. Gece 12'yi gösterdiğinde sessizce arkadaşlarla birbirimize gülümsedik, o kadar. Mutluyduk her şeye rağmen, tıpkı çekimini yaptığımız Yaşam Evi sakinleri gibi. 19 Aralık 2000'de ceza evlerine ölüm orucu nedeniyle düzenlenen operasyondan sonra tahliye olmuş, yeniden dışarıdaki yaşama girebilmek için birbirlerine destek olmak amacıyla birlikte yaşamaya başlamışlardı. Kısa süreli hafızaları büyük ölçüde zarar görmüştü. Ne yaşadıklarını artık kolay kolay hatırlayamıyorlardı da hayat onlar için sonsuz bir keyifti.

Okuldan mezun olana kadar bu belgesel projesiyle ilgilendik. Sonra kendimi birden bambaşka bir şehirde çalışırken buldum. Birkaç ay sonra kalktım Ankara'ya geri döndüm ve yine kendimi sabahtan akşama kadar çalıştığım başka bir mekanda buldum. Bu zamanda bu kadar şanslı olmak çok ağır bir sorumluluk yüküyor insana, ne kadar zor şartlarda da olsa sabah kalkıp geleceğiniz bir işiniz olduğu için hep mutlu olmak zorundasınız.

Bundan birkaç gün önce daha önce bahsettiğim belgeselimiz "Üstü Kalsın" Ankara Film Festivali kapsamında gösterildi. Perdede hareket eden kareler çok tanıdık geldi bir yandan, inanılmaz uzaktılar diğer yandan. Perdede konuşanları tanıyor, ne söyleyeceklerini kelimesi kelimesine, ezbere biliyordum ancak kelimelerin manaları yok olmuştu sanki. Yaşam Evi'nden refakatçi bir arkadaş da gelmişti izlemeye. Onu görmek çok güzeldi. Verdiği haberlerse acı; af kapsamına girmeyen, altı ayda bir adli tıpta kontrolden geçerek dışarda kalabilenler tekrar ceza evlerine gireceklermiş. Dışarıda kalmayı çok istiyorlarsa itirafçı olsunlarmış. O an suratımda patladı bazı gerçekler; artık okul bitmişti, iş bulduğum için mutlu olmak zorundaydım. Ben artık para kazanma adına yol kat

etmiş, "İçeri" girebilmişim. "Dışında" neler olup bittiği umurumda olmamalıydı, istesem de olamıyordum. Kısa süreli belleğini neredeyse tamamen yitiren Ömer'in dediği gibi; "Asıl hücreler insanların kafasına örülüyor"du.

Birden aklıma geldi; ölüm oruçları hala sürüyordu, acaba kaçınıcı ölüm gerçekleşmişti en son? Sonra kendimi toparladım, insan hayatından bahsediyorduk burada, sayıların takılıp kalınacak nesi vardı ki?

2003 benim bir belgesel projeye uğraştığım (Sonradan proje konuma dahi belki de yabancılaştığım), okulumdan mezun olduğum, orada burada dikiş tutturmaya çalıştığım yıldır. Bunun üzerine konulabilecek fazla bir özelliği de yoktur. Bu yıl mı gerçekleşti tam hatırlamıyorum ancak Necip Hablemliçoğlu bir suikastle hayata gözlerini yummuştu sanırım. Onu da yıllar önce kaybettiğim Ahmet Taner Kışlalı gibi öğretim görevlisi de olması itibarıyla kafama kazımışım. Yoksa yazdığı kitaplardan kesinlikle haberim yok. Okumayı düşünmüştüm bir ara ancak yine ne koşuşturmaya daldım bilmiyorum, şimdi hatırlıyorum. Hatta eski hocam Sadi Konuralp de bu yıl öldü değil mi? Beyoğlu'nda bir arkadaşıyla kafede otururken kafasına düşen taş sebebiyle yitirdi o da yaşamını. Hatırlıyorum. Televizyonda bir aralık habere rastladım, yaralandı sandım. Ertesi gün eski iş yerimde gizli gizli internete girince öğrendim ölüm haberini. Hocamın gülümsemesi geldi aklıma, okuldakileri düşündüm, ne halledirler merak ettim, çok sinirlendim, delirivermek istedim ama sonra hemen toparlandım, kimseye bir şey çaktırmadan işimle ilgilenmeye devam ettim. "Akşam eve gidince doya doya özülür, sinirlenir, bu ölümün son olması için neler yapmam gerektiğine bakarsın" dedim kendi kendime. O akşam ne yaptımıysa kesinlikle hatırlamıyorum. Muhtemelen yiyecek bir şeylerin derdine düşmüş, hemen ardından da yorgunluktan sızmışımdır.

Neyse ne yahu. Toparlanmam gerek. Daha yetiştirmem gereken onca şey var. Hele bir 2004 gelsin o zaman kafa yoracağım 2003'te neler olduğuna!

Dilek İyigün

nisan 2003

1 nisan

Cumhuriyet Gazetesi Yayın Yönetmeni İbrahim Yıldız, estetik olmak şartıyla "arka sayfa güzeli" kullanmaya devam edeceklerini söyledi. Yıldız, Cumhuriyet'in Türkiye'de ilk güzellik yarışmasını düzenleyen gazete olduğunu da vurguladı.

1 nisan

Beyaz eşya üreticisi TEBA'nın e-ticaret müdürü Selda Baygan, 8 Nisan'ın "Erkekler Günü" olması için internete bir kampanya başlattı. Baygan'ın sloganı; "Eşinin, sevgilisinin ve annesinin kadınlar gününü kutlayan erkeklerin de özel bir günü olmalıydı."

3 nisan Radikal gazetesi yazarı **Neşe Düzel**, "var olan sistemdeki çarpıklıkların deşifre edilmesine katkıda bulunduğu" için Metin Göktepe Gazetecilik Jüri Özel Ödülü'ne değer bulundu.

3 nisan Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (KESK) öncülüğünde başlatılan "Sözümüzü Örgütleyoruz" kampanyası kapsamında emekçi kadınlar, Eskişehir Merkez Postanesi'nde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a faks çekme eylemi yaptılar.

4 nisan Avrupa Kanseri Araştırmaları Yöneticileri Forumu (ECRM) Türkiye Temsilciliğine Dokuz Eylül Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. **Nur Olgun** getirildi. Olgun, ECRM'deki ilk Türkiye temsilcisi oldu.

7 nisan İstanbul'da düzenlenen "Savaşa Karşı Büyük İstanbul Buluşması" mitingine katılan on binlerce kişi, Irak halkına destek verdi. ABD ve İngiltere'nin protesto edildiği mitingde okunan ortak bildiride, bu kirliliğin bir an önce sonlandırılması gerektiği belirtilerek, ABD ve İngiliz mallarını boykot çağrısı yapıldı.

7 nisan İlk kez kız öğrenci alacağını duyuran Polis Koleji'ne yaklaşık 50 bin kız başvuru yaptı.

7 nisan Yargıtay, Manisa'da 1995 yılında yasa dışı bir örgüte bağlı oldukları gerekçesiyle gözaltına alınan 16 gence

İşkence yapan 10 polis hakkında verilen 60 ile 130 ay arasındaki hapis cezalarını oybirliğiyle onayladı. Bu, Türkiye'de işkence nedeniyle verilen en ağır mahkumiyet...

8 nisan Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin düzenlediği Yılın Gazetecileri yarışmasında, Milliyet yazarı **Ece Temelkuran** Barış Kalemî Ödülü, Radikal yazarı **Ayşe Karabat** ise Rafet Genç Haber Ödülü'ne değer bulundu.

8 nisan Gazeteci ve araştırmacı **Filiz Bingölçe** nin Metis Yayınları'ndan çıkan Kadın Argosu Sözlüğü, Küçükleri Muzır Neşriyattan Koruma Kurulu tarafından "müstehten" bulundu. Kitap hakkında Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcısı Mustafa Gülsoy'un açtığı "genel ahlaka aykırılık" davasında bilirkişi olarak, atanan kurul, Kadın Argosu Sözlüğü'nü "müstehten" yayınlar listesi'ne ekledi.

9 nisan Irak savaşının 21. gününde Bağdat düştü.

18-20 nisan

CEDAW

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
KADINLARA KARŞI HER
TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN
ÖNLENMESİ SÖZLEŞMESİ

SİVİL TOPLUM FORUMU

Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) Sivil Toplum Forumu, British Council'in desteği ve Uçan Süpürge'nin sekreteryasıyla, 81 ilden sivil toplum kuruluşu temsilcisi 400 kadının katılımıyla Ankara'da gerçekleştirildi.

21 nisan Yaşamı boyunca ırkçılık ve insan hakları için mücadele veren piyanist, besteci ve şarkıcı **Nina Simone**, New York'ta yaşama veda etti.

21 nisan N.Ç. davasının üçüncü duruşması Martın 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmaya katılan avukatlar ve İnsan Hakları Derneği temsilcileri, mahkeme çıkışında sanık yakınlarının saldırısına uğradı.

21 nisan 7. Afife Jale Tiyatro Ödülleri sahiplerini buldu. **Ölümüne Suçlu** oyunundaki rolüyle Ayda Aksel, Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu seçilirken, Yardımcı Rolde Yılın En Başarılı Kadın Oyuncusu, **Ayak Takımı Arasında** oyunundaki performansıyla Gülen Çehreli oldu. Merakî adlı oyundaki rolleriyle Hikmet Körmükçü ve Sevinç Erbulak da Yılın En Başarılı Müzikal/Komedi Kadın Oyuncusu ödülleri aldılar. Gecede Muhsin Ertuğrul Özel Ödülü Gülriz Sururi'ye verildi.

22 nisan Time dergisi, 1997'de Diyarbakır'da Kadın Merkezi'ni (KA-MER) kurarak şiddete maruz kalan kadınlara yasal ve psikolojik destek sağlayan **Nebahat Akkoç**'u, Avrupa ve Ortadoğu ülkelerinde yaşayan "Modern Çağın Kahramanları" arasında gösterdi.

23 nisan

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın (TEGV) "1 Milyon Çocuğa Eğitim Kampanyası", 23 Nisan Çocuk Bayramı'nın en anlamlı etkinliklerinden biri oldu. Kampanyanın merkez üssü olan İstanbul Fındıkzade Eğitim Parkı'nda 2 bin çocuk 23 Nisan'ı kutladı. Üçüncüsü düzenlenen "1 Milyon Çocuğa Eğitim Kampanyası", 10 televizyon kanalı aracılığıyla gerçekleştirildi; canlı yayınlanan kampanya programlarında tüm Türkiye'ye eğitime destek çağrısı yapıldı. Kampanya çağrıları ilk kez Avustralya, ABD ve altı Avrupa ülkesine uzandı.

25 nisan Umud Vakfı, "Çocukları Oyuncak Silahlarından Arındırma" projesini başlattı. Proje kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı desteğiyle İstanbul'da ilköğretim çağındaki çocuklara ve ailelerine "öfke denetimi" ve "bireysel silahsızlanma" eğitimi verilecek.

25 nisan Türkiye'nin ilk kadın dekanı olan İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi eski dekanlarından Prof. Dr. **Nüzhet Toydemir Gökdoğan**, 93 yaşında yaşama veda etti.

26 nisan 22. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin de ödülleri kadın yönetmenlerin filmine gitti. Uluslararası Yarışma'da ABD yapımı **Rebecca Miller** filmi *Personal Velocity* (Kişisel Sürat) festivalde Altın Lale Jüri Özel Ödülü ve Halk Ödülü'nü kazanırken Ulusal

Handan İpekçi
&
Dilan Erçetin

unicef

Yarışma'da **Handan İpekçi** geçen yılın yasaklı filmi Büyük Adam Küçük Aşk ile Halk Ödülü'nü aldı. Festivalde En İyi Kadın Oyuncu Ödülü ise Gönderilmemiş Mektuplar'daki rolüyle **Suna Selen**'e verildi.

26 nisan Sağlık Bakanlığı, depresyon tedavisinde kullanılan 'nefazodon' etken maddeli "Serzone" adlı ilacı, karaciğerde 'akut hepatik yetmezlik' riskine yol açtığı için toplatma kararı aldı. İlacın satışı Avrupa'da da yasaklandı.

30 nisan

Tarlada çapa sallarken akıllarına tiyatro yapmak gelen **Arslanköy Kadınlar Tiyatro Topluluğu**, Taş Bademleri adlı oyunu sahneye koydu. Komşu iki köyün su kavgasını anlatan oyuna Ümmiye Koçak, Behiye Yanık, Cennet Güneş, Fatma Kahraman, Saniye Cengiz, Zeynep Fatih, Nesime Kahraman ve Remzi Özçelik, bir yılda hazırlandı. Oyunlarını Mersin Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'nda başarıyla sahneleyen Arslanköylü tiyatrocü kadınlar ayakta alkışlandı.

2003 ve 3 şey

Namus cinayetlerinin kadın gündemine damgasını vurma

N.Ç. ve Ş.E.'ye tecavüz olayları

Banış isteyen kadınlara yönelik devlet şiddeti.

TCK Tasarısı'nı protesto etmek isteyen kadınlara yönelik saldırı ve engel.

Kadınların töre cinayetleri ve tecavüzler karşısındaki birlik ve mücadelesi.

Kadın örgütlenmesinin daha çok gündeme gelmesi.

Kadınların kurdukları "banış masaları" ve bu masalar etrafında toplanan kadınların banış için daya-nışmaları.

Kadınların siyasal yaşamın içinde daha aktif yer alma mücadeleleri v.b.

Naşide Buluttekin

Savaşın en çok annelerin yüzüne vuran hüznüydü 2003, benim için. İstanbul'da, Batman'da, Irak'ta, ABD'de, fark etmiyor. Dahası Türkiye'nin kendine ait olmayan bir savaşın içine çekilmesiydi. Bunun sonuçlarını kadın erkek, bu coğrafyanın insanların çekmek zorunda kalmasıydı.

Son dakika haberi gibi olansa, bu aralık ayında ilk kez bir töre cinayeti'nin adalet önünde cezalandırılmasıydı: Müebbet hapis!

Müge İplikçi

Savaş ve Kadın: ABD ve İngiltere'nin Irak Terörü

Devlet ve Kadın: Devlet Bakanı Güldal Akış'ın ayakları yere basan bir TCK Tasarısı / İçerikli açıklaması / Hukuk ve Kadın: TCK

Sinema ve Kadın: Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali

Ayşe Gönüllü

mayıs 2003

Leyla Özalp

Yapımcı ve yönetmen asistanı **Leyla Özalp**, çalıştığı 25 filme dair anılarını fotoğraflar ve belgelerle *Seni Seviyorum Sinema* adını verdiği kitabında topladı.

1 mayıs

İşçi Bayramı kutlandı. Diyarbakır, Mardin, Elazığ ve ilk kez izinli kutlama yapılacak olan Batman'daki törenler, Bingöl depremini nedeniyle iptal edildi. Ankara'da öğretmenler, mitinge kollarına siyah bant takarak katıldı; kutlamaya imamlardan travestilere kadar çeşitli kesimlerden destek geldi. Sıhhiye Meydanı'ndaki mitingde 3500 polis görev yaptı. İstanbul'da da Türk-İş, Hak-İş, DİSK ve KESK genel başkanları, 1977'deki 1 Mayıs olaylarında ölen 37 kişinin anısına Taksim Kazancı Yokuşu'nda karanfil bıraktı.

3 mayıs

İdil Biret, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden "Felsefe Onur Doktoru" unvanını almak için geldiği Türkiye'de, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası solist sanatçılığı görevinden "emekli edildiğini" öğrendi. 61 yaşında emekli edilmeyi öngören yasayı eleştiren Biret "Sanatçı istediği zaman emekli olur" dedi.

3 mayıs

Öykücü **Fulya Gürses** yaşama veda etti. Gürses eşi Hasan Basri Gürses'le birlikte hazırladıkları Dünyada ve Türkiye'de Gençlik araştırmalarıyla 1977-1978

Yunus Nadi Armağanı birinciliği, 1991 yılında Seyhan Belediyesi'nin Ekmek adlı öykü dosyasıyla da Orhan Kemal Öykü Ödülü'nü kazanmıştı. Gürses'in en son yayınlanan kitabı ise Duvar (1997) oldu.

8 mayıs 6. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali başladı.

11 mayıs

Diyarbakır Kadın Platformu üyeleri, Anneler Günü'nü depremin vurduğu Bingöllü annelerle birlikte geçirdi.

12 mayıs 6. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali kapsamında "Sinemada Edebiyat Uyarlamaları Üzerinden Kadın Roller" başlıklı bir panel düzenlendi.

13 mayıs 6. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali kapsamında yapılan "Tutkuyu Filme Almak" başlıklı panele festivalin konuk yönetmenleri konuşmacı olarak katıldı.

14 mayıs 6. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali kapsamında "Yıldız Olmak" başlıklı bir panel düzenlendi.

14 mayıs TBMM gündemindeki yeni TCK Tasarısında cinsel suçlara ilişkin yeni düzenlemeler yapıldı. Tasarı'nın altıncı bölümündeki "Cinsel Bütünlüğe ve Edep Törelere Karşı Suçlar" bölümü, özette şu düzenlemeleri getiriyor: İrza geçmeye mağdurun yaşına göre 5-15 yıla kadar hapis cezası verildi. Ergin kişilerin ırzına geçilmesinin soruşturulması şikayete bağlandı. Evlenme halinde ceza verilmeyecek. Cinsel ilişki ehliyet yaşı, 18 yaşını bitimi olarak belirlendi. Bu yaştan küçük biriyle, rızasıyla bile cinsel ilişki kurmak 6 aydan 3 yıla, tasaddi suçu ise 2 yıldan 4 yıla kadar hapisle cezalandırılacak. Tecavüz mağdurunun ölümü halinde müebbet hapis cezası verileceği hükme bağlandı. Evlilikte eşler arasındaki zorla ilişki tecavüz kabul edilmedi. Eşle zorla ilişki sanığı, "Aile bireylerine kötü muameleden" cezalandırılacak. Zorla oral seks ilk kez tecavüz sayılıp cezalandırıldı ve 3 yıla kadar hapisle yargılanmasına kapı açıldı. Hamile olduğunu bilerek eşini ya da birlikte olduğu kadını çaresiz durumda bırakıp giden kişi bir yıla kadar hapisle yargılanacak. Alenen cinsel ilişki 1-3 yıl hapisle cezalandırılacak. Kadınlara veya erkeklere söz atarlar 3 aydan 6 aya, sarkıntılık yapanlara ise 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verilecek.

15 mayıs Çalışan kadınlara doğum öncesi ve sonrası yedışer hafta olarak verilen doğum izni, toplam 16 haftaya çıkarıldı.

15 mayıs

Gugliotta'nın Şanslı Bir Gün filmi kazandı. Bu yıl ilk kez verilen bir başka ödül olan "Bilge Olgaç Başarı Ödülleri" ise; İstanbul Film Festivali yönetmeni **Hülya Uçansu**, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Sinema Bölümü Başkanı Prof. Dr. **Nilgün Abisel**, yapımcı **Mine Vargı**, sanat yönetmeni **Annie Geelmuyden-Pertan**, uzun yıllar yönetmen yardımcısı olarak sinemaya emek veren **Leyla Özalp** ve Türk sinemasının yurtdışında tanıtımında büyük rolü olan **Keriman Ulusoy**'a verildi.

16 mayıs "Cinsel Yönelimler Üzerine Aktivist Akademisyen Buluşmaları-1" kapsamında düzenlenen "Eşcinsellere Yönelik Ayrımcılık ve Şiddet" konulu toplantı İstanbul'da yapıldı.

17 mayıs Samsun'un Vezirköprü ilçesi Kaymakamı Şevket Cinbir, kızlarını okula göndermeyen aileleri "tüm yatırımları durdurmakla" tehdit etti. Vezirköprü'nün 139 köyünde kız çocuklarının ilköğretimden sonra liseye gönderilmemesine kızın kaymakam, köy meydanlarında halka seslenerek "Eğer kız çocuklarınızı, yaptıracağımız kız yurduna gönderip lise öğrenimini sağlarsanız, yol, su ve kanalizasyon şebekesini hemen yaptırırım. Eğer inat edip yine kızlarınızı okula göndermezseniz, köyünüzün sorunlarınızı askıya alırım" dedi.

18 mayıs Kürtçe eğitim istemiyle dilekçe verdiği için 64 gün cezaevinde kalan ve daha sonra beraat eden üniversite öğrencisi Selma Güzel, açtığı davayı kazanarak 2 milyar liralık tazminat aldı.

23 mayıs Gaziantep'te savaş karşıtı basın açıklamasına katılan ve çıkarıldıkları mahkemede serbest bırakılan beş lise öğrencisi, Emniyet'in 'yasadışı faaliyetlerde bulunuyorlar' yazısı üzerine okuldan atıldı.

23 mayıs Sertab Erener, Letonya'nın başkenti Riga'da yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nda Every Way That I Can adlı şarkısıyla birinci oldu.

24-25 mayıs Uçan Süpürge'nin "Yerel Kadın Muhabirler Ağı" projesinin üçüncü eğitimi, Çanakkale Küçükkuşu'da yapıldı.

25 mayıs Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu, İslam'a göre kadınların, "devlet başkanlığı dahil her tür yöneticilik yapabileceğine karar verdi."

26 mayıs Cumhuriyet Kadınları Derneği, Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu, İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi, İstanbul Valiliği İnsan Hakları Masası, İstanbul Valiliği Kadının Statüsü Birimi, İzmir Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi, İzmir Barosu Kadın Komisyonu, Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'ndan oluşan "TCK Kadın Çalışma Grubu", TCK Tasarısı'na sert eleştiriler yöneltti: "Kadın-erkek eşitliği sağlansın, namus cinayetine indirim yapılmamasın, evlilik içi tecavüz suç olsun, 'hayâ ve edep' gibi kavramlar kullanılsın."

26 mayıs

Barbarian Invasions filmiyle Kanadalı oyuncu **Marie-Josée Croze**'ye gitti.

27 mayıs

Kadınlar, 17 milyon evli kadının, evlilik tarihlerinden itibaren Yasal Mal Rejimi'nden yararlanabilmesi için "Kadına Yönelik Ekonomik Şiddete Hayır" kampanyasını başlattı. Kampanyanın ilk aşamasında imzalanan dilekçeler TBMM'ye gönderildi.

27 mayıs ABD'de, George W. Bush Hükümeti, Abstinence-Only-Until-Marriage (evlenene dek saflık) isimli bir eğitim programı dahilinde gençleri evlilik öncesi seksten uzak tutmak için faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerine bu yıl bütçeden 117 milyon dolar (yaklaşık 160 trilyon lira) ödenek ayırdı. Okullardaki seks eğitimine ayrılan bütçe ise 48 milyon dolarda (yaklaşık 68 trilyon lira) kaldı.

28 mayıs Dr. Ferhat Göçer ve Metropol Senfoni Orkestrası, "Doğudan Gelen Sese Kulak Verin!" sloganıyla Türkiye'nin doğu bölgelerinde okuyan kız çocuklarının eğitimine destek vermek amacıyla bir konser düzenledi.

30 mayıs Hükümetin Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile birlikte yürüttüğü "Çocuk ve Aile Eğitim Programı", Mersin'de başladı. Program, aile içi şiddeti önlemenin yanı sıra aile ve çocuk sağlığı konusunda ebeveynleri bilgilendirmeyi amaçlıyor.

30 mayıs Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Merkezi'nde İzmir Anti-Militarist Grup tarafından "Şiddetten Anımsılık" başlıklı bir seminer düzenlendi.

2003 ve 3 şey

Şimdi bir sınav karşındayız

2003 yılında Türkiye'de sanata damgasını "Popstar", nam-ı diğer "Piyasada Kim Kimi Yer Yarışması" vurdu. Türkiyeli kadınların seçme haklarını en büyük gayretle kullandıkları seçimler olarak tarihe kaydı düşülmesi gereken yarışma sonucunda şunları öğrendik ve öğrenmeye devam ediyoruz:

- *Kadınlar en çok Tarkan imajını yemektir.
- *Kadınlar ezilenin yanında yer almakla beraber ezenleri acayip karizmatik bulmaktadır.
- *Kadınlar kadın seslerinden haz etmektedir.
- *Kadınlar şişman kadınları sevmektedir.
- *Kadınlar güzel kadınları da sevmektedir.
- *Aslında kadınlar kadınları sevmektedir.

2003 yılında Türkiye'deki en büyük savaş "Biz Evleniyoruz" evinde gerçekleşti. Üç gelin adayının uzunca bir süre bir eve kapatılması sonucunda ahlaki değerlerin nasıl da geçici şeyler olduğunu bu ev sayesinde fark ettik. Müstakbel kaynanaların, gelin adaylarına "Amanın benim oğluma da bir şans ver güzel kızım" yalvarmalarına içimiz burkulurken, bir müstakbel eiti adayının gelinimizin kayınbiraderine yüz çevirmesi neticesinde hastanelik olması "Olmaz bu kadar" dedirtti. En nihayet erkeklerin seçilenler pozisyonundayken kuzu postuna büründükleri halde, seçenler pozisyonuna döndükleri anda "Benim namusum lan" şeklinde-

ki asıllarına nasıl da kolaylıkla rücu ettiklerini iki yarışmada öğreniverdik.

2003 yılında Türkiye'de edebiyata hiç kuşkusuz kadınlar damgalanını vurdu. Kadınların erkeklerden daha çok okuduğunu keşfeden edebiyat endüstrisi tüm gayretiyle onlara yönelik eserleri piyasaya sürdü. Televolelerde manken kızlarımıza bile "Ay ben çok kitap okuyorum, evden çıkmadan okuyorum, en son şunu okudum, yetmedi bi de bunu okudum" dedirten edebiyat tanrıçasına şükretmeyip kimlere şükrederim? Tek üzüntümüz pıtrak gibi çoğalan kadın yazarları okurların takibi bile zorlaştı. "Kadın ruhu"na hitap eden erkek yazarların kadın meslektaşlarına yine de fark atmasıdır. Buradan açık çağrım Türkiye'nin Barbara Cartland'larına, Danielle Steel'lerine hiç olmazsa Meave Binchy'lerinedir: Sizi beklemekten bıttap düşüktük, çıkın artık piyasaya.

2003 yılında Türkiye'de iş hayatına damgasını maalesef bir erkek, "Kadınları çok seviyoruz, dağda bayırda çalışmasınlar" diyerek derin takdirlerimizi toplayan DİŞ Genel Müdürü Sayın Veysel Eroğlu vurdu. Laffan ve iyilikten anlamayan inşaat mühendisi kadınların bu duruma gösterdikleri tepkinin sonucu halen merakla bekleniyor.

2003 yılının Türkiye'sinde eğitim alanında yine türban, dolayısıyla yine kadınlar gündemdeydi. Adı bile YÖK kokan, malum dini inançları nedeniyle başlarını örtmek isteyen kadınlar yasanın açığından yararlanmak için "bizimki başörtüsü değil, türban takıyoruz" demek zorunda bırakılmışlardı; türban konusunu, ne yazık ki bir köprüde karşılaştığımız iki inatçı keçi hallerinde tartışmaya devam ettik. Kadınların saç baş konusunda borazanın erkeklerin elinde olması bazı bazı bizi rahatsız etse de konumlandığımız yerlerde öterek gücümüzü arttırdığımız sandığımız o düdüklere, hadi açık konuşalım, hiç de sesimizi çıkarmadık. Halen bir kısım kadın kafasının kapanma, bir kısım kadın da kafasının açılma tehdidinde göre konumlanmakta, çok az kadının aklına şöyle ağız tadıyla bir eylem koyup bir gün olsun hep beraber çarşafların yanında bıkınlarla sokağa çıkıp "Bedenimiz bizindir" diye haykırma yapacak gücümüz ve kararlılığımız var mı, orası apayrı bir konu.

2003 yılının Türkiye'sinde kadınlara yönelik taciz, kötü muamele, dayak, tecavüz davaları sıkça gündeme girdi. Bir kadın kameraların şahitliğinde kocası tarafından ve çocuğunun gözleri önünde dilim dilim doğrandı. Bir başkası ailesi tarafından taşlanarak, diğeri kardeşi tarafından; kardeşinin yaşı ceza

indirimine girecek denli küçüktü; öldürüldü. Bir diğeri aile kararıyla "intihar" etti. Tavana geçirdiği idam ipine boynu yetişmeyince ayağının altına yorgan yastık koydu ki, bu da annesinin önerisiydi.

2003 yılında biz çocuklarımızı sevip üstlerine titrerken, yanı başımızdaki başka çocuklara babaları, dedeleri yerindeki adamların tecavüz ettiklerini öğrendik.

Ben işe gidip geliyorken, nispeten rahat evimde uyuyorken, oğlumu çok seviyor, anneme babama saygı gösteriyor, kimsenin hakkını yemediğim, hırsızlık yapmadığım, vergimi ödediğim, yasalara saygılı davrandığım için iyi bir vatandaş, iyi bir insan olduğumu düşünüyorken, dünyayla aramda sadece yaşama galesi varken, 2003 yılında, benim ülkemde kadınlar ve çocuklar dövüldü, öldürüldü, tecavüze uğradı.

Ben bunları televizyondan gördüm. Ben bunları gazeteden okudum.

Düşündüm önce, belki şimdi bir yerlerde bir kadın da aynı şeyleri görüp dışarısının nasıl da güvensiz olduğuna bir kez daha inandı, kocasından yediği dayığa şükretti, sindi oturdu evine. Belki bir yerde bir baba gözdağı verircesine sofrada kaşığını kızlarına doğru sallayıp "Oh, hak etmiş namussuz" deyiverdi. Kızlar başlarını daha da çok eğdi tabaklarına. Belki bir evde yoksulluktan bunalmış bir anne on üç yaşındaki kızının bedeninden para kazanabileceğini yatırdı aklının bir köşesine.

Sonra düşündüm; gördüklerimiz yüzünden mi oluyor bunlar yoksa zaten olanı mı görüyoruz? Biz görmediğimiz zaman kadınlar ölmeyecek mi? Çocuklar tecavüze uğramayacak mı? Vicdan önemli ama kanıksamaya da teşne bir kuyudur. Bunları unutursak, vicdanımızın bir köşesinde bir kara delik olarak saklayabilirsek, üstüne gitmezsek, hesap sormazsak ne olacak bu memleketin hali?

Şimdi bir sınav karşındayız. Bunları bilmiyormuş gibi yapma lüksümüz yok. 2004 yılında ümit ediyorum ki kadınlar kadınların elini daha çok tutsun, hemcinslerinin sesini sevsin, güç katsın diğerine. Çocukların, kadınların kaderini kamu vicdanı denen hengameye değil, kendi vicdanına bağlasın. Başkasına değil, kendine hesap sorsun.

Hayat akıp gidiyor. 2005'i de aynı dileklerle karşılamamayı ümit ediyorum.

Arzu Çur

haziran 2003

1 haziran

Diyanet İşleri Başkanlığı, kadınların cuma namazını camide kılabilmesine ilişkin hutbe hazırladı.

1 haziran

Türkiye Gazeteciler Federasyonu, Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM), BM Nüfus Fonu (UNFPA) işbirliği ve 19 Mayıs Gazeteciler Cemiyetinin ev sahipliğinde düzenlenen "4.Yerel Medya Semineri" yapıldı.

1 haziran

Edebiyat dünyasının en prestijli ödülleri arasında sayılan ve her yıl İngiliz dilinde yazan kadın edebiyatçılara verilen Orange Ödülü'nü,

Property (Mülkiyet) adlı kitabıyla **Valerie Martin** kazandı. Orange Ödülü, geçen yıl Ann Patchett'e verilmişti.

1 haziran

Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) yürüttüğü "Güneydoğu Anadolu Eğitim Projesi" kapsamında Diyarbakır'ın Alipaşa Mahallesi'ndeki "Alle ve Çocuk Eğitim Merkezi" hizmete açıldı.

3 haziran

Adana'da sivil toplum kuruluşlarına üye 30 kadın, TCK Tasarısı'nda cinsel suçları düzenleyen maddelerde kadının "mal" gibi görülmesini protesto etti. "Gözaltında cinsel tacize ve tecavüze son", "Evlilik tecavüzü meşru kılmaz", "Tecavüzün haklı gerekçesi olamaz" pankartları taşıyan kadınlar, tecavüz cezasının ağırlaştırılmasını istedi.

3 haziran

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi (KAHDUM), yönetim kurulu kararıyla kapatıldı.

5 haziran

Rusya'nın sayılı Türkologlarından **Vera Feonova** 63 yaşında yaşama veda etti. Feonova, üç yıl boyunca Türkçe ve Rusça yayımlanan Perspektif dergisinin Rusça editörlüğünü yapmıştı. Uzun süre Osmanlı Devlet Tarihi'nin çevirisi üzerine çalışan Feonova, Orhan Pamuk'un Kara Kitap ve Benim Adım Kırmızı adlı kitaplarını Rusça'ya çevirmişti.

5 haziran

ABD Kongresi'nin alt kanadı Temsilciler Meclisi, hamileliğin son aylarında kürtaj yapılmasını yasaklayan tasarırı kabul etti.

6 haziran

Mardin'de evli ve çocuklu Halil Açıl ile ilişkiye girdiği ve hamile kaldığı gerekçesiyle taşlanarak öldürülmek istenen ve uzun süre komada kalan **Şemse Allak**, yaşama veda etti. Allak'ın cenazesine kadın kuruluşları sahip çıktı.

7 haziran

Kilis'in Elbeyli ilçesinde 30 Mayıs'ta düzenlenen ve memurlar için katılım zorunlu tutulduğu "Asılsız Ermeni Soykırım İddiası" konferansında, "Ermeniler, güçlü lobileri sayesinde soykırımı kabul ettirdikleri takdirde Türkiye'nin buna karşı bütünlüklü politikaları var mı?" diye sorduğu için ve hakkında açılan adli soruşturma nedeniyle bir gün cezaevinde tutulan öğretmen Hülya Akpınar, görevinden uzaklaştırıldı.

7 haziran

Kız çocuklarının okula gönderilmesini sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ve UNICEF işbirliğiyle 10 ili kapsayan "**Haydi Kızlar Okula Kampanyası**" Van'da başlatıldı. Kampanya nedeniyle düzenlenen törene katılan UNICEF Genel Direktörü **Carol Bellamy**, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de yoksullukla savaşmak için özellikle kız çocuklarının eğitiminin şart olduğunu ifade etti. Bellamy "Her kız çocuğunun kaliteli temel eğitim alma hakkının yaşama geçirilmesi, erkek ve kadınlar arasında eşitliği gerçekleştirmenin anahtarıdır. AB sürecinde Türkiye'nin yapabileceği en iyi yatırım eğitim" dedi. Kampanya, kızların okuma yazma oranının en düşük olduğu Van, Ağrı, Batman, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Muş, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak'ta başlatıldı. Haydi Kızlar Okula Kampanyası 2005 yılına kadar 40 ili kapsayacak.

9 haziran

Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği (KA-DER), İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi'nin kapatılması kararının iptali için imza kampanyası başlattı.

10 haziran

İngiliz BBC televizyonunun kadın kameramanı Liz Hillman, BBC'yi "cinsiyet ayrımcılığı" yaptığı gerekçesiyle mahkemeye verdi. Kurum içinde erkek çalışanların kadınlara tepeden baktığını savunan Hillman, BBC'de yayın ekipleri arasında bir "erkek dayanışması" olduğunu söyledi.

14 haziran

Türkiye'de toplumsal barışın sağlanmasını isteyen bir grup kadın, "**Barış Masası**" kurmak için Bingöl'e gitmek üzere yola çıktı. İç barışın sağlanması için hükümete çağrıda bulunan kadınlar İstanbul'da da "ekonomik şiddete hayır" demek için imza toplamıştı.

14-15 haziran

KA-DER, İstanbul'da "çalışma hayatı, eğitim, şiddete maruz kalma, siyasi temsil ve katılım eksikliği" alanlarında kadın sorunlarının ele alındığı "Kadın Sorunlarına Çözüm Kurultayı" düzenledi.

15 haziran

DEHAP İstanbul İl Kadın Kolları yöneticisi **Gülbahar Gündüz**, sivil giyimli kişilerce kaçınıp gözaltında tecavüze uğradı.

16 haziran

Ödemiş Kaymakamı Erkan Işılgan, "Kadınlar tarlada, erkekler kahvede" geleneğini yıkmak için gündüzleri köy kahvehanelerinde oturan erkekleri cezalandıracaklarını söyledi. Işılgan, "Madem kadın ve erkek hukuken eşit, kadın tarlada çalışırken erkeklerin kahvehanede boş boş oturmasına anlam veremiyorum. Tarlada çalışan eşine yardımcı olmayan erkekleri kahvede görürsem ceza vereceğim. Gerekirse o kahveyi de kapatacağım" dedi.

16 haziran

"Barış Masası" kurmak için Bingöl'e giden kadınlar, polislin coplu müdahalesiyle gözaltına alındı. 16 saat gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılan kadınlar hakkında, "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet ettikleri gerekçesiyle" dava açıldı.

17 haziran

Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) Hazırlık Grubu, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'ya yazdığı mektupta; Mardin'de Şemse Allak'ın recm edilmesi, Bingöl'de barış masası kurmak

17 haziran İsteyen kadınların gözaltına alınması ve Gülbahar Gündüz'ün gözaltında tecavüze uğraması olaylarıyla ilgili olarak "Güvenilir soruşturma yollarını oluşturmanızı, suçluların tespit edilip adil şekilde yargılanacağına garantör olduğunuzu görmek istiyoruz. Bu, düşünce ve örgütlenme hakkımızın ve kadın olarak varlığımızın tehdit altında olmadığını ve hükümetinizin kimin yanında olacağını gösteren bir örnek olacaktır" dedi.

18 haziran

Barış İçin Sürekli Kadın Platformu tarafından Ankara'da yapılan basın açıklamasında, "Şemse'ye atılan taşlar, Gülbahar'a yapılan tecavüz, tüm kadınlara yapıldı. Bedenimize, özgürlüğümüze, yaşamımıza uzanan bu kirliliği hep birlikte yok edeceğiz. Buradan tüm kamuoyunu duyarlı olmaya davet ederken, AKP Hükümetini ve yetkilileri görevlerini yapmaya davet ediyoruz. Devlet bu ayıbı yok etmelidir" denildi.

18 haziran "Türk Ceza Kanunu Tasarısı'nın Kadına Bakışı" konulu toplantıda konuşan Eski Adalet Bakanı ve Türk Hukukçu Kadınlar Derneği Başkanı Prof. Dr. Aysel Çelikel, "Cinsel suçlar 'topluma karşı işlenen suçlar' başlığı altında yer alıyor. Oysa ticarete, ekonomiye, haberleşmeye yönelik suçlar ile maddi ve manevi varlığa ağır darbe indiren cinsel suçlar aynı kısımda yer almalı" dedi.

23 haziran Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), "Okul Öncesi Eğitim Programı"nı Diyarbakır'da başlattı. Bu programın yanı sıra çocuklara okulda verilen eğitimin evde de desteklenmesi için "Anne Destek Programı" da hayata geçirildi.

23-24 haziran Avrupa Birliği tarafından düzenlenen "Genişleyen Avrupa'da Sivil Diyalog ve Sosyal Politika" konulu toplantı Budapeşte'de yapıldı. Toplantıya ağırlıklı olarak, AB'ye aday 10 ülkeden sivil toplum kuruluşları katıldı.

30 haziran Amerikalı oyuncu Katherine Hepburn yaşama veda etti.

2003 ve 3 şey

Kadın Gönüllüyle 2003

Kadın Tarihinde 2003 Sayfasını geride bırakırken ben durumu iki grupta toplamak istiyorum...

(+)lar ve (-)ler olarak

Hâlâ Türkiyeli kadınların en büyük sorununun, her türlü şiddet (acı olan, eğitimle öğretimin farkını anlayamamamızdan kaynaklanan üniversiteli cahillerin olduğu bir toplumda, şiddet gören ve uygulayan 'eğitilmiş' insanların oranının hiç de az olmaması. Erkeklerin tekme tokat olmadıktan sonra dayaktan saymadıkları sözlü hakaret, taktalama, itme, aşağılama, özel işlerinin çoğunu eşinden bekleme ve talep etme, hayat müşterekliğini sadece yataкта hatırlama gibi davranışlarının olması) ve taciz; en büyük korkularının ise terk edilmek ve maddi çaresizlik (sosyal güvencesizlik) olduğunu...

Binlerce kadının resmi nikahsız yaşadığını (çok eşlilik, fazla doğum, sağlıksız bir yaşam), kadını koruyucu ve eşitleyici Anayasal düzenlemelerin tamamlanmadığını, umut arayan kadınlar için Kadın Sığınma Evlerinin nüfusla kıyaslandığında ne kadar yetersiz kaldığını, 2000'li yıllarda Türkiye'de hâlâ okuma yazma oranlarından söz edildiğini...

Duyuyor/görüyor/biliyoruz...

Bu ağır tablo, maalesef benim "gönüllü" görebildiğim kadarıyla böyle...

Biraz tanıdık, biraz sıkıcı, bir o kadar da iç karartıcı olduğunun farkındayım. Bu tabloya biraz da medyafatik bir gözle bakalım...

Kadınların çoğunlukla "cinsel obje" olarak karşımıza çıkmaları ve televole (farkında mısınız bu kelime neredeyse sözlüklerimize girecek!) kültürüne malzeme olmalarına...

Erkeklerin kadın hakları konusunda duyarsızlıkları ve bilgisizlikleri; var olan düzeni eğitilmiş olsalar bile kendi çıkarları yüzünden yıkamaları ve yıkmak istemeleri...

Erkeklerin kadınları 'sevilecek kız' ve 'evlenilecek kız' olmak üzere iki kategoriye ayırmalarına...

Kadın hakları üzerine yapılan tartışma programlarında kadınlardan çok erkeklerin yer almasına dikkatinizi çekerim.

Farklı bir örnek kadınlar için çalışma hayatının da ne kadar acımasız ve ayrımcı olduğunu, işsiz kalan bir insan olarak iş görüşmelerinde maruz kaldığım sorularla anlatmaya çalışayım: İş yerinde, hatta iş başvurusunda sonu nereye gideceği belli olan sözlü taciz: Çocuğunuz var mı? (Varsa; çocuk problemleri bitmez, işinizi aksatırsınız/ hasta olur, süt vermeniz gerekebilir v.b.). Çocuğunuz yok mu? (Yoksa; her an hamile kalabilirsiniz, kaç yıllık evlisiniz, çocuğunuz olmuyor mu, işe girince mi çocuk yapacaksınız, yaparsanız izin kullanırsınız, bu da bizim işimize gelmez) Evli misiniz? (Evlisenez; mesaiden erken çıkmanız gerekir, çalışsanız bile ücretsiz işçi olarak evde yemek yapmanızı, evi toplamanızı bekleyen bir hayat sizi bekliyordur, kocanız kıskanır, olmaz!). Bekar mısınız? (Bekarsanız; aklınız beş karış havada olur, erkek arkadaşınızı ararsınız, telefon faturası çok gelir, veya arkadaşınız buraya gelir, bu da bizi rahatsız eder v.b.) Modern giyinirsiniz, fazla havalı ve güzel olursanız eşim ve büroda çalışan diğer kadınlar kıskanır, olmaz; mazbut giyinirsiniz, içimiz kararır, vitrin görevini göremezsiniz.

Toparlayalım; ama mümkünse az da olsa (+)larla yani pozitif gönüllüme takılanlarla yapalım bunu. Öncelikle kadınlar açısından 2003 yılında beni sevindiren olayların başında, sivil toplum örgütleri ve kadınlarla ilgili programları daha sık görmek ve duymak geliyor.

Gelelim kadınlara... Örneğin Prof. Dr. Bengi Semerci (yüzünün ve gönlünün tüm güzelliğiyle) gibi kendini yetiştirmiş ve mantıklı konuşan kadınları tanımak ve onları medyada görmek beni etkiledi.

Adalet Önder'in "Aramızda Kalsın" programının kısacık zamanda yaydığı ışığı görebilmek güzeldi.

Süreyya Ayhan'ın başarıları, **Sertab Erener**'in bizi Eurovision kompleksinden kurtarması önemliydi.

Emine Laval'ın, Kadriye Demirel'in ve nicelerinin dramları da geride bıraktığımız yıla kara birer damga vurdu.

Bence sihirli sözcükler; Eğitim ve Ekonomik Bağımsızlık. Olanagınız varsa bunları gerçekleştirin yoksa bunun için çaba gösterenleri destekleyin ve izleyin. Bence tek çıkış yolu bul..

Her şeye rağmen kadın olmanın güzelliği ve onuruyla mücadeleye kalın!..

Meltem Çukurelmalı

temmuz 2003

1 temmuz

İnsan Hakları Derneği'nde toplanan Diyarbakır Barosu, İnsan Hakları Derneği ve Selis Kadın Danışma Merkezi'ne bağlı 8 kadın avukat, Mardin'de çok sayıda kişinin tecavüzüne uğrayan N.Ç.'nin, bazı gazeteler tarafından tiraj arttırmak için kullanıldığını söyledi.

1-3 temmuz Ermeni-Türk Kadınları İletişim Grubu Erivan'da toplandı. Toplantının ardından, ekonomi, kültür, sağlık, siyaset ve medya konularında, akademisyenler, sivil toplum kuruluşu üyeleri, yazarlar ve sanatçılardan oluşan 32 kadının imza attığı ortak bir deklarasyon hazırlandı.

3 temmuz Mardin'de Şemse Allak'ın taşınarak öldürülmesi, İngiliz The Times gazetesine de konu oldu. Gazete, "Türkiye'nin AB'ye katılmasına ramak kala ülkenin kırsal kesiminde 35 yaşında bir kadının sırf evli bir erkekle birlikte olup hamile kaldığı için son derece acı bir ölümlerle karşı karşıya bırakıldığı" yorumu yaptı.

3 temmuz Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nun denetim mekanizmaları arasında yer alan "Kadınlara Karşı Şiddet Özel Raportörlüğü" görevine Türkiye'den Ortadoğu Teknik Üniversitesi Kadın Çalışmaları Bölümü Başkanı Prof. Dr. **Yakın Ertürk** atandı. Dışişleri Bakanlığı, BM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı **Nejat el Mehdi el Haccaci**, Ertürk'ün 13 ülkenin adayı arasından seçildiğini bildirdi.

4 temmuz Çağdaş Türkiye öykücülüğünün öncülerinden yazar **Tomris Uyar**, 62 yaşında yaşama veda etti.

4 temmuz Japonya'da, hükümet sözcüsü ve kadın-erkek eşitliğinden sorumlu bakan Yasuo Fukuda'nın, birçok kadının kışkırtıcı giyim tarzıyla "tecavüze davetiye çıkardığını" söylemesi üzerine kadın milletvekilleri resmî protesto yapacaklarını açıkladı.

4 temmuz Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi bünyesinde çalışmalarını sürdüren Diyarbakır Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (DİKASUM) Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) işbirliğiyle düzenlediği okuma-yazma kurslarından mezun olan 40 kadın, törenle sertifikalarını aldı.

5 temmuz Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Yüksek Öğretim Yasa Tasarısı'ndan; isteyen herkese üniversiteye girişte türban serbestisi tanınacağı, İmam Hatip Lisesi mezunlarının üniversiteye girişlerine de kolaylık sağlanacağı sonucu çıktı. Taslakta ayrıca, 18 kişilik YÖK Genel Kurul üyelerinin yenilenmesi ve YÖK Başkanı Kemal Gürüz'ün görevinin sona ermesi öngörüldü.

6 temmuz Kenya'da 1965-2002 yılları arasında 2000 İngiliz askerinin tecavüzüne uğradığını söyleyen 650 kadın, İngiltere Savunma Bakanlığı'na tazminat davası açtı.

7 temmuz Oy hakkı bulunmayan Kuveytli kadınlar parlamento seçimlerinin yapıldığı gün, bu durumu protesto etmek için kendi kurdıkları seçim sandıklarında oy kullandı.

9 temmuz Tatil için İzmir Foça'ya gelen İngiliz Grimeson çiftinin 2.5 yaşındaki çocukları Ali Straire, bir kafede çıkan silahlı kavga sırasında rasgele atılan bir kurşunla göğsünden yaralandı. Bebek arabasında uyurken vurulan Ali Straire, yaşama veda etti.

9 temmuz 17 Temmuz 1998'de Mersin'deki evinden kaçırılan ve Ocak 2000'de Konya Meram'daki bir villanın bodrum katında ölü bulunan yazar Konca Kuriş'in cinayetine karıştığı iddia edilen Hizbullahçı Zübeyir Timur, Konya'da yakalandı.

11 temmuz Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu açıkladı: 6.3 milyar olan dünya nüfusunun yarısını 25 yaşın altındakiler, bunların 1 milyardan fazlasını ise 10-19 yaş grubu oluşturuyor. Türkiye'de kadınların yüzde 1.8'i 15 yaşında, yüzde 8.8'i 17 yaşında, yüzde 23.1'i ise 19 yaşında anne oluyor. Ve her dakika bir kadın, gebelik ya da doğum sonrası ortaya çıkan sorunlar yüzünden yaşama veda ediyor.

14 temmuz Şemse Allak olayını mercek altına alan Amerikan News York Times gazetesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 'töre cinayetleri'ne verilen cezayı hafifleten maddeyi kaldırdığını ancak bu tür cinayetlerin son bulması için bir yasal değişiklikten çok daha fazlasının gerekli olduğu görüşünü savundu.

16 temmuz Fidel Castro karşıtı olan ve ülkesi Küba'dan kaçarak 1960'da Amerika'ya yerleşen "salsa kraliçesi" **Celia Cruz**, beyindeki ur nedeniyle yaşama veda etti.

17 temmuz

Amerikalı klavyeli çalgılar ustası **Rosalyn Tureck** yaşama veda etti.

17 temmuz

Çağdaş Kanada edebiyatının önemli isimlerinden **Carol Shields** yaşama veda etti. Uzun süredir göğüs kanseri teşhisiyle tedavi gören Shields, sıradan insanların günlük yaşamlarını anlatan yirmi kitap yazmış ve The Stone Diaries adlı eseriyle 1995 yılında Pulitzer Ödülü almıştı.

18 temmuz

İzmit Kültür Merkezi'nde 15 Mart'ta sahnelenen Vajina Monologları adlı oyun için "halkın ar ve hayâ duygularını incittiği, cinsi arzuları tahrik ve istismar ettiği" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunuldu. Kocaeli Başsavcılığı da talebi haklı bularak oyunun yönetmeni Almula Merter'e TCK'nin 426 / 2 maddesi uyarınca 4 milyar 540 milyon lira para cezası verdi.

19 temmuz

Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de, 2002 yılı sonu itibarıyla 1515 olan AIDS'li sayısının 2003 yılının ilk altı ayında 86 kişi artarak 1601'e çıktığını açıkladı.

21 temmuz

Emekçi Kadınlar Birliği Mersin İrtibat Bürosu, çoğunluğu Güneydoğu Anadolu'dan göçle gelen yoksulların yaşadığı Demirtaş Mahallesi'nde açıldı.

24 temmuz

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, dört çocuk annesi bir kadının zorla jinekolojik muayeneye tabi tutulmasını insan haklarına aykırı buldu. Uluslararası mahkeme, Türkiye'yi 11 milyar lira tazminat ödemeye mahkum etti.

25 temmuz

Aslı Erdoğan'ın Kırmızı Pelerinli Kent romanı ile Perihan Mağden'in Haberci Çocuk Cinayetleri kitabı Fransa'nın önde gelen yayınevlerinden Actes Sud tarafından yayımlandı.

28 temmuz

TRT yapımı *Aramızda Kalsın* adlı kadın programı başladı. Hafta içi her gün canlı yayınlanan ve kadın kuruluşları temsilcilerini konuk eden program;

kadınların yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı, kadın olma bilincini geliştirmeyi ve kadının bir değer yaratmasını sağlamayı amaçlıyordu.

29 temmuz Meclis Adalet Komisyonu'nda, Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik öngören yasa tasarınsın Alt Komisyon'da ele alınması kararlaştırıldı. Komisyon Başkanı Köksal Toptan, tasarınsın yaklaşık 2.5 ay önce Komisyon'a gönderildiğini belirterek, 350 adet bastırıp 198 kuruma görüş alınmak üzere gönderildiğini söyledi. Bunlardan sadece dokuzunun yanıt verdiğini anlatan Toptan "Bir hukuk fakültemizden 'Fakültemizde ceza hukuku ana bilim dalı yoktur, görüş bildiremiyoruz' diye ilginç bir yanıt geldi" dedi.

31 temmuz AKP Hükümeti, kadın gazetesi KAZETE'ye yaklaşık 300 il ve ilçe kütüphanesinin aboneliğini iptal etti. CHP İzmir Milletvekili Kemal Anadol, kütüphane aboneliklerinin iptali ile ilgili Meclis'e yazılı soru önergesi verdi.

2003 ve 3 şey

İsveç kadınları için 2003 yılı

1998'den bu yana devam eden ve birçok devlet kurumu, kamu ve tüzel kuruluşları, derneklerin işbirliğinde, erkeklerin kadınlara karşı uyguladığı şiddeti durdurmaları için yürütülen "kadınlar için huzur operasyonu" 2003 yılında yeniden hızlandırıldı. Özellikle derneklerin kullanabileceği fonlar ayrıldı ve derneklere bu konuda proje yardımı verildi.

"Namus adına şiddet" konusunda göçmenlerin yoğun yaşadığı illerde eğitim ve seminer çalışmaları yapıldı, raporlar yayınlandı. Özellikle göçmen kökenli genç kızların ataerkilli aile yapılarında uğradıkları baba ve erkek akrabaların baskıları ve bu kızlara yapılacak yardımlar konusu odakta tutuldu.

Toplumda artma eğilimi gösteren grup tecavüzleri nedeniyle kanunda değişiklik teklifi verildi ve "tecavüz"ün kapsamı genişletildi. Yeni kanun teklifine göre; aşırı sarhoş, uyuyan veya özürli kişilere cinsel saldırıda bulunan kişi ve

kişiler "cinsel kullanma" yerine "tecavüz"den yargılanacak. Ayrıca tecavüzde "zor kullanıma" şartı hafifletilecek. Çocukların ve gençlerin cinsel amaçla kullanılması durumunda ceza ağırlaştırılacak. İsveç Mahkemeleri, suç İsveç dışında işlense dahi 18 yaşından küçük çocuklara yönelik ağır cinsel suçlardan dolayı ceza verebilecek. Yeni teklife göre cinsel olarak birisini kullanan ama parayı başkasına ödeten de cezalandırılacak.

Kadınlara yönelik şiddet durumunda şiddet uygulayan eşi uygulanan "ziyaret yasağının" kapsamı genişletildi. Sadece belli bir bölge değil birçok coğrafi alan ve kullanım bölgesi bu yasağa dahil edildi, ev, okul, yuva gibi. Ayrıca karı kocanın ortak kullandığı mekanda ve eşlerden birinin canına, sağlığına, özgürlüğüne ve huzuruna yönelik bir risk varsa en fazla 30 gün olmak üzere ziyaret yasağı getirilmesi sağlandı ve bu durumda polisin örneğin kocayı ev uzaklaştırması (ev kocanın üzerine olsa dahi) mümkün kılındı. Sadece ortak çocukların acil hastalık durumları ziyaret yasağı kapsamı dışındaydı.

İsveç'te "ağır kadın huzuru ihlalleri" konusunda polise yapılan ihbarların sayısı hızlı bir artış gösterdi ve 2001 yılında 1600 vaka istatistiklerde yer aldı.

Kadınlara yönelik şiddet ve İsveç'te bu konu ile ilgili çalışmaların 2003 yılına dağılımı şöyle oldu:

Ocak Sol Parti lideri Gudrun Schyman, vergi bildiriminde haksız indirim yaptığı ortaya çıkınca istifa etmek zorunda kaldı.

Şubat Sol Parti lideri olarak yine bir kadın, geçici göreve getirildi. Kadınlara yönelik şiddet ile ilgili kurumlar ve kuruluşlar ile genel bir tarama yapıldı.

Mart "Erkekler dövüyor! Ne yapılmalı" konferansı düzenlendi.

Nisan Stockholm polisi, tehdit altındaki kadınlara vermek üzere polise doğrudan bağlanan 100 adet alarm telefonu aldı.

Mayıs Emniyet Genel Müdürlüğü her yıl 300-500 kadının Doğu Avrupa ülkelerinden seks kölesi olarak İsveç'e getirildiği ve çalıştırıldığını bir rapor olarak sundu. Birçok belediye baskı ve şiddet altında yaşamak zorunda kalan kızlar ile ilgili seminerler düzenlendi.

Haziran

Ulusal Kadın Huzuru Komitesi 3 yıllık çalışmalarını bir rapor halinde sundu ve çalışmalarını sona erdirdi. Kadın sünnetini önleme ile ilgili bir rapor yayınlandı ve tüm okul, belediye ve sağlık kuruluşlarına çalışmalar ile ilgili yol haritası tavsiyesinde bulunuldu.

Temmuz

Kadın sığınma evleri için 19 milyon kronluk ek fon verildi.

Ağustos

Ziyaret yasağı kapsamı genişletildi.

Eylül

"Namus Adına Şiddet" konferansı yapıldı.

Tüm İsveç "Euro"yu para birimi olarak kabul edip etmeme konusundaki referandum propagandalarına yoğunlaşmışken, "Euro"nun koyu savunucusu Dışişleri Bakanı Anna Lindh bıçaklı bir saldırı sonu öldürüldü. İsveç halkı "Euro"ya hayır dedi.

Ekim

Kadın huzuru web portalı 1. yılını kutladı. Kadın siyasetçiler için 2003 yılı kötü bir yıl oldu ve Anna Lindh'in öldürülmesi 2003'e damgasını vurdu.

Yeni Dışişleri Bakanı olarak yine bir kadın hem de eskiden bakanlık yapmış ve bir ev skandalı nedeniyle istifa etmiş Leila Freivalds bakan olarak atandı. Hükümetin genel çizgisini izlemeyerek "Euro'ya Hayır" kampanyasının başını çekenlerden biri olan, kadınlar için çok önemli çalışmalara imza atan ve kadın çalışmalarına sonsuz destek veren Eşitlik Bakanı Margareta Winberg görevinden alınarak Brezilya'ya elçi olarak atandı (sürüldü!).

İsveç'teki sosyal refah devleti anlayışına uygun olmayan kısıtlamalar ve bunların özellikle yuvarlak göğüslü, psikolojik sorunlu, evsiz ve koruma altında olması gereken insanlara etkisi yıl boyunca defalarca bir sonuca ulaşmadan dile getirildi.

Dışişleri Bakanı, 5 yaşında küçük bir kız çocuğu, yaşlı bir adam, yolda yürüyen 2 kişi bu tür saldırılarda öldürüldü ve onlarca insan yaralandı.

İltica talebinde bulunan sığınmacılar açısından ise zaten karanlık olan tablo daha karanlıkta. Küçük kız çocukları, genç kızlar, savaşta ırzına geçilen kadınlar, kocaları tarafından kullanılıp atılan kadınlar tüm protestolara rağmen İsveç'te kalmak için yeterli ve geçerli gerekçeleri olmadıkları gerekçesi ile yaka paça yurt dışı edildi.

Tülin Uygur

ağustos 2003

1 ağustos

Sevgili Bertrand Cantat tarafından dövlülen Fransız oyuncu **Marie Trintignant**, yaşama veda etti.

1 ağustos

Genelkurmay Başkanlığı ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı, önceki yıllarda verilen eşli akşam yemeklerini Başbakan Erdoğan'ın eşinin türbanlı olması yüzünden programdan çıkardı.

1 ağustos

Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörlüğü görevine getirilen Prof. Dr. Yakın Ertürk'ü kutlamak amacıyla Uçan Süpürge'nin verdiği resepsiyona katılan Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek resepsiyonda kendisine yöneltilen "Yerel yönetim olarak, sığınma evleri konusunda ne yaptınız?" sorusuna "Sığınma evleri neye dönüştü, biliyor musunuz? Bunu burada açıklayamam, çünkü bayanlar var" yanıtını vermiş, Uçan Süpürge de Gökçek'ten bu yanıtın ne anlama geldiğini açıklamasını istemişti. Uçan Süpürge, bunun üzerine her hafta web sitesinde Gökçek'ten bir yanıt beklediğini duyurdu. Yanıt, beşinci haftada geldi: "Sığınma Evleri açıldıktan iki gün sonra neye dönüştü, biliyor musunuz" tabiri bana ait değil. Belediye olarak kadın politikamızı, Hanım Lokallerine ve Belmek kurslarına giderek öğrenmenizi istirham ederim. Çünkü, kadın için düşündüklerimizi en güzel buraya devam eden bayan arkadaşlarımız size anlatacaktır."

1 ağustos

Katolik kilisesi tarafından genç bedenleri hapsedilen ve günahlarından arındırılacak olan dört genç kadının öyküsünün anlatan **Günahkar Rahibeler** gösterime girdi. Aileleri tarafından reddedilen binlerce çaresiz kadının Katolik kilisesinin ellerine ve vicdanına bırakıldığını anlatan film gerçek bir öyküye dayanıyordu.

5 ağustos TBMM İnsan Hakları Komisyonu Başkan Yardımcısı AKP'li Cavit Torun, Gülbahar Gündüz'ün sivil polislerce kaçırılarak tecavüze uğradığı iddialarının Komisyon tarafından incelenmesini isteyeceğini açıkladı. Konuya peşin hükümle yaklaşmadıklarını belirten Torun, şahıslar tespit edilmeden suçlama getirmenin doğru olmadığını, failerin polis olduğu belirlenirse teşhir edilmeleri için her türlü mücadeleyi vereceklerini söyledi.

21. Felsefe Kongresi, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda başladı. 85 ülkeden 2000'e yakın felsefecinin katıldığı kongre, Felsefe Kuruluşları Federasyonu Başkanı Prof. Dr. **Ioanna Kuçuradi**'nin öncülüğünde düzenlendi.

10-17 ağustos

10 ağustos **Süreyya Ayhan**, Almanya'nın başkenti Berlin'deki Friedrich Ludwig Jahn Sportpark Stadı'nda yapılan "Altın Lig'in 4. Ayak yarışmalarında, rakiplerine büyük fark atarak 3.59.58'lik derecesiyle birinci oldu.

10 ağustos Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan**'ın oğlu Bilal Erdoğan, Reyhan Uzun'er ile evlendi. Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Salonu'nda yapılan düğün, gelinin 17 yaşında olması, savaş döneminde bir düğün için milyarlarca lira harcanması ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı 5 bin polis in o gün devletin emrinde iş başı yapmak zorunda bırakılması gibi nedenlerle medyanın ve kamuoyunun gündeminde ilk sıralardaydı.

15 ağustos Süreyya Ayhan, İsviçre'nin Zürih kentindeki Letzigrund Stadı'nda yapılan "Altın Lig'in 5. Ayağı olan 75. Weltklasse yarışlarında da 3.55.61'lik derecesiyle, 1500 metrede son üç yılın en iyi derecesini yaptı.

17 ağustos Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV), İzmit Köseköy'de geçen yılın 18 Ağustos'unda temelleri atılan 'Yeni Adım Sitesi'ni, Marmara depreminin dördüncü yılında açtı. Sitede kadınlara danışmanlık hizmeti ve meslek edinme kursları verileceği belirtildi.

17 ağustos Çanakkale Küçükkuyu Kadın Dayanışma Grubu, "Ekonomik Şiddete Hayır" kampanyası kapsamında topladığı 500 dilekçenin sembolik olarak 40'ını TBMM'ye gönderdi.

18 Ağustos Adalet Bakanı Cemil Çiçek, kadın dernekleri tarafından eleştirilen yeni TCK Tasarısını savunarak Tasarının "tecavüzü önleyeceğini" öne sürdü. CHP Milletvekili **Gaye Erbatur**'un, "Giderek yaygınlaşma eğilimi gösteren tecavüzün sona erdirilmesi için önlem almayı düşünüyor musunuz?" soru önergesini yanıtlayan Cemil Çiçek, eskiyen kanunları çağa uydurmak için TCK ve CMUK tasarıları hazırlandığını kaydetti. Tasarıların, Meclis gündeminde bulunduğunu anımsatan Çiçek, yeni TCK'de 'Cinsel Bütünlüğe ve Edep Törelere Karşı Suçlar' başlığı altında sıralanan hükümlerin, kişilerin cinsel hürriyetlerini müdahalelerden korumak amacını taşıdığını söyledi.

19 ağustos TCK Çalışma Grubu, "Kadın Bakış Açısından Türk Ceza Kanunu Raporu" hazırladı. Raporda, yürürlükteki TCK'de ve gündemdeki Tasarı'da cinsel suçların, 'Zorla İrza Geçme', 'Zorla İrza Tasaddı' ve 'Rıza ile İrza Tasaddı' gibi madde başlıkları altında düzenlendiği anımsatılarak, bu maddelerde kullanılan 'ırz' kavramının kişinin cinsel bütünlüğünü tanımlamaktan uzak olduğu belirtildi.

19-21 ağustos Özgürlük ve Dayanışma Partisi, Ürgüp'te, 13 ilden çok sayıda kadının katılımıyla "Kadın Eğitim Kampı" yaptı.

20 ağustos **Financial Times** gazetesi, Süreyya Ayhan'ı "Tarihteki en ünlü Türkiye'li kadın atlet" olarak tanıttı.

20 ağustos İstanbul'da sivil polisler tarafından kaçırılarak gözaltında tecavüze uğrayan DEHAP İstanbul İl Kadın Kolları yöneticisi Gülbahar Gündüz'ün şikayeti üzerine açılan soruşturmada, polisin sahte ifade belgesi hazırladığı belirlendi.

25 ağustos İlk kadın Meclis Başkan Vekili **Nermin Neftçi**, 79 yaşında yaşama veda etti. Eski Kültür Bakanlarından Neftçi, genel oyla doğu illerinden seçilen ilk kadın milletvekiliydi.

27 ağustos Recme Karşı Uluslararası Komite Türkiye Temsilciliği ile beş ayrı üniversitenin oluşturduğu Sarmaşık Üniversiteli Genç Kadın Grubu üyeleri Ankara'da, dayaksız, tecavüzsüz, tacizsiz bir dünya hayallerini simgeleyen dev bir yağlıboya tablo yaptılar.

27 ağustos Başbakan Tayyip Erdoğan, Muş'taki temasları sırasında bir vatandaşın "Ekinlerim kar altında kaldı. Kimse yardım etmedi" sözleri üzerine "Ekinlerini de karın altından ben çıkaracak değilim ya. Neyi kimden isteyeceğinizi bilin. Ekin karın altında kalıyor, gelp bizden istiyorsunuz" karşılığını verdi.

28 ağustos Süreyya Ayhan, 9. Dünya Atletizm Şampiyonası'nda 1500 metre finalinde ikinci olarak Türkiye'ye Dünya Atletizm Şampiyonaları tarihindeki ilk madalyasını kazandı.

2003 ve 3 şey

korkarım
son kez de değil...

Bence 2003 yılında kadınların gündemi yine şiddetle belirlendi: töre cinayetleri ve kolluk güçleri tarafından uygulanan şiddet (DEHAP Diyarbakır Kadın Kolları'ndan Afife Mintaş ile ilgili haber geldi en son). Bu ikisi arasındaki bağlantıları biliyoruz; önümüzdeki yıl bu bağlantıları politize etmekte daha çok yol alabiliriz umarım. Kadınların şiddete karşı yürüttükleri mücadeleyi de unutmamak lazım...

İkincisi, türban tartışmalarıydı. Erkekler arasındaki iktidar mücadelesinin kadınların bedenleri üzerinden yapılmasını ilk kez görmüyoruz, korkarım son kez de değil... Kadın düşmanlığının yaygınlığı ve boyutlarının ürkütücü olduğunu bir kez daha görmüş olduk. Vatandaşlığın haklar değil görevlerle tanımlandığını da...

Benim için çok umut verici bir gelişme, yerel seçimlere yönelik olarak yürüttüğümüz çalışmalar sırasında, birbirlerinden politik ve ideolojik olarak çok farklı kadınların, bu farklılıkları unutmadan ve yok saymadan birlikte nasıl iş yapabildiklerini görmek oldu. 2003'ten gelecek yıllara taşımak istediğim şey, asıl olarak bu birliktelik.

Aksu Bora

eylül 2003

Fatmagül Berktaş'in yeni çalışması **Tarihin Cinsiyeti** Metis Yayınları'ndan çıktı. Erkek kimliğiyle yazılan ve anlatılan tarihe kadın gözüyle

bakan kitapta, kadın imgesinin tarih boyunca nasıl kurgulandığını araştıran yazar, cinsiyetlendirilmiş bir tarihin kadınlara bakış açısını görünür kılmaya çalışıyor.

Fatmagül Berktaş
Tarihin Cinsiyeti

1 eylül İzmir'de, Dünya Barış Günü nedeniyle yürüyüş yapmak isteyen bir grupta güvenlik güçleri arasında çatışma çıktı. DEHAP, EMEP, SDP, Özgür Toplum Partisi, sivil toplum örgütleri ve sendikaların Dünya Barış Günü için Mersin'de düzenlediği mitingde ise 15 kişi gözaltına alındı.

1 eylül

Yıllardır Türkiye'de yaşayan **Josephine Powell**'in kilimler, çadılar ve Anadolu göçerlerinin sanatsal başarılarını örnekleyen diğer el dokumalarından oluşan zengin tarihî koleksiyonu İstanbul'da sergilenmeye başlandı. Sergide 30 bin fotoğraf ve 1400 ciltlik bir kütüphane de bulunuyordu.

1 eylül Uçan Süpürge, "Yerel Kadın Muhabirler Ağı" projesini tanıtmak ve kadın muhabirini seçmek için Van'daydı.

2-5 eylül Akordeonu ve sesiyle Balıkpazarı, Çiçek Pasajı ve Nevzade Sokağı'nın vazgeçilmezi olan **Madam Anahit** 78 yaşında yaşama veda etti.

3 eylül Devlet Bakanı Mehmet Aydın, Türk toplumunda kız çocuklarının ikinci planda kaldıklarını belirterek "Toplum ya da aile düzeyinde, bir yerlerde torpil geçilecekse bu, kız çocukları için olmalı" dedi. Aydın, kız çocuklarını "Urfa toprağına" benzettiğini ifade ederek "Urfa toprağına asırlardır su gitmedi, bu nedenle de toprak beklenen ürünü veremedi. Ama toplumumuzun kadın nüfusu, Urfa toprağına suya mahrumiyetinden daha fazla mahrumiyet içinde kaldı" diye konuştu.

5 eylül Evlendirme Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklerle evlenme yaşı ve evlenme engelleri esasları yeniden düzenlenirken yönetmeliğe mal rejimine ilişkin bir madde eklendi.

5 eylül Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi, kadınların adet dönemini yılda 4'e indiren "Seasonale" adlı doğum kontrol hapını onayladı.

6 eylül Aralarında İstanbul ve İzmir Valilikleri ile baroların kadın birimlerinin de bulunduğu örgütler, yeni TCK Tasarısı'nı değerlendirdi. Kadınlar, "nitelikli insan öldürme" başlığında düzenlenen 136. madde kapsamında "kan gütme amacıyla" işlenen cinayetlere yer verirken, töre cinayetlerinin de bu kapsamda alınmamasını "töre cinayetlerinin önünü açmak" olarak yorumladı.

8 eylül Nazi Almanyasında Hitler'in film yönetmenliğini yapan **Leni Riefenstahl** (Berta Helene Amalie Riefenstahl) 101 yaşında yaşama veda etti. Savaşın sona yargılanan ve Nazi partisiyle ilişkisi olduğunu reddeden Riefenstahl, Nazi propagandası olan İncanın Zaferi, Özgürlük Günü: Ordumuz ve Hitler Almanyasının propagandasına yönelik 1936 Berlin olimpiyatlarını işleyen Olympia gibi filmlerle dikkati çekmişti.

9 eylül Recme Karşı Uluslararası Komite Türkiye Temsilcisi Nazmiye Halvaşı'nın Nijerya'da recm cezasına çarptırılan Emine Laval'ın T.C. vatandaşlığına kabul edilmesi talebine Cumhurbaşkanlığından "sorunla ilgili hukuki durum ve iki ülke ilişkilerinin genel çerçevesine uygun biçimde konu ile ilgilenildiği" yanıtı geldi.

10 eylül Hong Kong, Vietnam ve Kanada'da 17 kişinin ölümüne ve 39'u ABD'de olmak üzere 456 kişinin hastalanmasına neden olan SARS (Akut Solunum Yetmezliği Sendromu) virüsünü yok etmek için, Singapur'da dünyanın en büyük karantina uygulaması başladı.

10 eylül

İsveç Dışişleri Bakanı **Anna Lindh**, başkent Stockholm'de uğradığı bıçaklı saldırı sonucu yaşama veda etti.

26-27 eylül

"Sosyolojik ve Hukuksal Boyutlarıyla Namus ve Töre Cinayetleri Sempozyumu" Diyarbakır'da yapıldı.

ekim 2003

AKP Milletvekili Nimet Çubukçu "Otoyollardaki hayat kadınları cezalandırılmalı" dedi.

11 eylül "Eğitime Yüzde 100 Destek" kampanyası Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başlatıldı. Devlet-özel sektör-vakıflar üçgeninde millî eğitimin desteklenmesini amaçlayan kampanyada vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları ve işadamlarının okul ve yurt yaptırımlarının özendirilmesi amaçlanıyor.

13 eylül Başbakan Tayyip Erdoğan, Berlin'de Türkiyeli ve Almanyalı kadın milletvekillerinin de hazır bulunduğu bir yemekte kendisine yöneltilen bir soru üzerine; erkeğin, karısının hasta, sakat ya da yaşlı olması durumunda, hepsine eşit davranmak koşuluyla birden çok kadınla evlenebileceğini söyledi.

15 eylül 61 ilde anne-çocuk eğitim programı yürüten Anne Çocuk Eğitim Vakfı, çocukların 7 yaşında eğitime başlamasına karşı "7 çok geç!" kampanyasını başlattı. Kampanya için, iki ünlü markayla anlaşıldı; tasarımcılar kampanyaya özel tişörtler tasarladı. Marks&Spencer ve DKNY mağazalarında tanesi 50 milyondan satışa sunulan tişörtlerin gelirinin Vakfın projelerinde kullanılacağı bildirildi.

18-21 eylül "Yerel Gündem 21 Kentleri İkinci Ulusal Kadın Etkinlikleri Festivali" Bursa'da yapıldı.

19 eylül Güneydoğu'da kız çocuklarının okula gönderilmesi için başlatılan "Haydi Kızlar Okula" kampanyası kapsamında Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde, öğretmen ve öğrenciler yürüyüş düzenledi. Vatandaşların da destek verdiği yürüyüşte, Kaymakam İdris Akbiyik'in hazırladığı, kızların okula gönderilmesiyle ilgili çağrı metni, kız öğrenciler tarafından vatandaşlara dağıtıldı. Metinde, okula gönderilmeyen kızların sağlığının bozulduğu ve cinsel tacize boyun eğdiğine dikkat çekildi.

25 eylül Nijerya'da zina suçu işlediği iddiasıyla şeriat mahkemesince taşlanarak öldürülme cezasına çarptırılan **Emine Laval**, temyiz davasını kazandı.

2003 ve 3 şey

İmece Kadınlar Kahvesi açıldı

Kadın örgütleri ile Kadın Araştırmaları ve Dayanışma Merkezi KADMER'in iki yıllık çalışması sonunda "İmece Kadınlar Kahvesi" bir kadın kamusallığını inşa etmek üzere 28 Eylül 2003'te Esenyurt'ta açıldı. Kadınların kahvesi erkeklerinkine hiç benzemiyor: burada kadınlar birbiriyle dayanışıyor. İmece, geleneklerimizde dayanışmayı, birlikteliği, çıkar gözetmeksizin el ele vermeyi ifade eder. İmece Kadınlar Kahvesi, toplumun her alanına sınırlı olan yozlaşmış ilişkilerle karşı bir duruş noktası olarak el birliğiyle kadınların dayanışma odağına dönüşüyor. Her meslekten kadın, elinden geleni, diğer kadınlara profesyonel bir biçimde ama kadın dayanışması ruhuyla gönüllü olarak sunuyor İmece'de. Biz kadınlar, tek başına altından kalkamayacağımız yükleri el ele verince kaldırabilişimizi görüyoruz. Görünmeyen kadın emeğinin görünür kılınmasının yollarını hep birlikte örüyoruz.

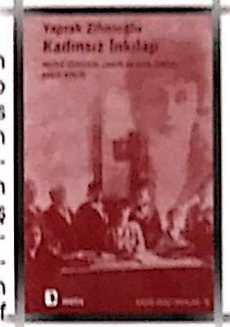
Yoksulluk ve Kadın İmece Kadın Dayanışma Kooperatifi girişimli, yoksulluğun kadın hallerini bir eksenli çalışma alanlarında kadınların imecesini örnek için adımlar attı. Şimdi Esenyurt'ta günde 60-70 kadının ziyaret ettiği İmece Kadınlar Kahvesi'nde kadınlar emeklerinin farkına varırken çeşitli ezilmelerini birbiriyle paylaşıp sorguluyorlar.

İMECE Kayıtsız, Güvencesiz Ve Esnek Çalışan Kadınların Dayanışma Kooperatifi

A.Ü. İLEF
Kütüphanesi

Yaprak

Zihniye'nin Kadınsız İnkılap adlı kitabı Metis Yayınları'ndan çıktı. Kitap, Kemalist devrimin kadınlara bakış açısını, kadınların oluşturduğu kuruluşların üzerinden tarifi etmeye çalışırken aynı zamanda Cumhuriyet tarihinin karanlıkta kalmış bir portresine de ışık tutuyor: Nezihe Muhiddin...

Üstün Bilgen Reinart'ın "Biz Toprakçı Birlikli Bergama Köylüleri Anlatıyor" adlı kitabı Metis Yayınları'ndan çıktı. Kitap, siyanürle altın çıkarılan topraklarda altın madeninin yanı başındaki Ovacık, Çamköy, Süleymanlı ve Narlıca başta olmak üzere toplam 17 köyde siyanüre karşı mücadele eden köylülerin sivil itaatsizlikle demokrasi hak arayışını anlatıyor.

"Daha çok deneyimlere göre heykel yapıyorum. Biraz da feministim galiba. Heykeltıraşların çoğu erkek ve kadın olarak öne çıkmak pek mümkün değil" diyen Türkiyeli heykeltıraş **Nadia Arditti**'nin Uçan Kanatlar adlı bronz heykeli London City Üniversitesi'nin bahçesine dikildi.

2-3 ekim Ankara Alman Kültür Merkezi'nde "Kadın Bakış Açısı ile Türk Ceza Yasası Tasarısı" başlıklı bir seminer düzenlendi.

3 ekim Mardin'in Derik ilçesinde, 10 yıl önce üç defa gözaltına alınarak işkence gördüğünü ve tecavüze uğradığını belirten Ş.E.'nin şikayeti üzerine 10 yıl sonra dava açıldı. Ş.E. Almanya'da yaşıyor.

4 ekim TCK Tasarısı'nın ayrımcılığın devamı için yasal zemin oluşturduğunu ve toplumsal cinsiyet eşitliğini göz ardı ettiğini söyleyen kadınlar, harekete geçti. Ankara Barosu Kadın Hakları Kurulu, Cumhuriyet Kadınlar Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve Mor

Çatı TCK Çalışma Grubu'nun da aralarında bulunduğu 15 kadın örgütü Adalet Bakanı Cemil Çiçek ile Meclis Adalet Komisyonu Başkanı Köksal Toptan'a bir öneri listesi sundu. Listede; öldürme filleri arasına töre cinayetlerinin de alınması, zorla ırza geçmenin cinsel tecavüz olarak değiştirilmesi, ensest ilişkinin suç olarak tanımlanması ve cezalandırılması gibi pek çok öneri yer aldı.

5 ekim 40. yılını kutlayan Antalya Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu Ödülü Abdülhamid Düşerken filmindeki oyunculuğuyla Melttem Cumbul'a, En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü de Bekleme Odası'yla Nurhayat Kavrak'a verildi.

10 ekim Mardin'de 1993-94 yıllarında gözaltına alınan Ş.E.'ye karakolda işkence yapılarak tecavüz edildiği iddiasıyla haklarında dava açılan 405 askerlin yargılanmasına, Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı.

10 ekim Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği "Devlet ve STK İşbirlikleri" toplantısı Ankara'da yapıldı.

2003 Nobel Barış Ödülü, İranlı insan hakları savunucusu ve hukukçu **Şirin Ebadi**'ye verildi. Nobel Komitesi'nin başkanı Ole Danbolt Mojaes, Ebadi'nin ülkesinde kadın ve çocuk haklarının iyileştirilmesi için yaptığı çalışmalardan dolayı bu ödüle layık görüldüğünü duyurdu.

11 ekim Jandarma Genel Komutanlığı, Mardin'de Ş.E.'ye tecavüz ettiği gerekçesiyle 405 personeli hakkında açılan davaya ilişkin haberlerden rahatsız oldu. Jandarma, açıklamasında, iddianamenin yalnızca şikayetçinin beyanına dayandığını belirtti.

11-12 ekim Şahmaran Kadın Da(ya)nışma ve Araştırma Merkezi, İstanbul'da "Kadına Yönelik Şiddet ve Başa Çıkma Yöntemleri" başlıklı bir sempozyum düzenledi.

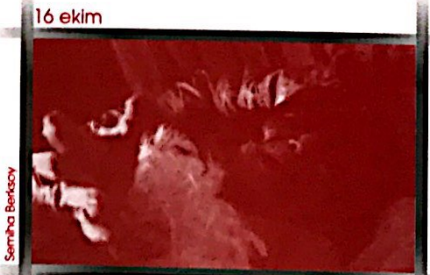
12 ekim Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi, yeni doğmuş bebeği 'namus kurtarmak' için sokağa, cami avlusuna terk edenlere verilecek cezaların 'altıda bire kadar' indirilmesini öngören TCK Madde 475'in iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

13 ekim İzmir Yüksek Ticaretliler Derneği "Cumhuriyetin 80. Yılında Türk Kadınının Toplumsal ve Siyasal Yaşamındaki Yeri" konulu bir panel düzenledi.

13 ekim Alman Yayınevleri'nin bu yılki Barış Ödülü'ne değer bulunan Amerikalı yazar Susan Sontag'a, 15 bin Euro tutarındaki ödülü, Frankfurt'ta düzenlenen törenle verildi. Irak savaşına karşıtlığı ile tanınan 70 yaşındaki **Susan Sontag**, Amerikalıların sürekli Avrupa'yı hafife alan açıklamaları, Avrupa'da ise tirmanan Amerikan karşıtlığı karşısında, kültürel açıdan onca benzerliğe rağmen, ABD ve Avrupa'nın böylesine bölünmüş olmasını anlamakta zorluk çektiğinin de altını çizdi.

14-16 ekim British Council tarafından, İngiltere Büyükelçiliği'nin ev sahipliğinde düzenlenen "Kadınlar Geleceğe Bakıyor" başlıklı uluslararası seminer Ankara'da yapıldı. Seminere, Güneydoğu'dan çeşitli sivil toplum kuruluşlarını temsilen 30 kişiden oluşan proje katılımcısı kadın grubunun yanı sıra, İngiltere'de kadın haklarının gelişimine öncülük eden yazar ve hukukçu Laura Woodcraft, Pakistanlı yazar Salma Jassim, Glasgow Üniversitesi'nden Kate Phillips ve Durham Üniversitesi'nden Dinah Bennett katıldı.

15 ekim Iraklı ressam **Vian Sora**'nın "Nehir, Şehir, Misafir" başlıklı sergisi İstanbul'da açıldı. Savaş sonrası eserlerini, kendisinin ve ülkesinin günümüze dek yaşadıklarını ve Mezopotamya'nın kültürel ve tarihsel gelişimini, tuvaline görünen ve görünmeyen yüzü olarak aktaran Sora "Savaşa rağmen resim yapmaktan hiçbir zaman vazgeçmedim" diyordu.

16 ekim Cumhuriyet tarihinin ilk opera sanatçılarından, ressam **Semiha Berksoy**'un yapıtlarından oluşan retrospektif sergisi açıldı. Sergi, Berksoy'un sekiz yaşındayken yaptığı ilk resimlerinden son dönem yapıtlarına dek yaşam boyu üretimini bir araya getiriyordu.

18 ekim Belçika'da bulunan Göçmen Genç Kızlar ve Kadınlar Dayanışma Platformu (SAMV), kuruluşunun dördüncü yılı nedeniyle Brüksel'de bir şenlik düzenledi.

19 ekim İçişleri Bakanlığı, gözaltında tecavüze uğradığını öne süren Gülbahar Gündüz için araştırma yapmayacağını açıkladı. Dava dosyası 'Sanık polis bulunamadı' gerekçesiyle rafa kaldırıldı.

20 ekim Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce TCK Tasarısı hakkında kadın kuruluşlarından alınan görüşler doğrultusunda oluşturulan metin, TBMM Adalet Komisyonu'na iletilti. Metinde, BM Kadınlarla Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi Türkiye'nin taraf olduğu temel dokümanların da dikkate alınması istendi.

20 ekim Devlet Bakanı Güldal Akşit TCK Tasarısı'yla ilgili olarak "Hem AB standartlarına uygun olsun hem kadının her türlü hakkı korunsun, ikinci sınıf muamele görmesin, ama ayakları da yere bassın istiyoruz. Yasanın, incitici olmaması, adil ve eşitlikçi olması, kadın-erkek ayrımı gözetmeksizin uygulanabilir olması önemli. Hedefimiz kadınları yüzde 100 tatmin edecek yasalar çıkarmak değil. Önemli olan, hassasiyetleri önemseyecek, eşitsizliği ortadan kaldıracak yasalar çıkarmak" dedi.

21 ekim TCK Tasarısı için toplanan Alt Komisyon, 'ayrımcılık' gerekçesiyle kadın tanımını, olası suçların 'örgüt suçu' anlayışıyla cezalandırılmasını önlemek için de örgüt tanımını metinden çıkardı.

21 ekim Sinema oyuncusu **Derya Arbaş** yaşama veda etti.

22 ekim Türk Ceza Kanunu üzerinde çalışan TBMM Adalet Alt Komisyonu'nun toplantısında Tasarı'nın hazırlanmasında görev alan Adalet Bakanlığı Danışmanı ve Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Soyaslan, "kaçırdığı kişiye tecavüz eden kişinin evlenmesi halinde ceza almamasını" içeren maddeyle ilgili olarak "Kimse bakire olmayan biriyle evlenmek istemez" dedi.

22 ekim Uluslararası İlişkiler uzmanı ve feminist düşünür **Cynthia Enloe**, "Küreselleşen Ekonomi, Savaş ve Kadın" konulu bir seminer vermek için Türkiye'deydi.

25 ekim Adıyaman İli Kadın Platformu'nun düzenlediği "Barış Yürüyüşü"ne yaklaşık bin kişi katıldı.

25-26 ekim Kamu Emekçileri Sendikası Konfederasyonu tarafından düzenlenen "Üretimde ve Mücadelede Kadınlar" başlıklı sempozyum Ankara'da yapıldı.

27 ekim Dünya Kitap Dergisi'nin Dünya Kitap 2003 Ödülleri kapsamında, **Gülten Akın**'ın Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Uzak Bir Kıyıda* adlı kitabı "Yılın Telif Kitabı" seçildi.

28 ekim Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü, Ada Şiirleri adlı kitabıyla **Melisa Gürpınar** aldı. Gürpınar'ın "yaşam deneyimlerini beğenisıyla kaynaştırıp bir anlamsal bütünlük sağladığı, belli bir şiirsel düzeyi tutturduğu" için ödüle değer görüldüğü bildirildi. Melisa Gürpınar'a ödülünü, Cevdet Kudret'in eşi İhsan Kudret sundu.

29 ekim Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı tarafından düzenlenen "Cumhuriyet'in Öncü Kadınları" başlıklı panel İstanbul'da yapıldı.

29 ekim Eşleri türbanlı milletvekillerine gönderilen "eşsiz davetiyeler" nedeniyle AKP milletvekilleri Cumhuriyet Resepsiyonu'na katılmadı.

31 ekim 1940 ve 50'li yılların ünlü kadın oyuncusu **Patricia Roc**, 88 yaşında yaşama veda etti.

31 ekim Gecekonuda yaşayan, Varoşta Kadın Olmak ve İki Hayat adlı kitaplarıyla tanınan **Nalan Türkeli**'nin yaşamını anlatan ve Türkiye'nin gecekondu sorununa değinen yönetmen Evelyne Ragot imzalı belgesel, Fransız kanalı TV5'te yayınlandı.

kasım 2003

"Kadınlara Mahsus Gazete" Pazartesi yeniden çıkmaya başladı. Pazartesi'nin en son sayısı 2001 Mart'ında yayınlanmıştı.

1 kasım KA-DER ve Türkiye Bilişim Derneği, ev kadınları için bilgisayar seferberliği başlattı. Bu amaçla açılacak kurslarda, ilk etapta 50 bin kadının internet ve bilgisayarla tanışması hedefleniyor. Çocuklarla iletişim kurmakta güçlük çeken ev kadınlarının eğitime katkıda bulunmak isteyen KA-DER ile Türkiye Bilişim Derneği tarafından hazırlanan "Kadınlar Bilgisayar Başına" adlı eğitim programı kapsamında bir yıl içinde 50 bin kadına "temel bilgisayar" ve "internet" kullanımı öğretilecek.

3 kasım Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı, "Türk Ceza Kanunu'nda Kadının İnsan Hakları İhlalleri" konulu bir panel ve basın toplantısı düzenledi.

3 kasım Brezilya Edebiyat Akademisi'ne giren ilk kadın yazar olan **Rachel de Queiroz**, yaşama veda etti. 1927'de gazeteciliğe başlayan, 1930'da ilk romanı 15'i yayımlayan de Queiroz, 1931'de *Graça Aranha Ödülü*'nü kazandı. 1932'de Joao Miguel'i, 1937'de Keçiyolu adlı romanını yayımlayan yazar, 2 binden fazla makale kaleme aldı, ayrıca 3 tiyatro oyunu yazdı.

6 kasım Mardin'de tecavüze uğrayan Ş.E.'nin tecavüze uğradığını kanıtlayan 15 Nisan 1993 tarihli doktor raporunu duruşmada mahkemeye sundu. Mahkeme, raporu kabul etti ama sanıkların tutuklanması talebini reddetti.

6-7 kasım "II. Ulusal Sokak Çocukları ve Sokakta Çalıştırılan Çocuklar Sempozyumu" Ankara'da yapıldı.

6 kasım Türk edebiyatının sıra dışı yazarı **Sevim Burak**'ın 20 yıl önce öldüğünde ardında bıraktığı 21 dosya ve bir metin, Nilüfer Güngörmüş tarafından kitaplaştırılarak *Ford Mach I* adıyla yayınlandı.

11 kasım Marmara depreminden etkilenen kadınlara destek olmak için kurulan Kadın Dayanışma Vakfı (KADAV), Düzce'de açtığı 'Kadın Çadırları', 'Mum ve Ev Tekstili Atölyeleri'nden sonra, Köseköy beldesinde de "Yeni Adım Eğitim ve Kültür Sitesi"ni hizmete açtı. Kütüphane, çocuk bakım birimi ve kuaförün de bulunduğu sitede, yılda bin kadına okuma-yazma, bilgisayar ve İngilizce derslerinin yanı sıra, mobilya döşemeciliği, kuaförlük, elektrik tesisatçılığı ve fayans kaplama gibi meslek eğitimleri verilecek.

12 kasım Amargi Kadın Kooperatifi'nde tiyatro yapmak isteyen kadınlarla İstanbul Teknik Üniversitesi Mezunlar Tiyatrosu'ndan kadınların bir araya gelmesiyle kurulan **Tiyatro Amargi**, ilk oyunu *Yazmadan Dökülenler* ile sahneye merhaba dedi.

12-16 kasım "Avrupa Sosyal Forumu" Fransa'nın başkenti Paris'te yapıldı.

13 kasım Diyarbakır'ın Kore Mahallesi'nde **Kadriye Demirel**, evlilik dışı hamile kaldığının anlaşılması üzerine aile meclisinin verdiği kararla satırda öldürülmek istendi.

14 kasım Kadına Yönelik Ekonomik Şiddete Hayır Platformu üyesi bir grup kadın, "Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi"nin 1 Ocak 2002 tarihinden önceki evlilikleri kapsamamasına karşı tepkilerini dile getirmek için topladıkları 35 binden fazla dilekçeyi TBMM'ye sundu.

14-16 kasım "6. Kadın Sığınakları ve Danışma Merkezleri Kurultayı" Ankara'da yapıldı.

18 kasım Çeşitli kadın örgütlerinin temsilcileri, Diyarbakır'da töre cinayeti sonucu yaşama veda eden Kadriye Demirel için Ankara'da helva dağıttı. Yüksel Caddesi'ndeki İnsan Hakları Anıtı önünde toplanan kadınlar adına açıklama yapan Kadın Dayanışma Vakfı üyesi Nazlı Işık "Türkiye kadın hareketi olarak Kadriye'yi koruyamadık. Bundan sonraki Kadriyeleri Türk Ceza Kanunu'nun korumasını istiyoruz" dedi.

2003 ve 3 şey

1. Aile Mahkemelerinin kurulması,
2. TCK'nin 462. maddesinin kaldırılması,
3. TCK'nin tartışılması çok önemliydi.

Ayrıca, kadınların bu yıl çok daha bilinçlendiğini düşünüyorum. Özellikle TCK yönünde yapılan lobi çalışmaları çok önemliydi. Bu, 1988'den sonra gelişen ikinci dalga feminizmin en önemli çalışmasıydı. 2003, kadınların yasal haklarını talep ettiği bir yıl oldu.

Gaye Erbatur

20 kasım "UNESCO 2. Felsefe Günü" kutlamaları Paris'te yapıldı. Kutlamalarda, İstanbul'da düzenlenen Dünya Felsefe Kongresi'nin başarılı bir şekilde yapılmasına büyük katkısından ve bu alanda yaptığı bilimsel çalışmalardan dolayı Ioanna Kuçuradı, 2003 Felsefe Ödülü'ne değer bulundu.

21-23 kasım Dünya genelinde 160 üyesi bulunan Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun (WIDF) ikinci toplantısı, 19 ülkeden 36 delegenin katılımıyla, Vietnam'da yapıldı. Toplantıda öncelikli gündemi dünyanın birçok ülkesinde süren savaşlar ve bunun kadınlar üzerindeki etkileri oluştuyordu.

22-23 kasım İnsan Hakları Derneği'nin düzenlediği "Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşamda Kadın" sempozyumu Şanlıurfa'da yapıldı.

25 kasım

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Dayanışma Günü, Türkiye'nin dört bir yanında çeşitli gösterilere sahne oldu.

27-29 kasım

Türkiyeli eşcinsellerin öncülüğünde düzenlenen "Eşcinsel Buluşmaları"nın on birincisi İstanbul'da gerçekleştirildi.

"2003 ve 3 şey"

Spor ve Kadın:
Kız Voleybol Takımımızın başarısı.

Şiddet ve Kadın:
N.Ç., Kadriye Demirel ve Şemse Allak'ın dramları.

Devlet ve Kadın:
Kadın örgütlerinin TCK Tasarısı ile ilgili eleştirileri.

A. Figen Kalay

aralık 2003

Pinar İkkaracan'ın Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik adlı kitabı Metis Yayınları'ndan çıktı. Türkiye, Filistin, Pakistan, Fas, Nijerya gibi farklı ülkelerden araştırmacıların makalelerinin yer aldığı kitapta, cinsellik toplumsal bağlamına oturtularak olanca karmaşıklığı içinde farklı cepheleriyle inceleniyor: Cinselliğe ilişkin kültürel kurgular, cinsel politika, milliyetçilik ve köktendincilik gibi akımların cinselliğe yaklaşımları, modernleşmenin ve modern devletlerin oynadığı rol, tıp, hukuk, ataerkl düzen, baskı, şiddet, tecavüz, namus, bekaret, evlilik, haz...

1 aralık Dünya AIDS Günü nedeniyle bir açılış yapan UNICEF Türkiye Temsilcisi ve Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Tema Grup Başkanı Edmond Mc Loughney, Türkiye'deki AIDS'li sayısının, resmi rakam olarak bildirilen 1600'ün çok üzerinde olduğunu söyledi. Birleşmiş Milletler'in araştırmalarına göre, 2003 yılında 40 milyon kişi AIDS'e yakalandı. Bu sayının 2010'da iki katına çıkacağı tahmin ediliyor.

5 aralık Devlet Su İşleri (DSİ), Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi'ndeki (DHMI) kadrolara kadın mühendis alınmamasını içeren kararlara İnşaat Mühendisleri Odası'ndan tepki geldi. İnşaat Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Gülay Karaküçük, yaptığı açıklamada, DSİ Genel Müdürü Veysel Eroğlu'nun kadınların inşaat işleriyle uğraşamayacağına yönelik basına yansıyan ifadelerini "çağdışı" olarak niteledi.

5-13 Aralık Uçan Süpürge, "Köprüler Kuruyoruz" projesi çerçevesinde Mardin, Diyarbakır, Adıyaman, Gaziantep ve Şanlıurfa'da kadınlara yönelik belgesel film gösterimleri yaptı. Yerel yönetimlerin desteğiyle gerçekleştirilen bu etkinliklere katılan kadınlarla gösterimlerin ardından yapılan sohbetler bağimsız bir belgesele dönüşürecek.

6-7 aralık

Uçan Süpürge'nin "Yerel Kadın Muhabirler Ağı" projesinin dördüncü eğitimi Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yapıldı.

6-7 aralık Adalet Bakanı Cemil Çiçek Mardin'de aralarında kamu görevlilerinin de bulunduğu 28 kişinin tecavüzüne uğrayan 13 yaşındaki N.Ç.'nin kendisine yazdığı mektuba, N.Ç. hakkında soruşturma açarak yanıt verdi. N.Ç. mektubunda Bakan Çiçek'e "Benim yerimde kızınız olsaydı ne yapardınız?" diye sormuştu.

6 aralık İstanbul Kadın Platformu, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde "Savaş Dünyasında Kadına Yönelik Şiddet" başlıklı bir sempozyum düzenledi.

7 aralık Merkezi Kopenhag'ta bulunan Avrupa-Akdeniz İnsan Hakları Örgütü'nün (EuroMed Network) yönetimine, Türkiye'den İnsan Hakları Derneği Genel Başkan Yardımcısı Av. **Reyhan Yalçındağ** seçildi.

7 aralık Devlet Bakanı Güldal Akşit "Devlet Su İşleri, Devlet Hava Meydanları İşletmesi, Toprak Mahsulleri Ofisi'ndeki bazı görevler için erkek olma şartı kaldırıldı" dedi. Akşit, ÖSYM aracılığıyla eleman alacak kurumların sınavlarına artık kadınların da başvurabileceğini bildirdi.

8-9 aralık Gönüllü Kuruluşlar Uluslararası Kadın Sağlığı Komisyonu'nun (KASAKOM) düzenlediği "Kız Çocuklarının Eğitimi, Sağlığı, Cinsel İstismarı ve Töre Cinayetleri" başlıklı sempozyum Ankara'da yapıldı.

9 aralık DEHAP Diyarbakır İl Kadın Kolları Yöneticisi **Afife Mintaş**, sivil giyimli iki kişi tarafından zorla taksiye bindirilerek kaçırıldı; cinsel, psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kaldı.

10 aralık Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörlüğü, Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Vakfı ve ODTÜ Kadın

10 aralık Çalışmaları Anabilim Dalı tarafından düzenlenen "TCK, Kadın ve Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Üzerine Diyalog" başlıklı toplantı Ankara'da yapıldı.

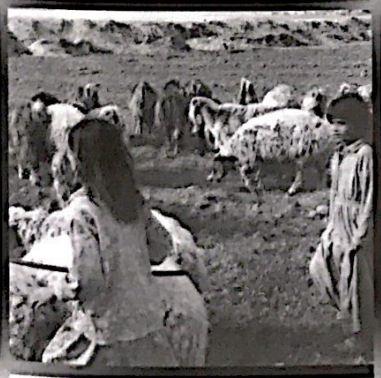
10 aralık Gönüllü Kuruluşlar Uluslararası Kadın Sağlığı Komisyonu (KASAKOM), kız çocuklarının uğradığı cinsel istismarlara karşı yürüttüğü çalışmaları nedeniyle Radikal gazetesine "Üstün Hizmet Ödülü" verdi.

13 aralık "Filistin'in şairi" olarak tanınan ünlü Filistinli kadın şair **Fadva Tukan**, 86 yaşında yaşama veda etti.

18 aralık Afganistan'da aşiretlerin önde gelenlerinden oluşan ve ülkenin en yüksek karar alma organı olan Loya Jirga da ki kadın delegeler, yeni Afgan anayasasında kadının toplumda ikincil konumda tutulmasına karşı çıktı. Büyük tartışmaların ardından bir kadın delegenin divana seçilmesinin ardından anayasadaki kadın hakları konusunda da Loya Jirga'da ciddi tartışmalar yaşandı. Yoğun güvenlik önlemleri altında gerçekleştirilen toplantıda Afganistan tarihinde ilk defa 500 delegenin 100'ü kadın oldu.

19 aralık Diyarbakır Kadın Platformu üyesi 50 kadın "Artık namus cinayeti kurbanı kadınların tabutlarını taşımak istemiyoruz" diyerek Adalet Bakanlığı'na mektup gönderdi. Platform üyeleri, TCK'nin 462. maddesinin iptal edilmesine rağmen 31. maddenin içeriğinin korunduğunu vurgulayıp şöyle dedi: "Tasarı'nın bu haliyle yasalaşması durumunda gelenekler yasaların üzerinde tutulmaya ve T.C Anayasasının eşitlik ilkesi ihlal edilmeye devam edecek, nice kadınlar hayatını kaybedecek ve tecavüze uğrayacaklar. Namus cinayetlerine ceza indirimi yerine ağırlaştırıcı sebep uygulanmalı, cinayet işleyen ve azmettirenlerin cezaları artırılmalıdır."

20 aralık

UNICEF, "Dünya Çocuklarının Durumu 2004 Raporu"nu açıkladı:

Türkiye'de, 250 bini Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da olmak üzere 640 bin kız çocuğu zorunlu eğitim çağında olduğu halde okula gitmiyor.

27 aralık 15. Ankara Film Festivali En İyi Kadın Oyuncu Ödülü, Karşılaşma filmindeki performansı ile Lale Mansur'a; En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü de Çamur filmiyle Tomris İnceer'e verildi.

28 aralık Erzurum'da 1335 kişiyle birlikte olduğu ve AIDS virüsü taşıdığı belirlenen Ukraynalı O.T. basın toplantısı yapılarak teşhir edildi. Vali Mustafa Malay "Bu kadın zaten fahişe; vatandaşın haberi olmazsa tedbir alamaz" dedi.

28 aralık Erzurum Aile Mahkemesi, işsiz olan eşinden şiddetli geçimsizlik nedeniyle boşanan Betül Özönur'un, Yeni Medeni Kanun'a göre nafaka ödemesine karar verdi.

30 aralık Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün yaptığı açıklamaya göre; dünyada 2003 yılında, 42 gazeteci öldürüldü, 766 gazeteci gözaltına alındı, 1460 gazeteci saldırıya uğradı veya tehdit edildi, 501 basın yayın kuruluşu sansüre maruz kaldı.

"2003 ve 3 şey"

Tiyatro Boyalı Kuş'un bir yılı

Tiyatro Boyalı Kuş, "aşk ihanet yalnızlık vesaire" adlı oyunuyla seyirciyle buluştu. Hayatın kurgusal yapısını sorgulayan oyun, kadınların aşk, ihanet, yalnızlık ve delilik karşısındaki durumunu gözler önüne sermeye çalıştı. Bir star ile bir palyaço arasında geçen röportajla ilerleyen oyunun örgüsü, Zeynep Kaçar'ın "Ferhat ile Şirin", Tomris Uyar'ın "Şahmeran Hikayesi", Sait Faik'in "Yalnızlığın Yaratığı İnsan" ve Tezer Özlü'nün "Çocukluğun Soğuk Geceleri" adlı anlatılarıyla da beslenerek, hayatlarımızın nasıl kurgulandığı sorusuna yanıt aradı.

Grubun ikinci oyunu olan, "aşk ihanet yalnızlık vesaire", ilk oyunu "Ferhat ile Şirin" de olduğu gibi feminist bir tiyatro grubu olduğunun altını çizerek, feminist dramaturji ve çalışma teknikleriyle Türkiye'de feminist tiyatro deneyimini ve arayışını sürdürüyor. Topluluğun adı, bir hikayeden geliyor: Sürüden ayrılarak farklı renge boyanan bir kuşun diğer kuşlar tarafından dışlanarak öldürülmesi. Hem kadın hem de tiyatrocü kadınlar olarak toplumda "boyalı kuş" rolünü üstlendiğini düşünen Tiyatro Boyalı Kuş, buna karşı duruşlarını oyunlarıyla göstermeye çalışıyor.

Jale Karabekir

A.Ü. İLEF
Kütüphanesi

Kadının Türküsü İle 2003

2003 yılında İki uluslararası kadın projesinin metin yazarı olarak; baharla başlayan ve şu günlere değin süren çalışmalarım kadın yoğunlukliydu. Yirmi yıl artı altı aylık çalışmam noktalandı. O nedenle 2003 benim için şanslı ve güzel geçti.

3 Nisan 2004 yılında Almanya - Oberhausen / Arena'da gerçekleş-tirilecek Kadının Türküsü projesini ül-kemizde ilk kez Uçan Süpürge kad-roları ile tartıştım. Heyecanla anlat-maya başladığım proje, Sevgili Halime Güner ve genç kadrosunun sıcak yak-laşımı, içerikli soruları ve önerileri sonunda oradan çoğalarak ayrıldım. Kadının Türküsü o günden sonra daha bir coşkulu akmaya başladı...

2003 yılı dünyada ve ülkemizde ka-dınlar adına hareketli, bol ödüllü, yı-ğınla sorunlu bir de savaş belası ile geçti... Dünyanın gündemindeki olay-lar ve kadınlarla akışımızı sürdürüelim.

Joan Baez; Savaşa karşı yeni bir yüz-yılda da yürüdü!

Dünyanın her yerinde insanlar savaşa karşı yürüyor. San Francisco, Buenos Aires, Viyana, Lahor, Washington, Stockholm, Tampa, Brüksel, Gazze, Şam, Hiroşima, Christchurch, Ciudad Juarez, Madrid, Moskova, Rotterdam, Uden, Rejkawik... Birçok kent dünyada savaş karşıtı gösterilere sahne oldu ve insanlar savaşa karşı yürüdü...

68 kuşağı kadınlarından Joan Baez'i de savaş karşıtı yürüyüşçüler arasında görünce "Canım benim!" diye kendi kendime seslendim. O, yirminci yüzyıl-da sadece sesiyle değil, savaş karşıtı toplumsal mücadele içindeki eylem-leriyle de akıllarda kaldı.

Sevgili Joan Baez, savaş sonrası kent-ler gezdim. İnsanlar tanıdım. Hiroşima insan müzesinde, filmler izledim. Barış parkında çocuklarla, barış adına turna kuşları uçurdum. Güneydoğu gezim sırasında; biri "Gözyaşının rengi yok!" dedi. Tüm gözlemlerim sonucu öğrendim ki; savaş coğrafyasındaki dağlara, yorgun turnalar bile konmuyor. İnsanların savaş karşıtı olmalarının, bir çok nedeni yok mu?

Kadının Türküsü, bir ilkti. Bu dünya kadın belgeselinde; kadınlar ülke-lerinin nehirleri ile okyanusa akıyorlardı. Yazının coşkulu akışı sürerken, ansızın kalemim acıya kaydı: İsveç Dışişleri Bakanı Anna Lindh öldü... Kadının Türküsüne kan damladı.

Karacaoğlan yaşasaydı, eminim "Taze karlar yağmış kanın üstüne/Sanki kan damlamış kanın üstüne" türküsünü

Anna Lindh için söyledii.
Kuzey rüzgarları acı haber esti
Vikinglerin topraklarından bir kadın
öldürüldü
İsveç'in nehirleri
Dal, Lyungan Ume, Torne,
Mevsimsiz coştular...
Dicle, Po, Mississippi, Ren, Sen, Sava,
Sızım sızım sızılabilir.
Sesime ses olun sesli sular
Sızımı sessiz ıslatın sular
Sifemim dünyaya duyurun sular

Oysa, daha dün gibi belleklerde 21 Ocak 2002 günü İsveç'in Uppsala ken-tinde babası tarafından öldürülen Kahramanmaraşlı Fadime Şahindal'ın töre cinayeti öyküsü, sokaklara dökü-len İsveç halkı ve Fadime için yarıya indirilen bayraklar... Görünen gerçek: "Töre cinayetleri de göç etti!"

Yeni bir yüzyılda da kadın hangi konumda olursa olsun şiddet kurbanı oluyor. Ya sevgilisi, ya babası, ya eşi ya da sokaktaki herhangi biri tara-fından öldürülüyor. Dünyanın ister en gelişmiş, isterse en geri ülkesinde kadının şiddet karşısında yazgısı de-ğişmiyor.

İsveçli Anna Lindh'e sadece İsveç nehirleri Torne, Dal, Ume, Lyunga değil Avrupa ülkelerindeki Ren, Tuna, Po, Dicle, Amazon ağıladı.

İskandinav ülkelerinden Nobel Barış ödülü İranlı Şirin Ebadi için dünyada yankılandı.

İran Binlerce yıllık tarihi olan İran'da, İslam Devrimi sonrası, kadınlar için karanlık günler başladı. İran kadınları için sür-günler başladı. Bir çok dünya ülkesinde İranlı mülteci ve gurbetçi kadınları top-lumsal etkinliklerde görmek, dinlemek, korku dolu gözlerine tanıklık etmek, birçok kadının yüreğini burktu. İran'ın çağdaş görünümü kadınları İran İslam devrimi ile çarşafa girdiler. Tüm dünya bu köklü tarihi, gelenekleri, kültürlü olan ülkeyi ve Çador içindeki kadınlarını hayretle izlemeye koyuldu. İranlı kızlar ve kadınlar sürgünlerde filizlendi.

Çarşıftan çıktılar. Saçlarının uçları baş-örtülerinden fırlayıp rüzgarla oynaş-maya başladı. Uluslararası ilk filizlenme sanat yoluyla oldu. İranlı kadın yönet-men Samira Makhmalbaf 2003 yılın-da Cannes'de Jüri Özel Ödülünü "Öğlenden Sonra Beste" isimli filmi ile aldı. Film baştan sona kadın hakları özlemini anlatıyordu.

Yıl 2003. Şirin Ebadi Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

Paris ve İran arası mekik dokuyan insan hakları savunucusu, avukat kadının başarısı tüm dünyanın gözlerini yeniden İran'a çevirdi.

Samira ve Şirin
Sevgi ve sabır
'S ve Ş' harfi ile ismi başlayan kadınlar
Mücadelelerini sevgi ve sabırla süs-
lediler...
Samira ve Şirin
Samira sinema ile anlattı özlemini
Şirin şiddetle karşı sözle savundu istemini

Onların türküsü İran kadınının sevda
türküsü oldu. O türküyü şimdi tüm dün-
ya kadınları söylüyor...

Filistinli Kadınlar
"Soyumun senden oluşunu seviyorum
Nehrin dalgalarının şakasıyla sevin-
yorum" Filistinli şair Hanan Avvad'ın
dizeleriyle aktım bir başka Filistinli kadı-
na...

Hanan Ashrawi
Filistinli akan bir başka Hanan Ashrawi,
Sydney Barış Ödülü'nü 6 Kasım 2003'te
yapılan bir törenle aldı... Sydney Barış
Ödülü Jürisi, ödülün gerekçesini şöyle
açıkladı: "İnsan haklarına, Ortadoğu'
da barışı sağlama projesine bağlılığı
ve adalet için gösterdiği yürekli ça-
balar."

Hanan Ashrawi'nin, Filistin davasının
savunucularından biri olarak tanın-
maya başlanması 1988 yılında
Amerika'daki bir televizyon prog-
ramına tartışmacı olarak katılmasıyla
başlar. O güne kadar adı bilinmeyen
bir İngiliz edebiyatı profesörü ve Filistin
Anglikan Üniversitesi Sanat Fakültesi'nin
dekanı iken, bu tarihten sonra Filistin
Kurtuluş Örgütü'nde aktivist olarak
tanındı. Hanan Ashrawi'nin FKÖ'nün
sözcüsü olarak başarısındaki en önemli
etkenlerden biri, Yaser Arafat gibi
hakiler içinde dolaşan eski eylem-
cilerden çok farklı bir görünümde
olmasıdır. Eğitimli Filistinliler onda
kendini bulurlar. Buna karşın onu
eleştirenler de vardır: "Varlıklı bir
Hristiyan ailenin Beyrut Amerikan
Üniversitesi'nden mezun kızı. Feminist
ve eski Marksist."

Hanan Ashrawi uzun zamandır nere-
lerde? Kayıplara karıştı derken; barış
ödülü ile kadının türküsüne karıştı.
Kaliteli emek unutturmuyor, biriktiriyor,
ödül olarak karşımıza çıkıyordu. Ülkesini
dünyaya duyuran iki Hanan'ın müca-
delesine saygı duymamak ve ülkeleri
adına yaptıkları mücadele türkülerine
katılmamak olası mı?

Ülkemizdeki Olaylar ve Kadınlar
Nijeryalı Emine Lawal'ın recm cezası,
Ülkemizde kadın hakları savunucusu
Nazmiye Halvaşi'nin Ankara'dan
İstanbul'a yürüyüşü ve dünya kadın-
larının girişim ve katkıları ile Emine
Lawal için verilen recm cezası kaldırıldı.
Buna karşın ne yazık ki, Mardin'de
Şemse Allak'a recm cezası uygulandı.
Aile bireylerinin attığı recm taşları ile

yaralanan Şemse ve karnındaki ço-
cuğu Diyarbakır'da aylarca hastane-
de kaldı. Diyarbakır kadın örgütleri
temsilcilerinin özenle hastanede ba-
kımına katkıda bulundukları kadının
cenazesi Diyarbakır'da kadınlarca kal-
dırıldı. Güneydoğu'daki töre cinayet-
leri tüm hızıyla sürüyor...

Rüzgarın Kızı
Süreyya Ayhan
Avrupa Atletizm Şampiyonası'nda
1500 metrede Süreyya Ayhan,
3.58.79'la yılın en iyi derecesini
yaparak, Türkiye'ye bu dalda hem
altın kazandı hem tarih yazdı.
Türkiye Spor tarihinde yeni bir dönem
açıldı...

"Koş Süreyya Koş", sevgili dostum
Vivet Kanetti'nin kitabının adı. Vivet'in
bu kitabını severek okudum ve salo-
numun güzel bir köşesinde ve arada
bir soluklanmak için baktığım birkaç
kitabın üstüne koydum. Her gün gö-
züm değişiyor, arada bir de ellerim de-
ğişiyor sayfalarını çeviriyorum.

Dün Süreyya, Vivet'in seslenişini de
duyarak tüm gücüyle koştu. Avrupa
birinciliğini en iyi derece ile kazandı.
Telefondaki coşkulu sesi bu başarının
rastlantısal olmadığını çok çalıştığını
ve mutlu olduğunu söylüyordu. Babası
Yaşar Ayhan da telefonda kızının
başarısından gurur duyduğunu ve
ülkemize hayırlı olmasını söyledi. Çok
çalışmadan hangi başarıya ulaşılır ki?

Süreyya Ayhan'ın başarısından çok
onu yetiştiren Yücel Kop'la olan aşkı
gündeme geldi. Oysa, Süreyya Ayhan
Anadolu'nun bozkırı Çankırı'da
doğmuş ve dünyaya koşuyordu.
Bundan büyük aşk mı olurdu? Türkiyeli
kadının atletizmdeki sesiydi, sim-
gesiydi. Bu yanıyla kalemlere takılmalı
ve işlenmeliydi...

Süreyya Ayhan, aşksız koşabilir miydi?
Aşksız sevdasız hangi çalışma başa-
rıyla sonuçlanır? Aşksız hedeflere nasıl
ulaşılır? Aşk çalışmaya katık olmazsa
nasıl yol alınır? Süreyya Ayhan ne çok
aşkla koştu. Avrupa'nın en büyük sta-
dında alışık olmadığı rüzgar değil
içindeki rüzgar onu rüzgarın kızı yapı-
yordu. Süreyya Ayhan attığı her adım-
da alfabenin birincisiydi. Süreyya
Ayhan, Avrupa, Atletizm, Altın ve Aşk...

Süreyya Ayhan'ın bireysel başarısı bir
başka bireysel başarıyla bizi gönen-
dirdi. Prof. Dr. Ioanna Kuçuradi,
ülkemizde felsefe kongresini topladı
ve Unesco Ödülü aldı. İki bireysel
başarıdan bir ekipsele başarıya türkü
yaktık. Filenin Sultanları, ortak akıl ve
ekip anlayışının ödülünü ülkemize
getirdiler...

Tüm kadınları kendi olanaklarıyla 3
Nisan 2004 yılında Almanya'nın
Oberhausen kentinde yapılan Kadının
Türküsü Festivali'ne çağırıyoruz. Gelin
Dünya kadının türküsünü birlikte çiğ-
ralım! Çünkü Kadının Türküsü Evrensel
Türküdür!

Yaşar Seyman

2003'ten hatırladığım üç kadın karesi...

İlk kare; kadınların omuzlarında taşınan cenazeler...

Ülkemizde hep var olan kadın cinayetleri bu yıl farklı ve olumlu bir yöne evrildi. İster töre, ister namus, isterse feodalizm diye adlandırılın kadınlar bu topraklarda böylesi cinayetlerle çok katledildiler. Özellikle doğu ve güneydoğuda daha sıklıkla yaşanıyor olmasının sebepleri üzerinde daha fazla durmanın gerekliliğine inanıyorum ama şimdi lafı fazla uzatmak istemiyorum. Olumlu olan, yıllardır hep olağanüstü süreçleri yaşamış Kürt kadınları ve onların örgütlerinin bu cinayetlere karşı duruşlarındaki cesaret ve kararlılık. Çok kolay değil, hani "ateş düştüğü yeri yakar" derler ya... Neden barış, barış dendiği biraz daha iyi anlaşılmalı. Barış ortamları ancak böylesi sorunları daha görünür ve tartışılabilir kılıyor. Kadının feodalizme, geri gelenek ve törelere daha örgütlü baş kalınışı ve bunun işaretlerinin alınması çok olumlu ve önemlidir.

Ama daha sonra çok sayıda başvuruya karşı çaresizliğimizde üzücüydü... Ne bir sığınma evi, ne devletin sıcak bir yaklaşımı. Galiba yaklaşan yerel seçimlerle, bu sefer halkın yerinden yönetimlerini sağlayarak bu işi aşmak gerekiyor.

İkinci kare; TCK'nin cinsel suçlara ilişkin yapılan tartışmalar... Koca, koca profesörlerin, devlet adamlarının, kadın vekillerin geri tartışmaları. Kadınlar, bu tartışmaların geri düzeyine rağmen bence başarılı oldular ve yeniden yasanın görüşülmesini sağladılar. Ama bizi, bu ülkeyi yöneten seçilmiş ve atanmışların kadın sorununa yönelik durdukları noktayı daha derin ve ısrarcı tartışmalıyız, diye düşünüyorum.

Üçüncü kare; Süreyya Ayhan'ın muhteşem koşusu... Tekelleşen, militarist ve milliyetçi kimliği ile toplumu kampaştıran ve özellikle biz kadınları kendinden soğutan Türkiye sporuna yeni bir ufuk getirdi Süreyya. Köşeleri tutmuş spor yazarlarının, saatlerce TV ekranlarında yorum yapan o çok bilmiş spor eleştirmenlerinin küçümsediği ve antrenöründen saçına kadar biz seni yaratmalıydık diyenlere inat, inançla ve kararlılıkla kazandı koşularını. Ben hep yılların ezilmiş Anadolu kadınına gördüm Süreyya koşarken. Umarım abartmıyordum ama iyi koştu. Keşke biz kadınlar da daha bir görünür sahiplenseydik onu!..

Bunun dışında; 11 Ekim 2003'te Ankara Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu'nda 10 bin kadının katılımıyla DEHAP Kadın Kolları Kongresi yapıldı. Önemli bir kurtlaydı. Çok dinamikti. Barış masalarını unutmamışsınızdır eminim. DEHAP'ın İstanbul ve Diyarbakır'da kaçırılan kadın yöneticileri de önemliydi. Siyaseti sistemin istemediği gibi yapan kadınlara yönelik önemli bir derin devlet saldırısıydı bence. Bir yıl içinde pek çok şey oldu. Filistin ve Irak'taki savaşlar, işte bugün İran'da yaşanan deprem, İstanbul'daki patlamalar... Hepsi şiddetin hakimiyeti ve biz kadınların şiddet karşısında çaresizliğimizi hatırlattı hepimize. Ama tüm olumsuzluklara rağmen ülkemizde kadın dayanışması ve farklılıklarımızla beraber olma konusunda bir önceki yıla oranla daha olumluyduk. Bir de şu türban konusunu daha sakin ve kadınca tartışabilseydik. Ben umutlu bir kadının ve kadınlara güveniyorum. 2004'ün kadınlar için daha iyi olmasını diliyorum...

Fatma Nevin VARGÜN

Tek bir kadın filmi bile gösterime girmede

2003 yılını düşündüğümde kadınlar için çok önemli ve çağ atlatıcı bir olay veya durum aklıma gelmiyor. Kadın cephesinde yeni bir şey yoktu diyebiliriz. Daha önceki yıllarda varolan hukuk mücadelesi bu yıl da devam etti. Namus cinayetleri ve intiharlar had safhada bu yılda da vardı. Kadın kuruluşları bazı ortak platformların dışında bu yıl da pek birleşemedi. Kötümser bir tablo çizmek istemem. Gelecek yıllarda gerçekleştirecek olumlu gelişmelerin tohumları atıldı demeyi isterim.

Sanat cephesinden baktığımızda da, pek üretken bir yıl geçirdiğimizi düşünmüyorum. Türk sinemasında 2003 yılında tek bir kadın filmi bile gösterime girmede. 2003'te çekilen veya proje halindeki filmleri 2004'de bekliyoruz. 2003'te yayımlanan pek çok kitap arasında Leyla Özalp'in "Seni Seviyorum Sinema" adlı kitabı sinema tarihimize için iyi bir belge olmasının yanı sıra sinemamızda gözardı edilen kadın emeğinin ifade edilmesi açısından da önemliydi. Fatmagül Berktaş'ın "Tarihin Cinsiyeti" adlı kitabı kadınların belleklerini kazanmaları yönünde yazılmış yetkin bir kuramsal araştırma kitabıydı. "Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali" de bence kadınlar açısından ülkemizdeki en önemli sanat olayı olma özelliğini koruyor. 2004'de kadınların daha üretken ve yaratıcı olacağı bir yıl geçirmemizi diliyor ve umut ediyorum.

Şükran Yücel

Korkarım ki...

Kadının insan hakları ve genel anlamda insan hakları ile ilgili olarak kağıt üzerinde pek çok mekanizma olmasına rağmen bütün bu yaptırımları uygulama konusunda geri adımlar atmış bulunuyoruz. Irak'ta süregelen savaşta halen kaç kadına tecavüz edildiği ve kaç kadının bu tecavüzler sonucu 'namus' cinayetine maruz kaldığı belli değil. Korkarım ki yakın bir gelecekte de belli olmayacak. Öte yandan İslamophobia ve sözümona 'medeniyetler çatışması'nın faturası da kadınlara çıkarılmakta. En basitinden Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu, geçen mart ayında kadının insan hakları ile ilgili 'uzlaşmış sonuçlar'a varamadı. Kendi tarihinde bir ilk olan bu durum; kadının insan hakları ile Pekin'de elde ettiğimiz kazanımları da etkileyecek görünüyor.

Leyla Pervizat

SEÇİL BÜKER

SİNEMADA ANLAM YARATMA

SEÇİL BÜKER - CANAN ULUYAĞCI

Yeşilçam'da bir Sultan

Kim Korkar Hain Hitchcock'tan Seçil Bükker

Sinema alanında çok sayıda değerli araştırma yayınlayan, özellikle göstergebilim ve psikanalitik çözümleme alanlarında Türkiye sineması yazınına önemli katkılarda bulunan, genç akademisyenlerin önünü açan, reklamlarda ve sinemada kadın temsilinden kadın yıldızlara kadar geniş bir alanda eserler veren, sinema alanındaki ilk kadın profesörlerimizden "üretken bilim kadını"

Prof. Dr. Seçil Bükker

7. Uçan Süpürge

Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde

7. Uçan Süpürge

Uluslararası Kadın Filmleri Festivali

6-16 Mayıs 2004

2003

Kadın

2004

TRT 1 Radyosu'nda 7 Ocak 2004 tarihinde başlayan Uçan Süpürge Kadın 2004 Radyo Programı'nın ilkinde kadınlar 2003'ü değerlendirdiler ve 2004'e ilişkin beklentilerini anlattılar.

Serpil Üşür (A.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi)

2003'ün mirası şöyle bir şey: Kadınlar İslamcılık, Kürtçülük, solculuk, sağcılık gibi büyük ideolojik kimliklerini ciddi ölçüde aşma eğilimindedir. Ortak bir gündem oluşmaya başladı, ki bu Türkiye için çok önemli. Ben 2003'te çok önemli toplantılara aşma eğilimindedir. Ortak bir gündem oluşmaya başladı, ki bu Türkiye için çok önemli. Ben 2003'te çok önemli toplantılara şahit oldum, çok değişik kesimlerden kadınların ortak gündemde birleşebildiklerini gördüm. Bu gündem; kota, Siyasi Partiler Yasası'nda kadın kollarına yeni özgürlükler ve haklar yaratan talepler, Hazine'den kadın örgütlerine pay gibi birtakım somut talepler üzerine birleşiyor. Bunlar çok güçlü seslerdir. 2004'te bu sesleri daha güçlü duyacağımıza inanıyorum.

Nazik Işık (Kadın Dayanışma Vakfı)

Son bir yıldan önceki dönemde, Ailenin Korunmasına Dair Yasa'nın çıkması, Medeni Yasa'daki değişiklik, son dönemde Türk Ceza Yasası Tasarısı çerçevesinde kadın kuruluşları olarak yaptığımız çalışmalar... bütün bu kazanımlarımızın üzerinde yükseldiğimiz, belli bir baskı gücüne ulaştığımız bir yıldır 2003. Kurumsallaşmakta ve kurumsallaştırmakta olduğumuzu gösteren bir dönemdi. 2004'te hedefimiz, kadınlar için çok önemli olan danışma merkezlerinin ve sığınma evlerinin sayısını arttırmak olacak. İkinci olarak; Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin ve İhtiyari Protokol'ün artık Türkiye'de işlenmesini sağlamak gerekiyor. Namus cinayetleri de bizim için çok önemli bir mücadele alanı. 2004'te bir başka önemli noktamız da yerel seçimler ve kadınların gündeminin yerel seçimlere ne kadar taşınacağı olacak.

Yıldız Ecevit (Uçan Süpürge)

2003'te kadın örgütleri açısından oldukça yüklü bir gündem vardı. 2004'te kadın örgütlerinden beklediğim; hak savunuculuğu yapmak, kadın-erkek eşitliği için çalışmak, bir cinsin diğer bir cinsi ezmeyeceği bir toplum için çalışmak, demokrasi ve sivil toplumun güçlenmesi için çalışmak... Ayrıca, kadın örgütlerinin gençleşmesi, genç kadınların da bu örgütlere katılması, önce kadın hakları ve daha sonra da genel olarak insan hakları için mücadele etmesi... Bütün bunlarla birlikte, 2004'ün gündeminde kadınlar açısından en önemli konu, yerel seçimler.

Güldal Akşit (Devlet Bakanı)

2003 yılında Türk kadınları adına çok şeyler yapıldı. Belki bugüne kadar yapılmadığı kadar çok işler yapıldı. Ama bu yalnızca devlet gücüyle, eliyle olmaz. Sivil toplum ve devlet el ele verirse, üniversiteler el ele verirse, toplum kadın konusunda el ele verirse başarıya ulaşır.

Yakın Értürk (BM Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörü)

2004'te Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu, iki önemli konuyu görüşecek. Birincisi, kadın ve barış, ikincisi de erkeğin rolü. Kadın-erkek eşitliğini tartışırken ataerkil bir toplumda erkekliğin nasıl kurulduğundan de söz etmeliyiz.

Selma Acuner (Akademisyen)

Avrupa Birliği, eğer bir toplumsal dönüşüm projesi haline gelmişse ve insan hakları politikaları çok önemli ise kadın hakları politikaları da çok önemlidir. 2004 yılında bir Avrupa Birliği için Türkiye'nin müzakere süreci başlayacak. Bunun içinde siyasi kriterlerin yerine getirilmesi gerekiyor, kadın politikaları da siyasi kriterler altında. Hükümetler, kadınlarla ilgili yükümlülüklerini 2004 yılının aralık ayına kadar yerine getirmek zorunda. Eğer yerine getirmezse de bunlar eş zamanlı politikalar olduğu için Türkiye, müzakere tarihi alamayacak. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Yasası da hâlâ çıkmadı.

Şenal Saruhan (Hukukçu)

2003 yılını kadınlar Türk Ceza Yasası'nda yeni bir düzenleme yaratılması için adım atarak geçirdiler. Türk Ceza Yasası'nda da diğer yasalarımızda olduğu gibi önemli eşitsizlikler yer alıyordu. Bu konuda kadınlar yıllardır biriktirdikleri eleştirileri yazılı hale getirdiler, öneri metinleri oluşturdular ve bunları Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ulaştırdılar.

300'e yakın filmde, dönemin ünlü yıldızlarının söyler gibi yaptığı şarkıları
seslendiren, Türkiye sinemasının gizli sesi, görünmeyen kadın sanatçısı

Belkis Özener

7. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde...

7. Uçan Süpürge
Uluslararası Kadın Filmleri Festivali
6-16 Mayıs 2004

2003'ün gündemi: Kadına Yönelik Şiddet

2003 yılında daha önceki yıllarda olduğu gibi gündemin birinci sırası hep aynıydı: "Kadına Yönelik Şiddet". Kadın Dayanışma Vakfı'nın 14-16 Kasım 2003 tarihleri arasında Ankara'da düzenlediği VI. Kadın Danışma Merkezleri ve Sığınaklar Kurultayı'nda şu bildirge okundu:

VI. Kadın Danışma Merkezleri ve Sığınaklar Kurultayı'nı Ankara'da gerçekleştireyoruz. Ankara: Ülkemizin başkenti, devletin merkezinin bulunduğu, Meclis'in, hükümetin bulunduğu şehir! Bu nedenle VI. Kurultay'da Ankara'da toplanmış olmanın simgesel özelliğini devletten, hükümetten taleplerimiz üzerinde biraz daha fazla durarak derinleştirelim istedik.

Birazdan özetleyeceğimiz taleplerimiz, bugün altıncısını gerçekleştirmekte olduğumuz Kadın Danışma Merkezleri ve Sığınaklar Kurultaylarında dile gelmiş, sonuç bildirilerinde yer almış taleplerdir. Taleplerimizden de önce, daha ilk Kurultay'da, 1998 yılında dile getirdiğimiz bir çağırımızı tekrarlamak istiyoruz. Böylece, hem Kurultay ve katılımcısı kuruluşlar olarak kadın olmanın ortaklığında var olduğumuzu, hiçbir ulusal, dinî ya da dile dayalı ayırımımızın olmadığını hem de isteklerimizin gerçekleşmesinde herkesin katkısını beklediğimizi öncelikle duyurmak istiyoruz. 1998'de ilk Sonuç Bildirimizde şöyle diydük: "Kadına yönelik şiddetle mücadele için çok uzun soluklu ve zorlu olduğunu biliyoruz. Öyle ki, şiddete karşı mücadele ederken, şiddetin en ağır biçimlerine uğrayan Konca Kırış'ın kaybolması, Serpil Öğretmenin tecavüz edildikten sonra öldürülmesi ve diğer örnekler, içinde bulunduğumuz durumun ciddiyetini açıklıkla ortaya koyuyor. Dolayısıyla, hiç bir ulusal, dinsel ve dilseel ayırım yapmadan, tüm kadınları ve kadın gruplarını ortak noktamız olan kadınlık bilincinde birleşmeye davet ediyor, konuyla ilgili tüm meslek odalarını ve gruplarını ve basın mensuplarını isteklerimizin yaşama geçirilmesi konusunda katkıda bulunmaya çağırıyoruz." (I. Kurultay, Sonuç Bildirisi)

Kadına yönelik şiddetle mücadele çerçevesinde devlete/hükümete yönelik taleplerimizi gözden geçirirken gördüğümüz bazı temel noktaları şöyle özetleyebiliriz: Bizim tüm taleplerimiz, ülkemizin de taraf olduğu uluslararası belgelere, evrensel değerlere, kadının insan haklarına dayanıyor. Bizim taleplerimizin tamamı, kadını; yaşamak, güvende ve sağlıklı yaşamak, bedensel ve ruhsal bütünlüğüne zarar gelmeden ve geliş-

me hakkı çiğnenmeden yaşamak hakkına dayanıyor. "Yaşama hakkının" ülkedeki tüm kadınlar için gerçekten var olmasını sağlamayı hedefliyor. Çünkü şiddet, biz kadınların yaşama hakkını tehdit ediyor.

Biz Kurultaylarımızı kendi çalışmalarımızın iletişimi, eşgüdümü ve işbirliği için, ortak politikalarımız ve takipçiliğimiz için yapıyoruz. Ancak, devlete ilişkin olarak da, devletin hem kendi içinde hem de bizimle eşgüdümüzlüğüne hep dikkat çekmişiz, hep devletin sorumluluklarını yerine getirmesini kolaylaştıracak ve sağlıklı kılacak bir işbirliğini arzu ettiğimizi beyan etmişiz. Devlettaki eşgüdümsüzlük sorununu çözmek ve kadına yönelik şiddetle mücadeleye hız kazandırmak için, 1999'daki II. Kurultay'dan başlayarak, devlete birlikte ülke ölçeğinde uygulanacak eylem planı ve programı hazırlamayı teklif etmişiz. Dikkatinize sunuyoruz; bu teklifimiz hâlâ yanıt bulmuş değildir. Geçen yıl özel olarak 3 Kasım seçimlerinin sonuçlarını ve AKP Hükümeti'nin programını değerlendirerek Hükümet Programı'nda, açık ve net bir biçimde "kadın-erkek eşitliği ilkesine" ve "fırsat ve uygulama eşitliği hedeflerine ulaşmaya kadar devletçe alınacak geçici ve özel önlemler"e, olumlu ayırmacılık, kota vb. ilkelere yer verilmemesini eleştirmiş, ihtiyaç duyduğumuz gelişmelerin "acil eylem planı" içinde sağlanmasını talep etmişiz. Şimdi Kurultaylarımızın devletten-hükümetten taleplerini beklentilerini özetlemeye geçiyoruz.

Danışma Merkezi, Danışmanlık Hizmetleri Taleplerimiz: Üç yıldır, kadınların Türkiye'nin her yerinden ücretsiz arayabileceği ve başvurabileceği yerleri öğrendiği Alo Şiddet Hattı'nın kurulmasını istiyor, talep ediyoruz. Bilindiği gibi, "Alo 183" bu talebi karşılamayı hedefledi, ancak henüz tam olarak gerçekleştirilemedi. Danışma merkezlerine ilişkin bir diğer talebimiz, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) kadın kuruluşlarıyla ortak çalışmalar yaparak her ilde 24 saat hizmet veren kadın danışma merkezleri oluşturması ve kadın danışma merkezlerinin semt ölçeğinde yaygınlaştırılmasıdır.

Sığınaklara İlişkin Taleplerimiz: Türkiye'de 8'i SHÇEK'e, 4'ü belediyelere bağlı, 1'i de Yenimahalle Belediyesi tarafından desteklenmekle birlikte Kadın Dayanışma Vakfı'na ait yani bağımsız olmak üzere toplam 13 kadın sığınma evi bulunmaktadır. Ülkemizde yetişkin kadın nüfus 15, evli kadın nüfusu da 13 milyon üstünde iken, mevcut sığınma evlerinin toplam yatak kapasitesi de 200 dolayın-

dayken, yeni sığınaklara ihtiyacımız olduğu açıktır. Bu nedenle, Türkiye'de kadın sığınma evi sayısının artırılması bütün Kurultaylarımızda dile gelmiş olan talebimizdir. Önerilerimiz de, SHÇEK'in her ilde sığınma evi açması, Belediyelerin verdikleri sözleri tutup kadın sığınma evi açmaları ve yereldeki kadın kuruluşlarıyla birlikte çalışmaları ve bağımsız kadın kuruluşlarının sığınaklarına destek verilmesi olmuştur.

SHÇEK'e ait kadın sığınaklarının güçlendirilmesini istiyoruz. Bunun için: Bu sığınaklar bağımsız kadın kuruluşlarıyla aynı ilke ve standartlarla hizmet vermeli. Devlet bütçesinden ayrılan ödeneklerini kullanabilmeli, tasarruf tedbirlerinin kapsamına sokulmamalı, hatta bütçeden daha yüksek bir pay almalıdırlar. Bağımsız kadın kuruluşları ile iletişim içinde işletilmelidirler. Konukevlerinde kadın bakış açısına sahip personel istihdam edilmelidir. Denetimleri sığınak işletmiş kadın kuruluşlarından temsilcilerle birlikte yapılmalıdır.

Mevcut konukevleri ve sığınakların hizmet etkinliğini sağlayacak destekleri de istiyoruz. Bu desteğin de en başta maddi destek olmasını, sadece devlete ait sığınaklara değil bağımsız sığınaklara da merkezi ve yerel devlet bütçelerinden kaynak aktarılmasını talep ediyoruz. Ayrıca bağımsız kadın sığınaklarına örneğin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'ndan fon sağlanmasını istiyoruz. Dağıtım hükümete bırakılmış uluslararası fonlardan yararlanmakta da öncelik istiyoruz. Mevcut sığınakların azlığına ve devletin kadın sığınakları konusundaki ilgisizliğine rağmen, biz, tecavüze uğramış kadınlar, çocuk anneler, ensest kurbanları, seks işçileri, uyuşturucu bağımlıları gibi farklı ihtiyaçlara sahip kadın gruplarına hizmet verecek şekilde çeşitlendirilmiş sığınaklar istiyoruz.

Merkezi ve Yerel Devlet Bütçesine İlişkin Taleplerimiz: Devletin bütçe disiplinine ve fon dağıtım kurallarına ilişkin taleplerimiz şöyle:

Biz, şiddetin her türüsünü içeren ve öncelikle kadın ve çocukları tehdit eden savaşa karşı durulmasını, silahlanmaya ayrılan bütçenin kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin bütçeye aktarılmasını, Bütçenin, ulusal ya da uluslararası kaynakların nerede, nasıl kullanıldığına ilişkin kullanım kararları ve uygulamalarının şeffaf olmasını, Toplumsal cinsiyet rolleri açısından bütçelerin (devletin gelir ve harcamalarının) etki ve sonuçlarının görünürlüğünün artırılmasını, yani toplumsal cinsiyete dayalı bütçe analizlerinin yapılmasını istiyoruz.

şiddet mağduru kadınlara sosyal destekler sağlanması ve kamu hizmetlerinin iyileştirilmesine ilişkin taleplerimiz:

Şiddete uğramış kadınların konut sorunlarına çözüm üretilmeli, örneğin bir kırsal belediye lojmanı bu amaca tahsis edilmeli; bu kadınlara ve çocuklarına ücretsiz eğitim ve sağlık olanakları sağlanmalı ve işe yerleşmede öncelik tanınmalıdır. Şiddet mağduru kadınlar ve çocukları sosyal yardımlardan öncelikle yararlanmalıdırlar. Şiddet kurbanı kadınların ev kurmalarına destek olmak amacıyla Kadın Destek Fonu (Kadın Sigorta Fonu) oluşturulmalı, bu fona Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'ndan kaynak ayrılmalıdır. İŞKUR, iş ve beceri eğitimlerinden yararlanma ve işe yerleştirilmede şiddet mağduru kadınlar için kotalar ayrılmalı, eğitim döneminde kadın ve çocuklarının geçim giderlerine destek sağlayıcı düzenlemeler getirmelidir.

Devlet şiddet mağduru kadınların ihtiyaç duyduğu uzun süreli hukuksal yardım, tıbbi tedavi desteği, barınma, mesleki eğitim ve iş olanaklarına kavuşturmak ve çocuklarına kreş ve eğitim imkanları sağlamak için kurumlar yaratmalıdır. Enstest kurbanı 18 yaşından küçük çocuklar mümkün olan en kısa sürede koruma altına alınmalıdır.

Kamu Hizmetlerinin İyileştirilmesine Yönelik Taleplerimiz:

Kadının fizyolojik ve ruhsal sağlığının korunması ve desteklenmesi için bilgilendirme çalışmalarının artırılması, ilgili merkezi ve yerel tüm kamu kurumları ile ortak projeler yapılmalıdır.

Aile içi şiddet alanında yükümlülükleri olan tüm meslek elemanlarına (adalet teşkilatı, tıp kurumları, öğretim kurumları vb) özel eğitimler verilmeli, özel politikalar geliştirilmelidir. Örneğin, Adli Tıp'ta ve hastanelerin acil servislerinde cinsel suçların tespiti için özel birimler oluşturulmalı, danışma merkezleri ile ortak çalışılmalı, bu konuda kolluk güçleri ve adliye personeli özel olarak eğitilmelidir. Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nün (KSSGM) kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın kuruluşlarıyla ortak düzenleyecekleri bir programla Adalet, İçişleri, Sağlık Bakanlıklarından bünyesinde düzenli hizmet içi eğitim seminerleri yapılmalıdır. Namus gerekçesiyle cinayet işleyen erkek çocuklar ve eğer ölmemişlerse bu suçların mağdurları için özel rehabilitasyon merkezleri açılmalıdır. Psikolojik sorunları olan kadınlar için genel hastaneler uygun mekanlar değildir. Özel bakım, rehabilitasyon ve destek görebilecekleri, korunacakları "yaşam mekanları" oluşturulmalıdır. Kadına yönelik şiddetle ilişkili bir

görevi olan kuruluşlardaki mesleki etik komiteleri etkinleştirilmelidir. Her ilde Sağlık Müdürlüklerine bağlı olarak çalışacak, kadınlara yerel ve gezici sağlık hizmeti veren donanımlı araçlar sağlanmalıdır. Sağlık ocaklarında düzenli olarak yapılan mahalle semt taramalarında kadına yönelik şiddet bilgileri de, anketler, bilgi formları vb aracılığıyla tutulmalı, bu nedenle bu ocaklarda çalışan personele eğitim verilmelidir. Kadınların sağlık hizmeti alırken şiddet görmeleri engellenmeli; muayeneler sırasında jandarma-polis vb. üçüncü kişilerin odada bulunması yasaklanmalıdır. Enstest ve/veya tecavüze uğramış kadın ve çocuklara özel eğitim almış tip, hukuk ve emniyet personeli hizmet vermeli, örneğin ilk muayeneyi yapacak sağlık personeli eğitimli özel bir ekip olmalıdır. Hastanelerin acil servislerine şiddet nedeniyle başvuran kadınlarla ilgili özel düzenlemeler yapılmalıdır. Şiddet mağduru kadınların mevcut sosyal yardım ve hizmetlerden yararlanmasını kolaylaştırmak için önlemler alınmalıdır. Örneğin, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının mütevelli heyetlerinde kadın kuruluşlarından, kadın danışma merkezlerinden temsilciler bulunmalıdır. Karakollarda kadın büroları oluşturulmalı, bu bürolarda özel eğitim almış kadın personel istihdam edilmelidir. Sosyal güvenliği olmayan kadınlar sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanabilmelidir. Kadın Danışma Merkezleri tarafından ekonomik durumu iyi olmadığı için İŞKUR ve/veya SHÇEK'e yönlendirilmiş olan kadınlara kreş, ana okulu, gündüz bakımevlerinden yararlanma gibi destekler sağlanmalı, bu amaçla ayrılmış kontenjanlar artırılmalıdır. Ev içinde, dışarıda, okulda, işyerinde, yurttaki, karakolda, hapishanede, hastanede, cadı kentlerde ve diğer tüm yaşam alanlarında taciz ve tecavüze uğrayan her yaşta, meslekten, dilden, dinden, etnik gruptan, cinsel tercihten, engelli gruplardan kadınlara, kısaca tüm kadınlara, kendini kadın hissedenerlere ve yakınlarına yönelik bilgilendirme, yönlendirme ve destekleme çalışmaları yürütülmelidir.

Yasal Düzenleme Taleplerimiz:

Uluslararası sözleşmelerin de öngördüğü gibi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi devletin öncelikli görevlerinden biridir. Şiddetin ve onu besleyen önyargılar, gelenekler, örf ve âdet vb. düşüncelerin de ortadan kaldırılmasını içerecek biçimde toplumsal bir seferberlik başlatılmalı ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile ilgili özel bir yasa çıkarılmalı; her yıl 25 Kasım günü TBMM'nin bir oturumu sadece kadına yönelik şiddetin konuşulması ve tartışılmasına ayrılmalıdır. TBMM'de "Kadın-Erkek Eşitliği Daimi

İzleme Komisyonu" kurulmalıdır.

Tüm yasal düzenlemelerde BM Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirisi'nin şiddet tanımını esas alınmalıdır. Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) İhtiyatı Protokolü'nün onay işlemlerinin tamamlanmasını talep ediyorduk, gerçekleşti.

Kadın-Erkek Eşitliği Çerçeve Yasası çıkarılmalıdır. KSSGM Teşkilat Yasası çıkarılmalıdır. (Ayrıca, kadınlarla ilgili tüm bakanlıkların çalışmalarının tek bir merkezden koordine edilmesi amacıyla kadın bir Başbakan Yardımcısı seçilmesini istiyoruz.)

Medeni Yasa'nın yenilenmesi talebimiz, 2001 yılı sonunda gerçekleşmiş, yasal mal rejimi edinilmiş mallara katılma rejimi haline gelmiştir. Ancak, aile içinde gerçek eşitliği sağlamanın ve şiddete karşı koyabilmenin en önemli araçlarından biri olarak, Medeni Yasa'nın yürürlüğü ile ilgili 10. madde, Ocak 2002'den önce gerçekleşmiş evliliklerin de yeni yasal mal rejiminden yararlanmasını sağlayacak şekilde derhal değiştirilmelidir. (Bu talebimize ilişkin "Ekonomik Şiddetle Hayır Kampanyası", VI. Kurultay'da özel olarak ele alınacaktır.) Türk Ceza Kanunu'ndan ayrımcılık içeren tüm maddeler çıkarılmalı, kadına yönelik şiddet cezalandırılmalı, bakalet kontrolü de dahil olmak üzere namus gerekçesiyle işlenen suçlar cezalandırılmalı, enstest ve tecavüzle ilgili özel hükümler eklenmelidir. (TCK Tasarısı, VI. Kurultay'da özel olarak ele alınacak aynı bir gündem maddesidir.) Yeni İş Kanunu'nda da yer almış bulunan "iş yerinde cinsel taciz" TCK'de de düzenlenmelidir. İş Kanunu'na iş yerlerinde cinsel taciz şikayet komisyonu kurulması yönünde ekleme yapılmalıdır. Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı, kadın kuruluşları tarafından incelenmeli, kadın sığınakları ve danışma merkezleri açmak görevi Yasa'da yer almalı; açılacak kadın sığınaklarının protokoller yapılarak ve gerekli destekler sağlanarak kadın kuruluşlarına işletilip denetleneceğini belirten madde Tasarıya eklenmeli, yerel yönetimler kadın kuruluşlarına sosyal ödenek ayrılmalıdır.

Kadınların kadının insan hakları ve kadına yönelik şiddete karşı koyma yolları hakkında anadillerinde bilgilendirilmelerine, yerel radyo ve TV'lerde farklı dillerde kadının insan haklarının anlatılmasına imkan sağlanmasına ilişkin talebimiz, radyo-TV yayıncılığında dil serbestisine ilişkin yeni yasal düzenlemelerle bir ölçüde karşılanmış oldu. Ancak, uygulamanın başlamasına, eğitim programlarının oluşturulmasına ihtiyaç sürmektedir. Aile Mahkemelerinin kurulmasını defalar-

ca istedik, kuruldu. Şimdi, bu mahkemelerde kadın bilincine sahip yargıların görevlendirilmesi talebimizi sürdürüyoruz.

Çıkarılmış olmasını çok önemli bulduğumuz ve çıkarılması için çok çaba harcadığımız Allenin Korunmasına Dair Yasa'nın etkin ve standart şekilde uygulanmasını sağlayacak bir Adalet Bakanlığı Genelgesi çıkarılmasını talep ediyorduk. 2002'de Prof. Dr. Aysel Çelikel'in bakanlığı sırasında çıktı. Yasa kapsamının yeniden düzenlenmesini talep etmeye devam ediyoruz. Örneğin, nikahsız birlikte yaşayan ya da imam nikahlı yaşayan, boşanma vb nedenle eşinden ayrı yaşayan kadınların da koruma kapsamına alınmasını istiyoruz. Kurultay katılımcıları olarak bu amaçla 1999'da bir de yasa teklifi de hazırlamıştık.

Boşanma davalarında kadının maddi-manevi tazminat talebinde bulunduğu durumlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 103. maddesinin uygulanmasını ve kocanın malvarlığı üzerine ihtiyatlı tedbir konmasını, bu amaçla Adalet Bakanlığı'nın bir Genelge yayınlamasını talep ediyoruz. Seks işçilerinin sorunlarına görece ilyleşme getiren ve talep ettiğimiz Yönetmelik yayınlanmıştır. Ancak, fuhuşla ilgili tüm mevzuatın seks işçilerinin de katılımıyla gözden geçirilip yenilenmesi, seks işçileri ile farklı cinsel tercihleri olanların fuhuş sektörü dışında çalışma hakkına sahip olması, farklı cinsel tercihleri olan kişilere yönelik hukuki ve cezai yaptırım getirme ve mevcut yaptırımları artırma girişimlerine son verilmesi gibi taleplerimiz devam etmektedir.

Sığınaklarda kalan kadın ve çocukların okul nakilleri ve nüfus cüzdanı çıkartma işlemleri sırasında ikamet istenmemelidir. Kimlik bilgilerinin gizli tutulması için İçişleri Bakanlığı'nın muhtarlara genelge göndermesi ve gizliliğin korunması gerekmektedir. Yasayla düzenlenmiş kürtajın süresinin uzatılması, koca ve ebeveyn izni şartının kaldırılması, kürtaj ve doğumun ücretsiz olmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele de Konulacak Önlemler:
Tüm eğitim kurumlarında (okul öncesi-nden başlayarak) şiddet ve cinsel taciz çocuklara anlatılmalı, korunma öğretilmeli, bu amaçla, eğitim program ve materyalleri hazırlanmalıdır. Okul kitaplarındaki ve eğitim sürecindeki cinsiyet ayrımcılığı sona erdirilmelidir.

Medyadaki cinsiyetçi yayınlara son verilmelidir.

Halk Eğitim Merkezleri ve Toplum Merkezlerindeki çalışmalar kadına hep açık tutulmalı, kadınları güçlendirecek eğitimlere, yasal okuryazarlık, kadının insan hakları ve gönüllü eğitimler düzenlenmelidir. 4320 sayılı Allenin Korunmasına Dair Yasa'nın tanıtımına ilişkin programlar, sık aralıklarla radyo ve televizyonlarda yayınlanmalıdır. Bu yayınların kadınların anladıkları çeşitli dillerde olmasında yarar görülmektedir.

Her alanda ve düzeyde kamu kadrolarının eğitiminde toplumsal cinsiyet duyarlılığı eğitimine yer verilmelidir. Şiddet mağduru kadınların davalarında gerekli duyarlılığı göstermeyen, 4320 sayılı Yasa hükümlerini yerine getirmeyen hakimler için şikayet hakları kullanılmalıdır.

Tüm karar yönetim ve denetim mekanizmalarında kadınlara en az Yüzde 30 kota tanınmalı, siyasi partiler ve seçim yasaları anılan kritik eşitlik dikkate alarak yeniden düzenlenmelidir.

Yoksullukla İlgili Özel Önlem Taleplerimiz:

Yoksul kadınlar için sürekli ve düzenli gelir anlamına gelecek sosyal yardım acil eylem planına konmalı ve uygulanmalıdır. Yardım, doğrudan kadına verilmelidir. Alle, çocuk yardımları, lojman yardımı, sosyal ödemelerdeki muamele eşitsizliği sorunlarının çözümlenerek bu tür sosyal yardımlarda eşlerin ortak kararı gözönülmelidir.

Aynı olanakların afet ve göç nedeniyle mağdur olan kadınlara da sağlanması gerçekleştirilmelidir. Tüm bunlara ilaveten, 2002'de yapılan V. Kurultay'da, Anayasa Mahkemesi'nin evli kadınların sadece kendi soyadlarını kullanmalarını kabul etmeyen kararının Anayasasının eşitlik ilkesine ve BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne aykırılık nedeniyle BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'ne götürülmesine de karar verilmiştir.

Sonuç olarak;

Anlattıklarımız kurultay katılımcısı kadın kuruluşlarının "bir ülke eylem planı ve programı" istedikleri açıktır. Böylece, tarihli, takvimi belli, harcaması ve kaynağı belli, kimin, ne zaman, hangi iş yapacağı belli bir çalışma oluşturulmuş olacaktır. Ülkemizin ve kadınların bu alanda gelişme sağlamaya ihtiyacı var. Bu alanda gelişme sağlayamazsak; bizim acılarımız son bulmayacak, bu ülkede demokrasi gelişmeyecek, insan hakları hep sakat kalacak, kamu kaynakları, insan kaynaklarımız

hep israf olacak!

Evet, biz ülke eylem planının hazırlanmasını ve ciddi icra programlarıyla uygulanmasını istedik, istiyoruz.

2003'ün Gündemi:

Avrupa Birliği 2003'te de kadınların gündemindeydi. Selma Acuner'in Uçan Süpürge'nin TRT Radyo 1'de yayınlanan programı Kadın 2004'te söyledikleri...

Avrupa Birliği, bir toplumsal dönüşüm projesi. Bir tarafta o var, bir tarafta Türkiye'nin toplumsal dönüşüm projesi var. Aslında bunların hepsi yükümlülüğümüz, şiddet yükümlülüğümüz, çalışma yaşamı esas olarak yükümlülüğümüz çünkü Avrupa Birliği bir ekonomik topluluk olarak kuruluyor biliyorsunuz ve kadınlar açılımlarını yine eşit işe eşit ücret çerçevesinde buluyorlar. 1957'deki 119. maddedir ama oradan ciddi bir açılım sağlanmış. Aynı Türkiye'de 80'lerde ki kadın hareketi sonucunda kadınların kendine ciddi bir toplumsal alan açması gibi dolayısıyla Avrupa Birliği aslında.. Türkiye'nin bir toplumsal dönüşüm projesi zaten var ama biliyorsunuz özellikle kadın politikalarında dışardan gelen yani uluslararası sözleşmeler bu politikaların oluşmasını hızlandırır. Türkiye'de Avrupa Birliği konusunda bir yerde bunu yaşıyoruz. Ancak önemli olan nokta şu. Avrupa Birliği, eğer bir toplumsal dönüşüm projesi haline gelmişse ve insan hakları politikaları çok önemli ise dolayısıyla kadın hakları politikaları da çok önemlidir. Mesela bakın, 2004 yılında herkes şimdi oraya endekslendi; bir müzakere sürecinin başlamasından bahsediliyor ve bunun içinde siyasi kriterlerin yerine getirilmesi gerekiyor. Bazı kriterler daha sonra da yerine getirilebilir. Kadın politikaları, siyasi kriterler altında, o kadar net. Demek ki hükümetler, kadınlarla ilgili yükümlülüklerini hepsini 2004 yılının Aralık ayına kadar yerine getirmek zorunda. Eğer yerine getirmezse de bunlar eş zamanlı politikalar olduğu için Türkiye, müzakere tarihi alamayacak. Biz kadınlar olarak bunu her yerde söylüyoruz, şimdi Türkiye'nin hâlâ yerine getirmedikleri hükümler var. Nedir bu hükümler?

TCK

Kadına Yönelik Şiddet Çalışma Yasası - İş Yasası Anayasasının 10. maddesi KSSGM Teşkilat Yasa'sının çıkarılması

Daha ayrıntılı bilgi için Uçan Süpürge'nin web sayfasına ve Uçan Haber kadın dergisinin eski sayılarına bakabilirsiniz.

2003'ün gündemi: Kadın ve Siyaset

Kadınlar ortak gündem oluşturuyor. Farklı düşünen kadınlar dayanışma ve işbirlikleri ile yerel seçimlere hazırlanıyor.

28 Mart 2004 yerel seçim zamanı...

Yerel siyaset kadınlar için neden önemli?

Yerel uygulamalar kadınlarla erkekleri farklı etkiler!

Kadınlar ve erkekler, mahalleyi, şehri, köyü aynı biçimde kullanmaz. Sorunları, ihtiyaçları, beklentileri farklıdır. Yaşanılan çevrenin sunduğu ekonomik ve toplumsal olanaklardan yararlanma fırsatları aynı değildir. Bu nedenle, birlikte yaşadığımız çevreye yönelik politikalar (ya da politikasızlıklar) ve uygulamalar kadınlarla erkekleri farklı biçimlerde etkiler. Nasıl mı?

Ankara'dan iki kadının sesine kulak verelim:

Nazmiye, 47 yaşında: "Ne Gençlik Parkı bilirim ben, ne Çiftlik bilirim. Şu camiler var ya, havaslanırım da öyle camilere gideyim diye, Hacıbayramlara... 47 yaşına geldim de şu merdivenlere, yürüyen merdivenlere, ilk ne daha bindim. Hiçbir şey bilmeyiz yani. Hiçbir tarafa gitmeyiz. Ev bizi bilir. Tamam. Hapishane. Hapis..."

Ayşegül, 28 yaşında: "Paramız olsa biz gene kaçır gideriz de para yok. Hesaplı. Verilen para hesabına göre harcıyor. Aman yol parası vereceğimize onu da bir şeye veriyor diyor, eklemek alırs, şunu alırs, bunu alırs diye. Eşlerimiz gidiyor tabii. Erkeği ne zamana kadar evde tutacağını ki. Adamın canı sıkılıyor, gidiyor kahveye, orda bir arkadaşını görüyor, biniyor arabasına, gidip gezip geliyor.

"Bu yakınmalar size tanıdık geldi mi?

Belki sizin için de yaşadığınız şehir evinizden ve mahallenizden ibaret. Siz olmasanız bile milyonlarca kadın bir tür 'ev hapsi'nde yaşıyor. Ayşegül'ün dediği gibi, erkek bir yolunu bulup şehirde oluyor, kadın ise mahallesinde, evinde yaşıyor. Bu durumda kadınların kendi mahallelerinde olmayan hizmetlerden yararlanmaları mümkün mü? Hele de mahallemizde olmayan hizmetlere ulaşmamız, bu hizmetlerden yararlanmamız için bize özel destekler verilmiyorsa...

Yollar, kaldırımlar, alt-üst geçitler, yaya yolları vb. kadınların kullanımına ne kadar uygun yapılmıştır dersiniz? Peki, siz alışverişinizi yaptıktan sonra pazar arabanızı rahatça sürükleyerek evinize gidebiliyor musunuz? Bebeğini pusete oturtup dolaşmaya çıkabilen bir anne tanıyor musunuz? Sizin de yeterince ışıklandırılmamış alt geçitlerde "sarkıntılığa uğramak" korkunuz var mı? Siz de buralardan hep bir telaş içinde mi geçersiniz? Kaç yolda hava karardıktan sonra korkmadan yürüyebiliyorsunuz? Ya dinlenme yerleri. Mesela parklar?... Siz kaç parkta gönül huzuruyla oturup dinlenebiliyorsunuz? Sizin mahallenizdeki parklarda yeterli aydınlatma, güvenlik görevlisi var mı? Siz çocuklarınızı kreşe gönderebildiniz mi? Yoksa siz de çocuklarınıza kendiniz mi baktınız? Anneniz, kayınvalideniz mi baktı? Pazara, çocuğu komşuya bırakıp mı gittiniz? Peki, hiç araştırdınız mı, kaç belediyenin kreşi var, etüd merkezi var?..

Bu örnekleri her kadın anlar, çünkü yaşar ve bilir, öyle değil mi?

Yerel Politika ve uygulamalar kadınların koşullarını biliyor ve çözüyor mu? Tek tek soralım:

*Yoksul kadınlar için ücretsiz belediye otobüsü saatleri belirlenemez mi

*Kaldırımlar, yaya yolları, cadde ve sokaklardaki yaya geçişleri bebek arabalı kadınların, yaşlı ve sakatların da geçebileceği şekilde yapılamaz mı?

*Yollar, parkları, alt geçitleri daha iyi aydınlatmak mümkün değil mi?

*Parklar, yollar, caddeler gibi bütün ortak mekanlar daha güvenli bir hale getirilemez mi?

*Park bekçileri de içinde olmak üzere bütün güvenlik görevlilerine, kadınlara yönelik özel tehdit ve tehlikeler hakkında eğitim verilemez mi?

*Hava karardıktan sonra belediye otobüsleri kadın yolcuları iki durak arasında, evlerine daha yakın olan yerde indiremez mi?

*Mahallelerde düşük ücretli ya da ücretsiz tam günlük ya da saatlik kreş uygulamaları gerçekleştirilemez mi?

*Çocuklar için mahalle içinde ücretsiz etüd merkezleri açılmaz mı?

*Yaşlı bakım hizmetleri, sakat çocuklarımıza oyun ve eğitim destekleri geliştirilemez mi?

*Birçok kamu hizmeti mahallelere götürülemez mi? Örneğin, her mahallede, her semtte sağlık dispanserleri ya da sağlık ocağı açılmaz mı?

*Her ilçe belediyesi bir kadın danışma merkezi ve sığınma evi açamaz mı?

Bunların hepsi yapılabilir işlerdir. Yeter ki yapılmak istensin.

* KADER Ankara'nın hazırladığı bilgi broşürlerine ulaşmak için:

0 312 467 88 16

2003'ün Gündemi: CEDAW

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) buluşmasının yankıları devam ediyor. Ülke Gölge Raporu'nun hazırlanması çalışmaları da... Pekli Gölge Raporu'nun nasıl hazırlandığını, BM Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörü Yakın Ertürk'ün kaleminden okuyalım...

CEDAW Gölge Raporunun hazırlanması:

Hükümet raporları genelde başarılı ve olumlu gelişmeler üzerinde yoğunlaştıkları için sorunları yeterince yansıtmazlar. Bu nedenle, Komite STK raporlarına büyük önem verir. Ancak, Komite'nin değerlendirmesi resmi rapor temel alınarak yapılacağı için STK'ler bu raporu dikkatlice inceledikten sonra gölge raporunu hazırlamalıdır.

Gölge raporların hazırlanmasında STK'ler (ulusal ve uluslararası) arasında iletişim ve işbirliği önemlidir. İşbirliği sonucu, mutabakata dayalı bir gölge rapor hazırlanabileceği gibi, farklı öncelikleri olan ayrı ayrı raporlar da hazırlanabilir. İkinci seçenek tercih edilecek olur ise, farklı raporlarda yer alan ortak görüşler derlenerek, STK mutabakat görüşü (NGO consensus view) gibi bir başlıkla 2-3 sayfalık bir rapor ayrıca Komiteye sunulabilir. (Koordinasyon ve işbirliğini yansıtmaması bakımından çok etkili olacağını düşündüğüm bu yöntem benim şahsi önerim, daha önce böyle bir uygulamanın olup olmadığını bilmiyorum.) Ana rapor 20-30 sayfa arasında olmalı ve ana hatlarını içeren 3 sayfalık bir özet hazırlanmalıdır.

Raporun İçeriği:

- Raporunda yer alacak sorunlara çerçeve (context) teşkil edecek genel bilgilere yer verilmeli;
- Sorunlar önceliklerine göre sıralanmalı ve CEDAW maddelerine göre sunulmalı;
- Pekin Eylem Platformu ve Pekin+5 sonuç belgesine atıfta bulunulmalı;
- İleri sürülen görüşler istatistik, gazete haberleri, araştırma sonuçları ve somut örneklerle desteklenmeli;
- Sorunların kaynağının ya da uygulamada ortaya çıkan engellerin niteliğinin anlaşılmasına katkıda bulunacak analizlere yer verilmeli;
- Ele alınan her sorun için engeller teşhis edilmeli ve çözüm önerileri sunulmalı. Çözüm önerileri somut olmalı ve söz konusu aktörler, eylemler vs belirtilmelidir. Öneriler geliştirilirken CEDAW Genel Önerileri ve Komite'nin ülkenin bir önceki raporuna ilişkin gözlemleri dikkate alınmalı ve ilgili maddelere referans verilmelidir.

Raporun Formatı (bu bir öneridir):

- Tanıtım sayfası (başlık, yazar(lar), tarih)
- Özet (raporda yer alan görüşlerin ana hatlarını içeren 3 sayfalık bir özet, ana rapordaki sayfa numarasına referans verilmeli)
- İçindekiler
- Giriş (genel çerçeve ve raporun hazırlanışı ile ilgili bilgi)
- Ana bölüm (anlaşma maddelerine göre sorun ve çözüm önerilerinin sunumu)
- Sonuç
- Ek(ler) (şayet gerekiyorsa kanun maddesi gibi içeriğe ilişkin destekleyici bilgiler olabileceği gibi raporun hazırlayan STK'lerin isim ve haberleşme bilgisi)

Raporun Sunumu ve CEDAW Oturumuna Katılım:

Komite her CEDAW oturumunun birinci haftasında bir toplantısını STK temsilcilerini dinlemeye ayırır. Bu toplantıya katılarak gölge raporu sunmak ve Komite üyeleri ile bire bir görüşmelerde bulunmak yararlı olmaktadır. Ancak, raporun Komite üyelerine, özellikle ülke raportörüne (DAW, IWRAW, UNIFEM ya da Komite başkanından öğrenilebilir) ve Komite başkanına daha önceden ulaştırılması gerekir. Ülke raportörü, ülke ile ilgili tüm belge ve raporları inceleyip Komiteye bir analiz sunmakla görevlidir. Ayrıca, sonuç metnini de raportör kaleme alır. Dolayısıyla, raportörle etkileşim içinde olmakta yarar vardır.

Oturuma katılacak olan STK'ler dağıtılmak üzere yanlarında 24 adet rapor bulundurulmalıdır. DAW (Division for the Advancement of Women) oturumun başında raporların dağıtımı konusunda yardımcı olmaktadır, dolayısıyla, raporlar DAW başkanına ulaştırılmalıdır.

Carolyn Hannan, Director
Division for the Advancement of Women
DC - 2, Rm. 1250
Tel. 1-212-963 9750 /
(sekreteri - Marie Antoine 963 6903)

Birleşmiş Milletler binasına girebilmek için yine DAW'a baş vurmak gerekiyor:

Amina Adam, Chief
Coordination and Outreach Unit, DAW
Tel. 963 3169;

Yararlı Web Sayfaları

- 1- DAW -
- 2- UNIFEM -
- 3- IWRAW (International Women's Rights Action Watch)
- 4- UNCHCR (UN High Commissioner for Human Rights)

(Bir BM kurumu olan UNIFEM ile bir STK olan IWRAW gölge raporlarının hazırlanması ve CEDAW oturumuna katılım konularında STK'lara destek sağlamaktadırlar. Bunlarla temasa geçmekte yarar olabilir.)

Prof. Dr. Yakın Ertürk
(Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörü)
ODTÜ Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi ve Kadın Çalışmaları
Ana bilim Dalı eski Başkanı

kadınlar habere bakıyor

"Hayat, haberdır" diyerek yola çıktık. Hayatın kendisi haberse, bizim hayatlarımız sizin haberlerinizde yok, dedik ve yazmaya başladık. Yerel kadın muhabirlerimizin haberleri, görünmeyen kadınların yüzünü gösterdi, sesini duyurdu bize. Ulusal medyanın görmezden/duymazdan/bilmezden geldiği kadın haberlerini yerel gündemden taşıdık. Yerel Kadın Muhabirler Ağı projemiz 2003'te büyüyüp genişledi, güçlendi. Şimdi Türkiye'nin her bölgesinden toplam 12 kadın muhabirimiz, kadınların yerel gündeminin izini sürüyor ve topladıkları kadın haberlerini ulusal basının gündemine sunuyor; değiştirmek, dönüştürmek için...

Uçan Süpürge'nin web sitesi, radyo programları ve yerel kadın muhabirlerimizin haberleri ulusal ve uluslararası medyada buldu yankısını. İngiltere, Fransa, ABD, Almanya ve Belçika'dan yayın yapan radyolarda programlara konuk olduk, Türkiyelikadının gündemini uluslararası alanda konuştuk, tartıştık.

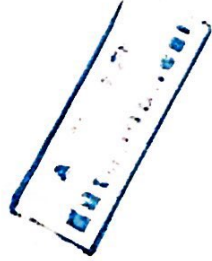
Güneydoğu Anadolu'dan başlayarak "köprüler kurduk". "Köprüler Kuruyoruz" projemiz çerçevesinde Mardin, Şanlıurfa, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Mersin, Antalya, Samsun illerinde buluştuğumuz kadınlarla belgeseller izledik, izlediklerimiz üzerine konuştuk. Belgesel film gösterimi yaptığımız illerde coşkulu kalabalıklarla kadın olmaktan kaynaklanan sorunları tartıştık, çözüm yollarını birlikte aradık. İstedik ki kadınlar kendi seslerini duysunlar, kendilerinin ve birbirlerinin farkına varsınlar. Güçlerini birleştirip güçsüzlüklerini yensinler ve yaşamın her alanında söz sahibi olsunlar.

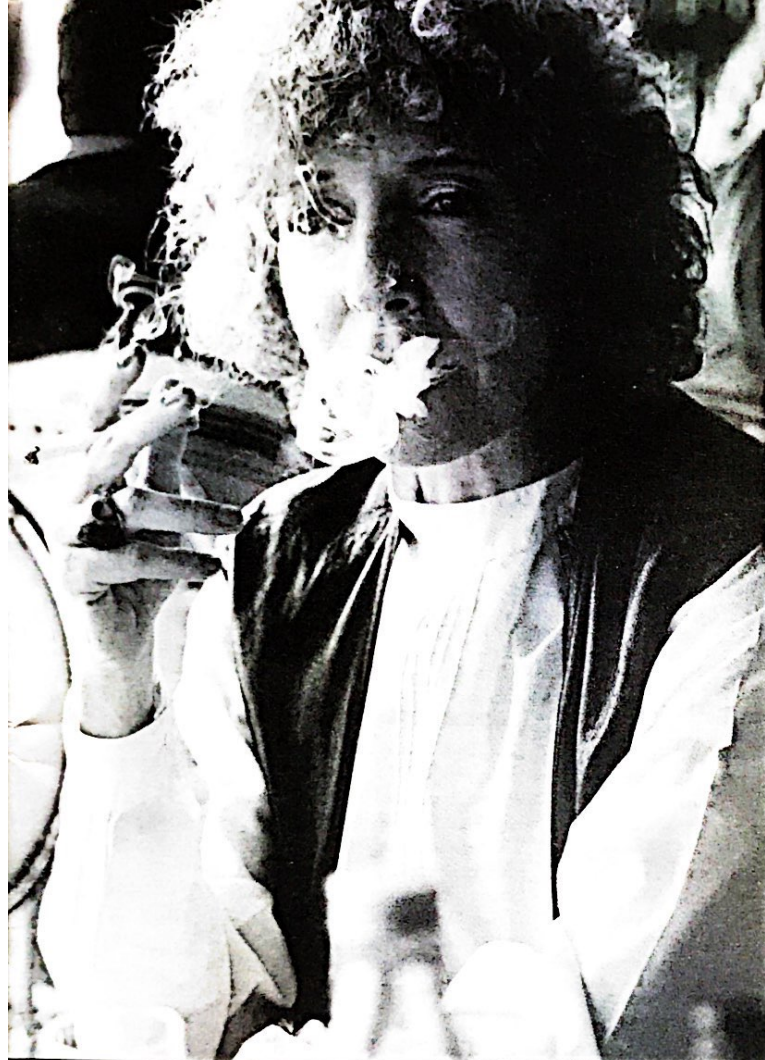
Bu trafik 2004'te de sürecek. Daha sesini duymadığımız, yüzünü görmediğimiz çok kadın var. Onlara ulaşmak, onlarla yeni projelerde buluşmak için...

2004'te Kadının Statüsü Komisyonu, iki önemli konuyu görüşecek. Birincisi, kadın ve barış konusu, çok önemli bir konu. İkincisi de erkeğin rolü.

Evet, KADINLAR GELİYOR ama erkekler gitmiyor.

gidişinin ardından...

Katherine Hepburn

9 Kasım 1907 - 30 Haziran 2003

"Kayda değer bir hayat yaşadım"

1907'de, kadın hareketi aktivisti bir anne ve doktor bir babanın kızı olarak Connecticut'ta doğdu. 12 yaşındayken amatör bir yapımda rol aldı; bu onun ilk oyunculuk denemesiydi. Broadway'de "The Warrior's Husband" oyunu ile adını duyurdu. 1930'ların başında Hollywood'un ilgisini çekmeye başladı ve bir yapımcı şirketiyle anlaştı. Sinema kariyeri 1932'te "A Bill of Divorcement" filmiyle başladı. Ertesi yıl oynadığı "Morning Glory" filmi ona En İyi Kadın Oyuncu Oscar'ı getirdi. Hepburn'un Hollywood'un "geleneklerine" uymayan "aykırı" bir oyuncu olması, kısa zamanda seyirciyi onun filmlerinden uzaklaştırdı. 1938'de yeniden Broadway'e döndü ve "The Philadelphia Story" oyununda rol aldı. 1940'da filme çekilen bu oyun Hepburn'e ikinci Oscar'ı getirdi. İki yıl sonra, "Woman of the Year" filmiyle çevirirken rol arkadaşı Spencer Tracy'le 25 yıl sürecek bir aşk yaşamaya başladı. 1968'de "The Lion in Winter", 1981'de de "On Golden Pond" filmleriyle Oscar aldı. 1999 yılında Amerikan Film Enstitüsü onu bütün zamanların en büyük kadın oyuncusu ilan etti. Beyazperdede geleneksel ihtişamı kraliçe imajının aksine mağrur, ağırbaşlı, dışı gücün simgesi olan Katherine Hepburn, geçtiğimiz yıl 96 yaşında yaşama veda etti.

Tomris Uyar

15 Mart 1941 - 4 Temmuz 2003

"Oyalayıcı bir şey yazmaktansa kopkoyu bir karamsarlığı yeğlerim."

1941'de İstanbul'da doğdu. İlk çevirisi Varlık dergisinde, 1965'te ilk öyküsü "Kristin" de Türk Dili dergisinde yayımlandı. 1966'da ilk eşi olan Ülkü Tamer ve Cemal Süreya ile Papirüs dergisini çıkarmaya başladı ve burada yayınladığı yazılarla dikkat çekti. Papirüs'te o yılın sonunda çıkan yangında Tomris Uyar'ın ilk öykü kitabının müsveddeleri yandı. Hem hayatını sadece çevirmenlik ve yazarlıkla geçirmesine karar vermesinde hem de öykülerindeki imgesel anlatımında, 1969'da ikinci evliliğini yaptığı Turgut Uyar'ın önemli etkisi oldu; ilk kitabı "İpek ve Bakar" bu dönemde çıktı. Bunu, "Ödeşmeler", "Dizboyu Papatyalar" ve "Gündökümü" izledi. "Yaza Yolculuk" ve "Yürekten Bu Kağıt" ile iki kez Sait Faik Öykü Ödülü'ne değer bulundu. Kişilerin iç dünyasından yola çıkarak öykülerinde genellikle evlilik, aile yapısı, insanların toplumsal değişim karşısında kaygı ve tedirginliklerini ele aldı. Öyküleri Rusça, Lehçe, İngilizce, Sırpça ve Almancaya çevrildi. Woolf, Marquez, Borges gibi birçok yazarın yapıtlarını Türkçeye çevirdi. Yazarlığının asıl amacını "sanat payını içinde barındıran bir okumaya alıştırmak" olarak tanımlayan Tomris Uyar, 4 Temmuz 2003'te İstanbul'da yaşama veda etti.

 www.ucansupurge.org

 www.ucansupurge.org

Nina Simone

21 Şubat 1933 - 21 Nisan 2003

"Kadınlar dünyanın zencileridir"

1933'te ABD'de doğdu. Hayall, konser piyanisti olmakta ama olağanüstü sesi, onu caz ve blues müziğinin devlerinden biri yapacaktı. 1959 yılında "I Love You Porgy" şarkısıyla büyük bir çıkış yaptı. Kadın hakları savunucusu olan Simone, yaşamı boyunca, insan hakları hareketinin ve ırkçılığa karşı mücadelenin sesi oldu. ırkçılığa duyduğu öfkeyi şiyahların yurtaş haklarını savunduğu siyasi şarkılarında haykırdı. Müziğinin kökleri Amerika'nın Güney eyaletlerinden hiç kopmadı. Söyle-dığı "Four Women" ve "My Way" şarkıları, feminist marşlar haline geldi. ırkçılığı protesto etmek için terk ettiği ülkesine 1985'te geri döndü ve bu kez popüler şarkılarla ün kazandı. 1990'lı yıllarda "Bir yanardağ gibiydi" diye nitelediği bir aşk yaşadı. Efsanevi kariyeri ve sıradışı kişiliğiyle bir "diva" olan Nina Simone, geçtiğimiz yıl Fransa'da yaşama veda etti. Cenaze töreninde Jacques Brel'e ait olan ve Nina Simone'la ölüm-sözleşen "Ne me quitte pas" şarkısı çalılıyordu.

 www.ucansupurge.org

Marie Trintignant

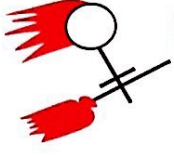
21 Ocak 1962 - 1 Ağustos 2003

"Nefret duygusuna yenilmemek için çabalıyorum, ancak derin komada yatan kızımı o vaziyette görmek bana çok büyük acı veriyor"

Nadine Trintignant

1962'de doğdu Marie. Fransalı kadın yönetmen Nadine Trintignant'ın kızıydı. "Colette" adlı filmin çekimleri için bulunduğu Litvanya'da, rock grubu Noir Desir'in solisti olan sevgilisi Bertrand Cantat tarafından dövüldü ve koma halinde getirildiği ülkesinde 1 Ağustos 2003'te 41 yaşında yaşama veda etti. Allesi, Marie'yi sevenlerin, cenaze törenine "beyazlar giye-rek" gelmesini istedi. Marie'nin babası aktör Jean-Louis Trintignant, törende kısa bir şiir okudu: "Onu kay-bettiğin için ağlama, gerçekten tanıdığın için mutlu ol." Nadine Trintignant, ülkesinde kadın-erkek eşitliği için mücadele veren kızı Marie'yi anlatan bir kitap yazdı. Marie şimdi Paris'teki Père Lachaise mezarlığında uyuyor.

 www.ucansupurge.org

UÇAN SÜPÜRGE KADIN İLETİŞİM BÜLTENİ ABONE FORMU

Uçan Süpürge Kadın İletişim Bülteni yıllık (6 sayı) yurtiçi: 20.000.000.- TL
ABD 75 USD, Avrupa 50 Euro, yurtdışı kütüphane ve kurumlar 100 USD
eski sayı istekleriniz bir adet dergi bedeli: 3.000.000.- TL

- () Uçan Süpürge Kadın İletişim Bültenine 1 (Bir) yıllık abone olmak istiyorum.
() Uçan Süpürge Kadın İletişim Bülteni aboneliğimi bir yıl için yenilemek istiyorum.

Adım, Soyadım:.....

Adresim:.....

Semt:.....Şehir:.....Ülke:.....

Telefon:.....Faks:.....e-posta:.....

Ödeme Biçimi:

- () Türkiye İş Bankası Kavaklıdere Şubesi 472266 no'lu TL hesabına yatırdım, makbuzun fotokopisi ektedir.
() Dışbank Kavaklıdere Şubesi 301032277 no'lu USD hesabına yatırdım, makbuzun fotokopisi ektedir.
() Dışbank Kavaklıdere Şubesi 3010396 no'lu Euro hesabına yatırdım, makbuzun fotokopisi ektedir.

Aboneliğin Başlangıç Sayısı:.....

Uçan Süpürge
Büyükelçi Sokak Hastan Apt. No: 20/4 06700 Kavaklıdere-Ankara
tel: 0 312 427 00 20 Faks: 0 312 466 55 61
e-posta: ucanhaber@ucansupurge.org, finans@ucansupurge.org
www.ucansupurge.org

Uçan Süpürge Kadın 2004 Radyo Programı

Her Çarşamba saat; 11:05-12:00
TRT Radyo-1'de canlı yayında

Van	94.8	Edirne	97.9
Bursa	99.6	Mersin	92.0
Mardin	107.0	Diyarbakır	98.4
Adana	96.7	İstanbul	95.6
Ankara	93.3	İzmir	94.7

Bu proje Avrupa Birliği'nin mali desteği
ile hazırlanmaktadır.

tasarlayan: filiz takes